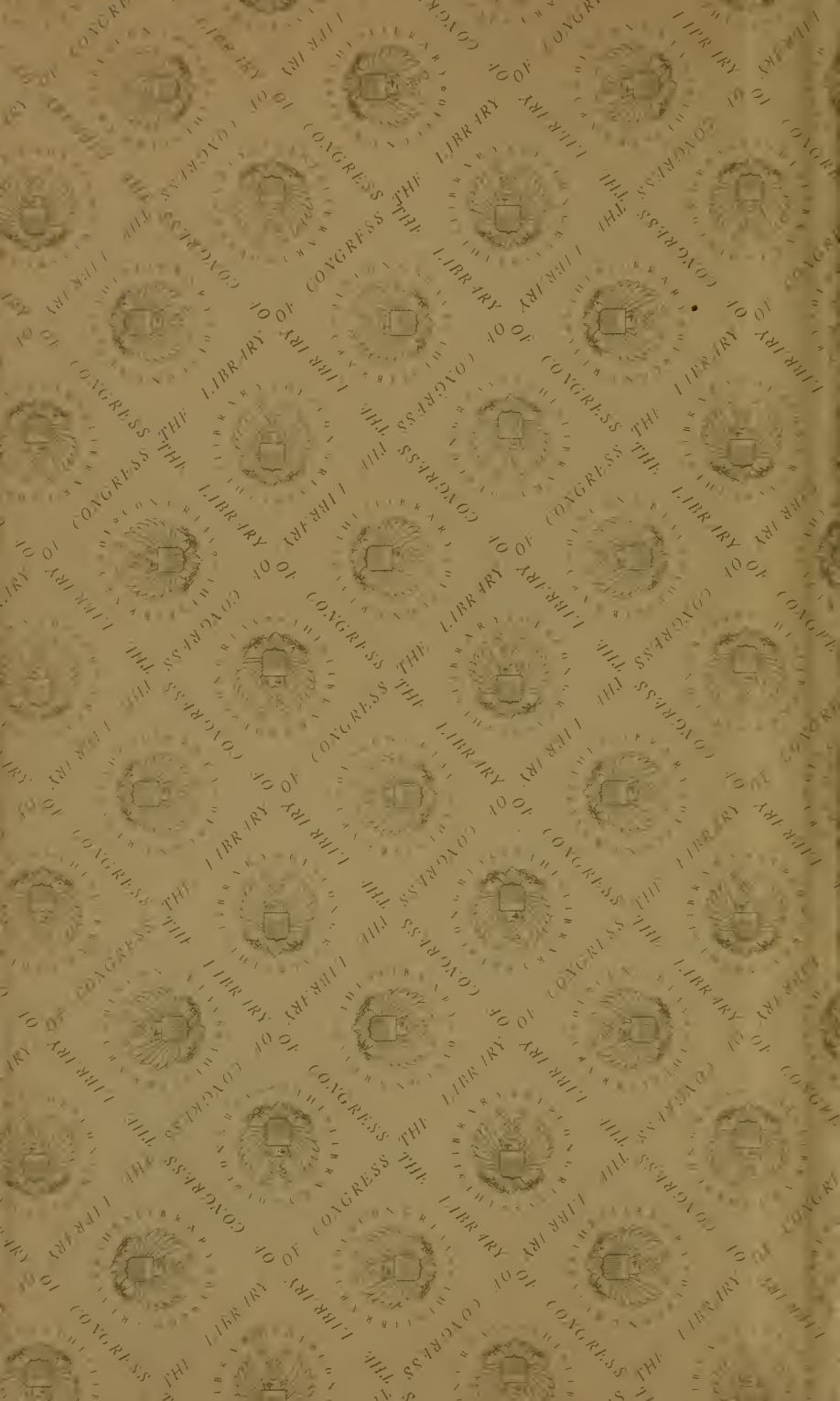


PR

1502

.C6











NARRATIVNCVLÆ

ANGLICE CONSCRIPTÆ.

DE PERGAMENIS  
EXSCRIBEBAT NOTIS ILLUSTRABAT  
ERVDITIS COPIAM

FACIEBAT

T. OSVALDVS COCKAYNE M.A. CANTAB.

VENALES APVD  
IOHANNEM R. SMITH SOHO SQUARE

MDCCLXI.

ANGLO-SAXON. — NARRATIVNCVLÆ.



NARRATIVNCVLÆ

ANGLICE CONSCRIPTÆ.

DE PERGAMENIS  
EXSCRIBEBAT NOTIS ILLUSTRABAT  
ERVDITIS COPIAM

FACIEBAT

*Handwritten*  
T. OSVALDVS COCKAYNE M.A. CANTAB.



*Handwritten*  
c. 1874

VENALES APVD  
IOHANNEM R. SMITH SOHO SQUARE

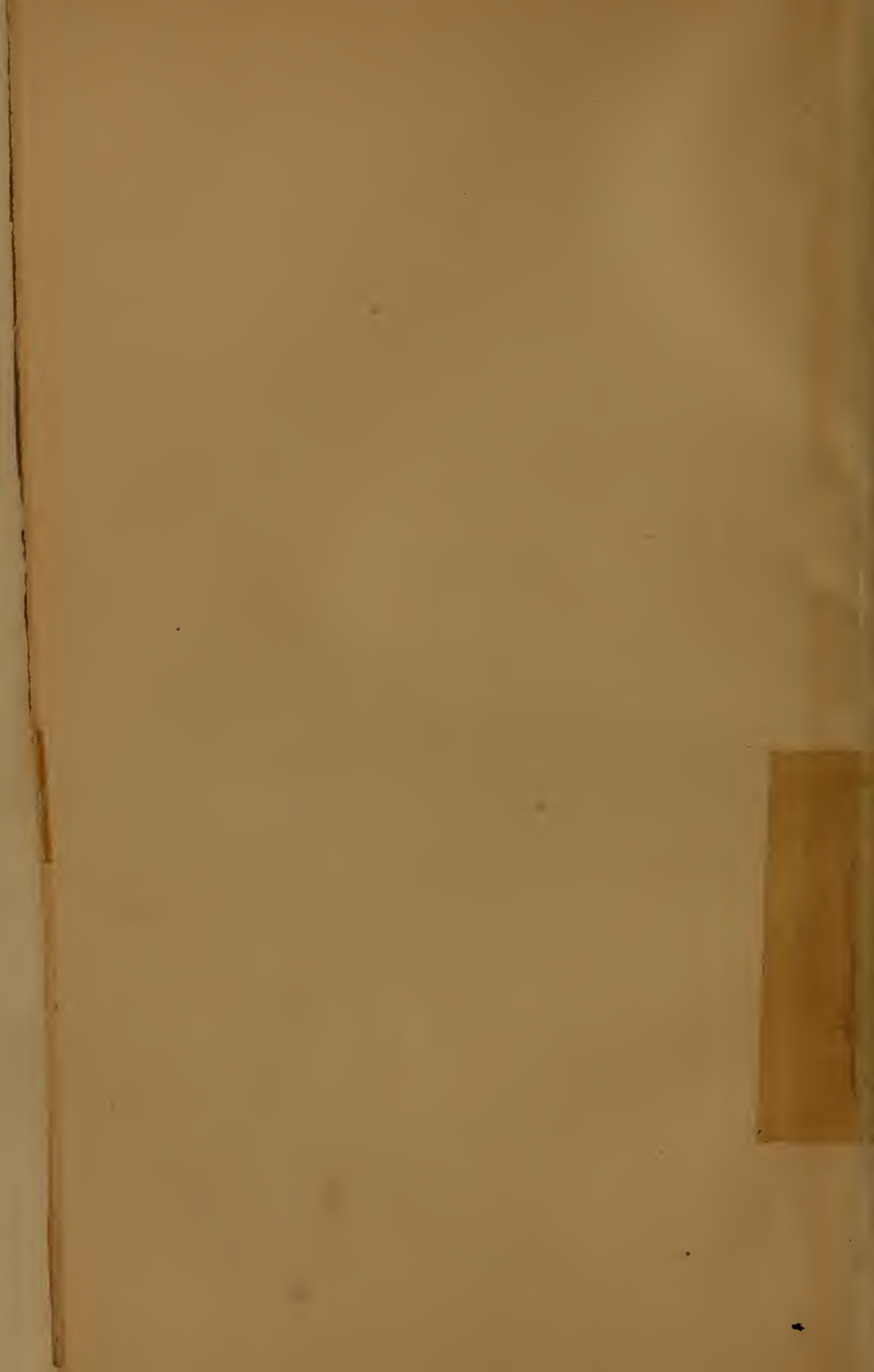
MDCCCLXI.

PR 1502  
.C6

A. 100-200 p. 77.

MONITVM.

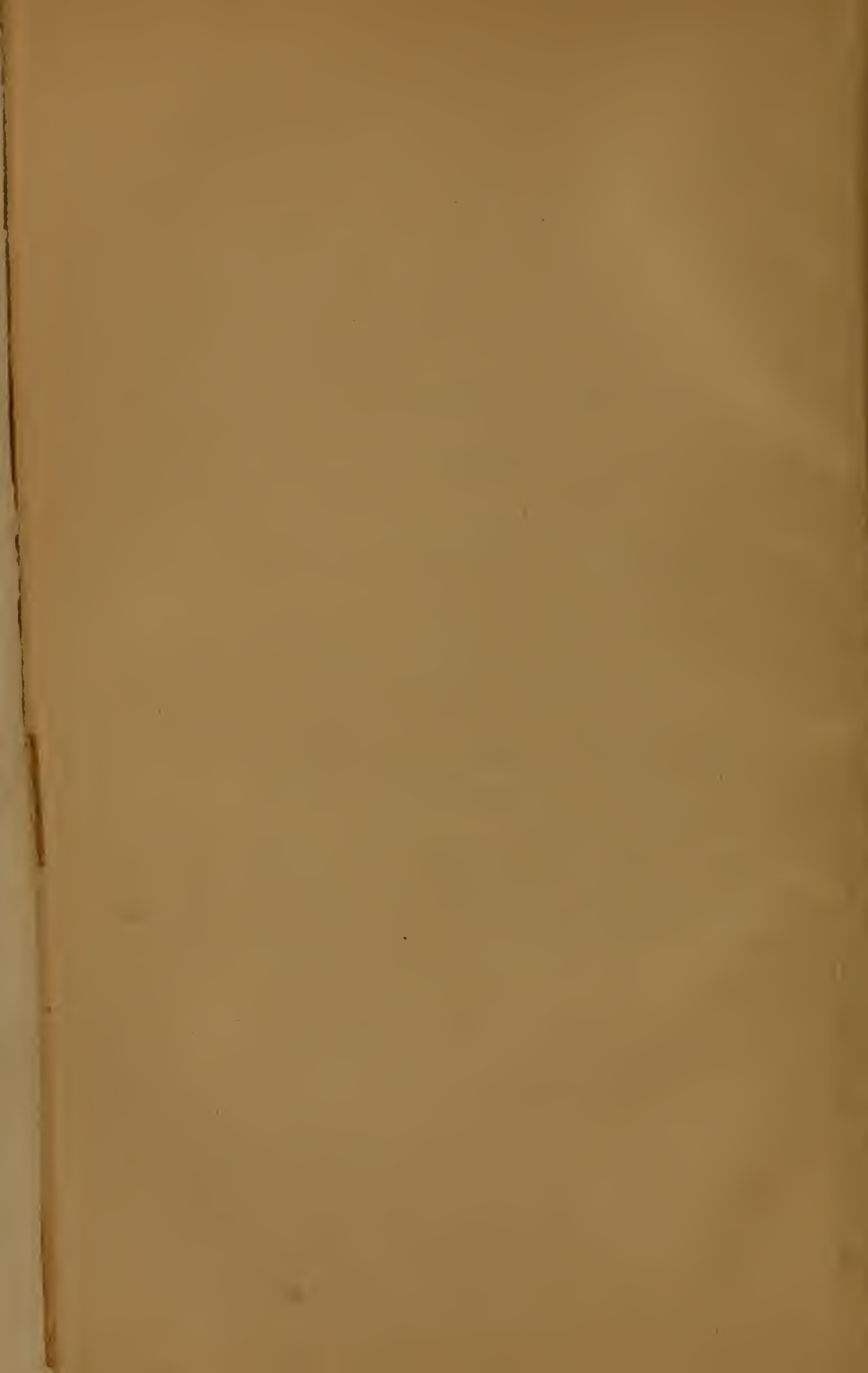
Impressarii iam versant libellum, cui titulus SEINTE MAR-  
HARETE ꝑE MEIDEN ANT MARTYR; carmina duo Anglica  
adhuc inedita comprehendet, quorum alterum rhythmo alliterativo  
circa A.D. 1230, alterum seculo decimo quarto scriptum videtur.  
Vtrumque ex hac vetustiore PASSIONE conversum.



## IN HOC VOLVGINE

### CONTINENTVR

Præfatio .....	pag. iiii
1. EPISTOLA ALEXANDRI AD MAGISTRVM SVVM ARISTOTELEM DE SITV INDIAE .....	1
2. DE REBVS IN ORIENTE MIRABILIBVS.....	33
3. PASSIO SANCTÆ MARGARETÆ VIRGINIS .....	39 —
4. DE GENERATIONE HOMINVM EXCERPTVM .....	49
5. MAMBRES MAGICVS .....	50
6. Notæ in Epistolam Alexandri .....	67
7. Variæ Lectiones in Orientis Mirabilia .....	76
8. Notæ in Orientis Mirabilia .....	78
9. Notæ in Passionem Sc. Margaretæ .....	80 —
10. Notæ in Generationem Hominum .....	87
11. Notæ in MAMBRES MAGICVS .....	87



## AD LECTOREM.

Libelli qui primum obtinet locum titulus e libris Latinis desumptus est. Secundo autem ipsum argumentum nomen subiecit. Vidi etiam in bibliotheca Collegii Div. IOHANNIS apud Cantab. librum manuscriptum sæculi, uti censeo, decimi quarti, cui titulus supra scriptus MIRABILIA ORIENTIS, quem cognationem aliquam cum hoc nostro habere excerpta aliquot demonstrabunt.

2 “India tera magna est bis habens estate[m] bis fruges coligunt in anno arbores habet foliis nudas et tante altitudinis vt vix possint sagittari fœcunda est hæc tera auro et elephantibus piper fert (?) hæc tera cinnamomum et calamum atque de herbis est loquendum.

5 Agrophagite homines sunt indiæ vnum oculum habentes in fronte habitatores iuxta flumen phison indiæ nunquam comedunt atque viuunt odore.

9 In tera libie sunt homines et vocantur lemnię nati sunt sine collo et capite habentes oculos in vtroque hamero os vero in pectore.

15 Apud Garamantes fons habetur in nocte feruet in die alget tam calidus est fons in nocte quod nunquam es

## Folio 104. verso.

- [in] þe seo Ʒepýlde ƷleapnīƷ Ʒ ĳnýttrō nanīƷer  
 [Ʒ]ultumer abæded ĳio laƷ þæƷ rihteƷ. hƷæþere  
 ic polde þ þu mine dæde onƷeate. þa þu luƷaƷ  
 þa þīnƷ þe unƷereƷene mīd þe ĳiond. þa ic in  
 5 [in]die Ʒereah þuƷh monīƷreald Ʒerīn Ʒ þuƷh  
 [mī]cle 곑recennīƷe mīd Ʒreca heƷiƷe þa ic þe  
 [ƷīƷ]ie Ʒ cýþe. Ʒ æƷhƷýlc þara īƷ ĳƷýðe ĳýnderlice  
 Ʒemýndum to habbanne aƷteƷi þæƷe ƷīƷan  
 [þ]e ic hit ofeƷreah. Ne ƷelýƷde ic ænīƷer mon-  
 10 neƷ ƷereƷenum ĳƷa Ʒela ƷundorlicƷa þīnƷa þ hit  
 ĳƷa beon mīhte æƷ ic hit ƷelƷ minum eaƷum  
 ne ƷeƷape. Seo eorðe īƷ to ƷundƷenne. hƷæt  
 heo æƷeƷt ofþe ƷodƷa þīnƷa cenne. oððe eƷt  
 þara ýfelƷa þe heo þæm ĳceapīƷendum īƷ æteored.  
 15 Þio īƷ cennende þa Ʒulcuþan Ʒ ƷecƷa oran Ʒ  
 Ʒunderlice Ʒýhta þa þīnƷ eall þæm monnum  
 þe hit Ʒereod Ʒ ĳceapīƷað ƷæƷon uneþe to Ʒe-  
 Ʒitanne for þæƷe mīƷƷenlicnīƷe þara hīora.  
 Āc þa ðīnƷ þe me nu in Ʒemýnd cumað æƷeƷt  
 20 þa ic þe ƷƷite. þý læƷ on me mæƷe idel ĳpellunƷ

## Folio 105.

- ofþe ĳcondlic leaƷunƷ beon ƷeƷtæled. hƷæt  
 þu eac ĳýlƷa conƷt þa Ʒecýnd mīneƷ modeƷ mec  
 a Ʒepunelice healdon þ ƷemīƷce ĳoðer Ʒ rihteƷ.  
 Ond ic ĳƷerlicor mīd Ʒorðum ĳæƷde þonne hie  
 5 dædum Ʒedon ƷæƷun. Nu ic hƷæþƷe Ʒelýhte  
 lyƷe þ þu þaƷ þīnƷ onƷete ĳƷa þu me ne tal[īƷe]  
 orīht ƷelƷan Ʒ ƷecƷan be þæƷe mīcelnīƷe un[er]  
 ƷerīnneƷ Ʒ comƷer. Forðon ic ofeƷ ƷiƷete Ʒ pol-  
 de þ hýƷa læƷ ƷæƷe ĳƷa ƷerīnƷulƷa. Ic ðæƷ  
 10 þoncunƷe dō Ʒreca heƷiƷe Ʒ ĳƷýðorƷt þæm  
 mæƷene þæƷe mƷuþe Ʒ þæm unforƷƷýþdum



urum peorode. Forþon on iefum þingum hie  
 me mid þæron 7 on þæm earfeðum nō fram  
 buzon. ac hie on þæne zehýlde mid me ā  
 15 punedon þ̅ ic þæf nemned ealra kýninga  
 kýning. þara peorðmýnta bliſra þu min ge  
 leofa lafeop. Ond ic nu þaf þing ƿrite to  
 þe zemænelice 7 to olimphiade. minre  
 meder 7 minum zefƿurtrum forþon incer  
 20 luſu ſceal beon ſomod zemæne 7 zif hit

## Folio 105. verso.

[oþe]n bið þonne æteapeſt þu læfſon þonne ic  
 ær to þe zelýfde. On þæm ærrum zefru-  
 tum þe ic þe ſende ic þe cýfde 7 zetacnode be  
 [þ]ære aſſruuznifre ſunnan 7 monan 7 be tunzla  
 5 . . . um 7 zefetenifum 7 be lýfte tacnungum.  
 Sinzeall ne maƿon elcor beon buton mi-  
 nre zemýnde ſpa zeendebýrdeð. 7 fore  
 [ſt]ihtod. Ond nu þaf nifan ſpel ic þe ealle in  
 [ca]rtan aſſrite. ðonne þu hie ræde þonne  
 10 ƿite þu þ̅ hie ealle ſpýlce þæron. Ðra þam  
 zemýndum zedaſenode þinſ alexandref  
 þe to ſenðanne. On mauf þæm monþe  
 ƿerſea ge kýning ðariun æt zande þære éa  
 þe hine oforcpomon. 7 ofeifſpýðdon 7 uf þær  
 15 in onpealð zeflozon eal hiſ lonðrice. Ond  
 þe þær ſettan 7 zeendebýrdeðon ure ze-  
 reſan þæm earfeodum 7 monezum cýnelicum  
 peorðmýndum þe þæron zepelzode. On þæm  
 ærron epiſtole ic þe þ̅ ræzde 7 þý læf þæt  
 20 eop geo ræzen monfealðlicor biþ onþuhte

## Folio 106.

to ƿritanne. Ic þa pille ſpa bæton 7 þa ſeczon

þe nu ðær zepurðon. On iuliu monðe on þæ[m]  
 ýtemertum ðazum þæg monðer pe cromon in in-  
 die lond in fariacen þa rtope. Ond pe þa [mi]ð  
 5 pundelicre hreðmijre porrum þone cýni[nz]  
 oferecomon 7 oferiþýðdon. Ond pe ealle hir  
 þeode on onpalð onfenzon. 7 þæm londe pe p[æ-]  
 non monezum cýnelicum peolum zereorðode  
 ac ic polde þ þu þa ðing onzæate þa ðe peorð[e]  
 10 findon in zemýndum to habbanne. ærert ic þe  
 rrite be þære unarimedlican menzeo hir  
 peorðer. þæg ræg buton unarimedlican fe-  
 þum. rihtene þurænd monna. 7 eahta hund  
 eoredmanna ealle mid hepe zeatrum ze-  
 15 zeredede. 7 pe þa þær zenoman feorer hund  
 elpenda. 7 on þam uran rtoðon zepærnode  
 rýttan. 7 þa torraþ 7 þa rýlþar on him  
 bæron þa elpendar þe ða byrnrizon onrto-  
 ðan æfter þon pe ða cýnelican burh porreþ  
 20 mid urum pærnum metdon. Ond hir healle

## Folio 106. verso.

[7] cýnelican zerefo hir rceapedon þar pæ[r-]  
 [o]n zýlbene columnan rriðe micle 7 trum[-]  
 [l]ice 7 færte. ða pærnon unmetlice zreate  
 he[ah]nijre upp. ðara ræg þe pe zelumdon  
 5 [þ]æm zemete cccc. þa pazar pærnon eac  
 [zýl]ðne mid zýlðnum þelum anæzlede fin-  
 [zre]þ þicce. Mid þý ic ða polde zeornlicor  
 þinz zereon 7 furðor eode þa zereah ic  
 [zýl]ðenne rinzeard trumlicne 7 færtilic-  
 10 [n]e. 7 þa trizo hir honzodon zeonð þa colum-  
 nan. ða pundnode ic þæg rriðe. pærnon in þæm  
 rinzearde zýlðenu leaþ 7 hir hon 7 hir pærte-  
 [m]ar pærnon criftallum 7 rmarazduþ eac þ

15 Ʒimcýn mid þæm criƷtallum inƷemonƷ  
 honƷode. ÐiƷ bryðbunaf Ʒ hiƷ heahcleofan  
 ealle Ʒæron eorcnan Ʒtanum unionibuf  
 Ʒ carbunculiƷ þæm Ʒimcýnnum ƷƷiðafƷ  
 ƷefƷæƷrode. Uton hie Ʒæron elƷend-  
 banum Ʒeporhte þa Ʒæron punðerlice  
 20 Ʒ[aƷe] Ʒ ƷæƷere Ʒ cýƷƷeƷƷuf ƷƷýðe. Ʒ lau-

Folio 115. ex alieno loco huc retracto.

. . ce hie utan ƷƷefedon. Ʒ Ʒýlbne ƷƷýþa  
 hie uton ƷƷefedon Ʒ aƷƷafene ðar in Ʒe-  
 monƷ ƷƷodon. Ʒ aƷimedlicu ƷoldhoƷð  
 þæƷ Ʒæron inne Ʒ ute Ʒ moniƷƷealdlicu  
 5 hie Ʒæron Ʒ miƷƷenlicra cýnna. Ʒ moniƷ[e]  
 Ʒatu ƷimmiƷcu Ʒ criƷtalliƷce ðriƷnc-  
 Ʒatu. Ʒ Ʒýlbne ƷeƷƷaf ðæƷ Ʒæron foƷð-  
 boƷenne. Ʒeldon Ʒe þæƷ æniƷ ƷeolfoƷ Ʒun-  
 don. Ðiðþan ic þa me hæƷðe þaf þinƷ eal[le]  
 10 be ƷeƷealdum. þa Ʒilnode ic inðeum inn-  
 Ʒeafðe to ƷeƷeonne. ða be cƷom ic on  
 caƷƷiam þ̅ lond mid ealle mine heƷiƷe.  
 þa ƷæƷ ðæƷ Ʒeo ƷæƷƷmbenendeƷƷe eorþe  
 ðæƷ þeodlondeƷ. Ʒ ic ƷƷiðe ƷunðƷade þa Ʒe-  
 15 ƷæliƷneƷƷe þæƷe eorðan Ʒ ic ƷƷiðe Ʒunð-  
 Ʒade þa ƷeƷæliƷneƷƷe þæƷe eorðan Ʒ ic  
 eƷne ƷeƷeonde in minum mode ƷeƷoƷn-  
 licoƷ ða lond ƷceafƷean Ʒolde. þa ƷæƷ-  
 don uf ða biƷenƷean þæƷ londeƷ þæƷ  
 20 Ʒe uf ƷaƷniƷan Ʒcoldon Ʒið þa [ate-]

Folio 115. verso.

[I]ice cýnð næðƷena Ʒ hƷiƷƷa ƷilðeoƷa þý.  
 . . onða beƷƷomon. þæƷa mæneƷo in ðiƷƷum  
 ðunum Ʒ ðenum Ʒ on Ʒuðum Ʒ on Ʒeldum eafðiƷeað

7 in 7tan holum hie 7elfe di7liað. Ac hræþre  
 5 [m]a ic polde þæm fræcnan wege 7 7iðfatum  
 foeran. ðonne þæm 7ehýlðrum wezum to ðon  
 [þ þ]one fleonðon. worrum. of þæm wefeohhte. þ  
 [ic] hine 7emette ær he on þa we7tenu midðan-  
 weardes wefluze. Ic me ða mid 7enom. cc.  
 10 labweora. 7 eac. l. þe ða 7enran we7ar cuðan  
 þara 7iðfato. ða we7de we in awurtes monþe  
 þurh þa weallendan 7onð. 7 þurh þa wæðlan  
 7tope wætres. 7 ælcere wætan. 7 ic mede  
 wehet þæm ur cuplice weælðdon þurh þa  
 15 uncuðan land. indie 7 mec polde mid mi-  
 ne heruze on 7unð weælðdon. in watriacen  
 þ lonð 7 7wiðarf ic wlnade þ hie me weælð-  
 don to þam diowlum 7owweþwýrhtum.  
 ða þonne wunðerlice of 7unnan weoro-  
 20 cýnne 7 of hir lefum 7 of hir flýre. þær

## Folio 116.

weores 7wunnon 7 7wa eac to 7ode webbe  
 wæron 7 worhtan. ac hie þa lonðliode tiolode  
 ma urra weonda wllan to wefræmmanne  
 þonne urne. worþonþe hie úr weælðdon  
 5 þurh þa lonð þe þa unarefneðlican cýn næð-  
 wena 7 hwiwra wildeora in wæron. ða onweat  
 ic wefa 7 wefeah of ðæle þ me þa earfeðu  
 wecroman : For þon ic ær worlet 7 ne 7ý[m-]  
 de þara nýtelcra wefeahra minra wreon[ða]  
 10 7 þara monna þe me þ lozon þ ic þæm wezum  
 we7de : ða bebeað ic minum weznum 7 hie  
 het þ hie mid heora wæpnum wepeden. 7  
 mid þý heruze worðwe7don. 7 hie eac 7wýlce  
 þ min weoroð 7 þa mine weznar 7 eal min her  
 15 7oldes 7 eorcnan 7tane þ hie weherzad. 7 we-

numen hæfðon micel zemet mid him pæzton  
 7 læddon. for þon hie pendon 7 onðnedon  
 zif hie hit behindon forleton þ̅ hiora fýnd  
 hit þonne deazolllice zenomon 7 oupez  
 20 aleddon. Ond efne fýrðe þa mine þeznar

## Folio 116. verso.

[ɟ] min peorod pæf zepelzod þ̅ hie uneðe  
 [e]alle þa býrðene þæf zoldey mid him abe-  
 [n]an 7 alæðan meah-ton. Spelce eac heora  
 pæpena noht lýtel býrðen pæf for þon  
 5 eal heora pæpenu hæra minra þezna. 7  
 ealles minef peoredes 7 herizef ic hie mid  
 [z]ýlðenum þelum bepýncean. Ond eall  
 [m]in peorod pæf on þa zelcnefze tunzlef  
 [o]ððe lizite for þæne micelnifze þæf zoldey  
 10 [h]it fcan 7 berhte. foran fpa ýmb me  
 [u]ton mid þrýmme 7 herebeacen 7 feznaf  
 beforan me læddon. Ond fpa micel pun-  
 dor 7 pæferfien pæf minef peoredes on  
 fæzefnifze ofef ealle ofne þeodkýningaf  
 15 þe in midðanzearde pæfon : ða fceapede  
 ic feolfa 7 zefeah mine zefælnefze 7 min  
 puldor 7 þa ffromnifze minne iuzuðe  
 7 zefæliznifze minef lifef þa pæf ic hpæt  
 hpuzo in zefean in minum mode aha-  
 20 fen. ac fpa hit ofz zefæleð on þæm

## Folio 117.

felnan þingum 7 on þæm zefundrum þæt  
 feo pýrd 7 fio hiof hie ofton cyrneð. 7  
 on ofef hpor fe[n]ð. þa zelomp uf þæt pe  
 purdon earfoðlice mid þunfte zefpenc-  
 5 te 7 zepæcte. ðone þunfz pe þonne ear-

foðlice abæron 7 aræfnodon. þa pæf haten  
 gefereuf min þegn. funde þa pæter man[1ɣ]um  
 holan ɣtane 7 þa mid ane helme hloð hi[ɛ]  
 7 me to brohte. 7 he ɣylfa þurɣti pæf ɣe  
 10 min þegn. 7 hræþne he ɣriðor minef feoref  
 7 ɣejýnto ɣilnade þonne hiɣ ɣelfef. þa he  
 þa þ pæter me to brohte ɣpa ic ær ɣæzðe  
 þa het ic min feorod 7 ealle mine duɣuþe  
 to-ɣomne. 7 hit þa beforan heora ealpa  
 15 onɣýne neðer azeat. þý læf ic ðruncce  
 7 þone minne þegn þɣɣɣte 7 minne here  
 7 (*rasura*) ealne þe mid me pæf. Ond ic þa  
 beforan him eallum hereþe geferef  
 ðæþe þæf minef þegnef. 7 hine befora[n]  
 20 hiora ealpa onɣione mid ðeorpeoriðum

## Folio 117. verso.

ɣýfum ɣezeafeþe for ðære ðæþe. Ond þa  
 mid þý þe þ min feorod ɣehýrteþ 7 ɣertilleþ pæf  
 þa ferðon þe forð þý ɣeɣe þe þe ær onɣunnon.  
 ða næf long to þon in þæm ɣeftenne þ þe to ɣu[m-]  
 5 þe eá cɣoman on þære eá ofne ɣtod hreod  
 7 ɣin tneop 7 abief þ tneopcýn unɣemeclieþe  
 ɣrýto 7 micelnýɣe þý clýfe peox 7 ɣriðode.  
 [þ]a þe to þære eá cɣoman. ða het ic for ðæm  
 [un]apefnedlican þurɣte þe meɣelfum ɣetenɣe  
 10 pæf 7 eac eallum minum heruɣe 7 þæm nýtenum  
 þe uf mid pæron mine fýrð neɣtan 7 ɣician  
 mid þý þe ða ɣepicod hæfðon ða polþe ic minne  
 þurɣt lehtan 7 celan. þa ic þ pæter beɣzðe  
 ða pæf hit biteþne 7 ɣumpe to ðrincanne  
 15 þonne ic æþne æniɣ oðer beɣzðe. 7 noþþer  
 ne hit ɣe mon ðrincan meahþe ne hiɣ æniɣ  
 neáþ onbitan ne meahþe. þa pæf ic ɣriðe

on minum mode zenerped for ðæm dumbum  
 [u]ýtenum. for þon ic rihte þ̅ men ýfelicor  
 20 meahton þone þurht ariefnan þonne þa

## Folio 118.

nietenu. p̅æj þæra feðerfota nietena mi-  
 cel mænigeo mid me. 7 micel mænigeo el-  
 penda þa þe zold p̅ægon 7 læddon. unzeimet-  
 licre micelnijre. ðurhend 7 tra þurenda hor-  
 5 ja 7 cccc. buton þæm eorþeda. 7 xx. þur[ða]  
 feþena. þonne p̅æj þriðde healþ þurhend mula  
 ðe þa jeamaþ p̅ægon. 7 xxx. þurenda eal  
 farena 7 oxna þa ðe hræte bæron tra þu-  
 renda olþenda. 7 7 hund hriðþra þara þe mon  
 10 ðæzhpamlice to mete dýde. p̅æj unrim  
 zetæl eac þon on horþum 7 on mulum 7 on  
 olþendum 7 on elþendum unzeimetlice  
 mænigeo uþ æfter þende. ealle þa p̅æron  
 mid unariefnedlice þurhte zepþencte  
 15 7 zepæcte. ða men þonne hþilum hie  
 iþen zeloman liccodaþ hþilum hie ele  
 býrþdon 7 on þon þone zrimman þurht  
 celbon. Sume men ðonne of hiora 7co-  
 me þa p̅ætan for þæm nýde þiþdon. Seo  
 20 riþe p̅æj þa mine on tra healþa unefþe

## Folio 118. verso.

æreþ be minre jeolþre midþearþe [þanne mi-]  
 [n]eþ peorodeþ. Þet ic þa ælcne mon hine  
 mid hij p̅æpnum zezepþan 7 faran forð 7 þæt  
 eac farþlice beþeað ðæt þe mon þe ne p̅æþe  
 5 [mi]ð hij p̅æpnum æfter fýrþriþon zezepþeð. þæt  
 [h]ine mon 7colde mid p̅æpnum acþellan. ða  
 [p]undþeðon hie 7riðe for hþon hie þa heþiþ-

[u]eƿre 7 micelmƿre ðara ƿærna in ƿra miclum  
 þurhte beƿan ƿcolbon. þær næniȝ feond  
 10 ne æteorðe. Ac ic ƿurte hræþne ꝥ ure for  
 7 ƿiðfæc ƿær þurh þa lond 7 ƿtope. þe miȝren-  
 licra cýnna earðunȝ in ƿær. næðrena 7 ƿur-  
 ra ƿildeora. Ond ƿe ðe þær lonðer unȝlea-  
 15 ƿe 7 unƿre ƿæron. þur ic ðonne ƿemninga  
 hƿelc earfeðo on becƿome. Ferðon ƿe  
 þa forð be þære eā ofne. ða ƿær geo ea[h-]  
 toðe tid ðæȝer. þa cƿoman ƿe to ƿunre  
 býriȝ. geo burh ƿær on miðre þære eā in  
 anum eȝlonðe ȝetimbred. ƿær geo burh  
 20 mið þý hreode 7 tneop cýnne. þe on þære

## Folio 119.

ea ofne ƿeox 7 ƿe ær bi[ƿri]iton 7 ƿæȝdon aȝe[tt]  
 7 ȝeƿorht. ða ȝeƿaron ƿe in þære býriȝ 7 on  
 ȝeaton menniȝce men fea healƿ nacode ea[ri-]  
 diȝende. ða hie þa úȝ ȝeƿaron hie ƿelƿe for[a]  
 5 in heora huȝum ðeaȝollice hie miþan. ða ƿ[il-]  
 nade ic þara monna onȝýne to ȝeƿeonne.  
 ꝥ hie úȝ feȝȝc ƿæter 7 ƿƿete ȝetæhton. Mid  
 þý ƿe ða lonȝe biðon 7 úȝ næniȝ mon to ƿolbe  
 þa het ic fea ƿtæla ƿenðan in þa burh in-  
 10 nan to þon ȝiȝ hie hiepa ƿillum úȝ to nolðon  
 ꝥ hie for þæm eȝe þær ȝeƿeohter neðe ƿcol-  
 bon. ða ƿæron hie þý ƿƿýðon aƿýrhte 7 hie  
 ƿaȝton hýððan. þa het ic .cc. minra þeȝna  
 of ȝneca heȝiȝe leohtum ƿæruum hie  
 15 ȝeȝýrpan. 7 hie on ƿunðe to þære býriȝ  
 foron 7 ƿƿumman ofeȝ. æfteȝ þære eā  
 to þæm eȝlande þa hie ða hæfdon feorðan  
 ðæl þære eā ȝeȝƿummen. ða becƿom  
 ƿum onȝriȝlic ƿiȝe on hie. ꝥ ƿær þonne



20 meþa menzeo on onþione maran 7 un-

## Folio 119. verso.

- [hý]rlicran þonne ða elpenðar in ðone 7r[uinð]  
 þæne ea 7 betpeoh ða ýða þær pætereþ þa  
 men beþencte 7 mid heora muðe hie 7l[u-]  
 [z]on 7 bloð 7oðon 7 hie ealle 7pa fornamon.  
 5 [7] ure næniȝ riȝte hrær hiora æni crom.  
 ða pær ic 7riðe ýrre þæm minum labþeo-  
 rum. þa uȝ on 7rýlce fpecennuȝa zelæð-  
 don het hiepa ða beȝcuȝan in þa eá. l. 7 c.  
 7 7ona þær ðe hie inne pæron 7pa pæron  
 10 þa nicoraȝ zeapre tobrudon hie 7pa  
 hie þa oðre ær ðýdon. 7 7pa þicce hie in  
 þæne ea apeollon 7pa æmettan ðam  
 cnaȝ. 7 7rýlc unȝum heora pær. þa het  
 ic blapan mine býman 7 þa fýrð fapan.  
 15 þa hit ða pær 7io endleȝte eȝð dæȝer  
 7 pe forð ferðon. ða zeȝaron pe men  
 æfter þæne eá feran. hæfðon of þæm  
 hreode 7 of þæm treop cýnne þe in ðæ-  
 ne eá ofre 7toðon on 7cipȝan ze-  
 20 porht þ̅ hie on uȝan 7æton. þa men

## Folio 120.

- mid þý pe æfter ferȝcum pætre hie fpu-  
 non. þa onȝpanedon hie uȝ 7 7ædon hrær  
 pe hit fundan mehton in hiora zereorðe  
 7 cpaðon þ̅ pe fundon 7umne 7riþe mice[l-]  
 5 ne mere in þæm pæne ferȝc pæter 7 7rete  
 zenoz. 7 þ̅ pe zenoz raðe to þæm becroma[n]  
 7uȝ pe zeorȝfulle pæron 7 þa for þæm þin-  
 zum 7pa monuȝna zeȝpencnuȝa þ̅ pe ealle  
 þa niht ferðon mid þuȝte zeþæcte

- 10 7 mid uwa pærna býrþenum 7riðe 7errenc-  
te. 7 ofeþ ealle þa niht ðe we ferdon þ̅ u7  
7ýmle leon 7 beþan 7 tigrur 7 þarbu7 7 pul-  
fa7 [7] ure ehtan. 7 we þæm 7ið7odon. þa ðý  
æ77an dæze ða hit pæ7 7eo eahtoðe
- 15 tid dæze7. þa c7omon we to þæm me7e  
ðe u7 mon æ7 7o7e7æbe. þa pæ7 he eall  
mid 7udu be7eaxen mile þ7æbo. pæ7  
hpæþ7e 7e7 to ðæm pæ77e. ða pæ7 ic 7e-  
7eonde þæ7 77etan pæ77e7 7 þæ7 7e77e-  
20 an 7 þa 7ona minne þu77e æ7e7e 7elehte  
13. Addidi 7.

## Folio 120. verso.

- [7 þ]a eal min 7eo7eð. ða het ic pæ77i7en  
[7]ona ure ho77 7 ure ni7eno eall pæ7on  
hie 7riðe mid þu77e 7o7numene. ða het  
[1]c 7ioððan 7ona þa 7ý7ð 7i7ian. pæ7 7eo 7i-  
5 77o7 ða on lenzo .xx. e7 7u7lonza lonz. 7  
77a eac in þ7æbo. Siððan hie þa 7e7i-  
7oð hæ7don þa het ic ceo77an ða beap7a7  
[7] þone 7udu 7ýllan þ̅ monnum pæ7e þý eþ-  
7e to þæm pæ7e77e7e to 7an7anne.
- 10 7 to þæm me7e þe we bi7e7i7oð hæ7don.  
þa het ic ða 7e7ammian eall þa ure ho77  
7 ni7enu 7 elpenða7 7 hie het 7e77i7an  
on middum þæm 77um 7i7um. 7 be77iþ þæm  
7e7elðum. þý læ7 hio7a æni7 tolo7e[n]
- 15 7u7e. 7o7 þon ú7 pæ7 uncuð hpæt u7 on  
nihtlicum 7ý77e 7e7æ7e. 7 þa het  
ic eac of þæm 7uðo þe þæ7 7e7ýlled pæ7  
þ̅ mon 7ý7 onæ7e. 7io 7ý7ð þe mid me  
pæ7 þa ðidon hie 77a. 7 þa ðæ7 onæ7don  
20 þu7e7ð 7ý7a 7 eac 7i7 hund. 7o7 þon

## Folio 121.

- ic [penð]e ȝif uȝ on niht uncuðer hƿæt on  
becrome þ̅ pe hæfðon æt þæm fýre leoh [τ]  
ȝ fullaȝte. þa pe þara fýra hæfðon onæ-  
led ȝra fela ȝra uȝ þa ðuhte. þa bleop  
5 man mine býman ȝ ic mete þiȝðe ȝ eall  
min fýrð ȝra ðýðe. ƿæȝ hit þa an tid to  
æfener. ȝ þa het ic onbæƿnan ðara ȝýl-  
denra leohƿato þe ic mið me hæfðe  
τpa þuȝendo. þa to foran monan upȝon-  
10 ȝe þa cƿomon þæri ȝcƿorƿioneȝ þ̅ ȝýrncýn  
ȝra hie ær ȝepunelice ƿæron þæȝ ƿæter-  
ȝcieȝer. ƿæȝ þæra ȝýrma micel mæneȝeo  
ȝ heora ƿæȝ unȝum ȝ hie ȝriðe on þa ure ȝic  
onetton ȝ in þa feollon. ða æfter þon cƿo-  
15 man þæri hoȝneðe næðran caȝaȝtiȝ þ̅  
næðercýn. þa ƿæron ealle miȝȝenliceȝ  
hiȝer. For þon hie ƿæron ȝume reode ȝu-  
me blace ȝume hƿite. ȝumum þonne  
ȝcman þa ȝcilla ȝ lixtan ȝȝýlce hie  
20 ƿæron ȝýldene. þonne mon on locode

## Folio 121. verso.

- þ̅ lonð hleoðraðe for þara ȝýrma  
[hri]ȝtelunȝe. ȝ uȝ eac noht lýtel eȝe fƿom  
[hɪ]m ƿæȝ. ac pe þa mið ȝcýlðum uȝ ȝcýlðan ȝ eac  
mið lonȝȝceafum ȝƿerum hie ȝloȝan ȝ cƿeal-  
5 don moniȝe eac in fýre forbuȝnon. þaȝ  
ðinȝ pe þuȝ ðruȝon þ̅ pe ȝra rið þam ȝýrnum  
f[eo]htan ȝ punnan huȝu τpa tida þære nihte.  
[ȝ]oðþan hie þa ȝýrmaȝ hæfðon onðruncen þæȝ  
ƿæterȝ þa ȝeriton hie þonon. ȝ ure none ehton.  
10 ða ƿæȝ ȝeo þriððe tid þære nihte þa ȝolde  
pe uȝ ȝerȝetan þa cƿoman þæri næðran eȝt

- punderlicran þonne ða oþre þæron 7 ege-  
 licran. þa hæfdon tu hæfdo 7 eac 7ume hæf-  
 don þreo. þæron hie punderlicre micelnijre.  
 15 þæron hie 7pa 7neate 7pa columnan 7e eac  
 7ume uphýrnan 7 7rýttcran cpoman þa  
 7ýrmar of þæm neah dunum. 7 7crafum þi-  
 der to þon þ hie þ þæter drincan poldon.  
 Eodon þa 7ýrmar 7 7cluncon punderlice  
 20 þæron him þa bneort up 7epende 7 on ðæm

## Folio 122.

- b[ac] 7eeodon. 7 a 7pa hie hit 7eforan 7elice  
 mid þæm 7cillum 7elice mid ðe muþe ða eorðan  
 7lhton 7 tæron. hæfdon hie þa 7ýrmar þrie  
 7h[τ]te tunzan 7 þonne hie eðedon þonne  
 5 eode him of þý muðe mid þý ornoðe 7pýlce býr-  
 nende þecelle. þæ7 þæra 7ýrma ornoð 7 eþunz  
 7píðe deaðberende 7 æterne 7 for hiora þæm  
 polberendan ornoðe monize men 7pulton.  
 píð þi77um 7ýrnum pe 7uhton lenz þonne ane  
 10 tide þære nihte. 7 hie þa 7ýrmar acpealðon  
 .xxx. tiz monna þære 7ýrde. 7 minra azen-  
 na þezna xx. ða bæd ic þa 7ýrde hpæþre  
 þ hie hæfdon 7oð ellen þara þinza þe u7 on  
 becromon 7pa monizra 7epencnijra 7 ear-  
 15 feðo. þa hit þæ7 7eo 7ifte tid þære nihte.  
 þa mýnton pe u7 7epertan. ac þa 7cpoman  
 þær hrite leðn in feapra 7elicnijre 7pa  
 micle 7 hie ealle 7píðe 7rýmetende ferdon.  
 Mid þý ða leon þýder cpoman þa næ7don hie  
 20 7ona on u7 7 pe u7 píð him 7celdan þæ7 ðe pe

## Folio 122. verso.

[mih]ton 7 u7 þæ7 7pælc 7epencnij 7 7[pe]lc ear-  
 [f]eðo mid deorum becymen in þære 7peartan

- niht 7 in þære þýrtan. Spelce eac laforaþ  
 þær croman unmaethlice micelnýre 7 monið  
 5 [o]þer pildeor 7 eac tizniþ uþ on þære nihte  
 [7 b]ara biþodon. Spelce þær eac croman  
 [h]reafeniþ. þa þæron in culeþrena zelice-  
 [n]eþre þra micle. 7 þa on ure onþrlitan ſpeþ-  
 don 7 ūþ pulledon. hæþdon hie eac þa hreafe  
 10 [m]ýþ teð in monna zeliceþre. 7 hie mið þæm  
 þa men punðodon 7 tæron. Eac ðæm oþrum  
 biþum 7 zeþrencniþum þe uþ on becromon  
 þa crom þemninga þriðe micel deor þum  
 [m]are þonne þara oðra ænið. hæþe þ deor  
 15 þr[1]e hornaþ on foran hæþde 7 mið þæm  
 hornum þæþ ezelice zeþærnod. þ deor  
 indeor hatað. denteþ týrannum.  
 hæþe þ deor horþre zelice hæþod. 7 þæþ  
 blæceþ heoreþ. ðiþ deor mið þý ðe hit þæþ  
 20 þætreþ onðronc þa beheold hit þa ure  
 piþtope. 7 þa þemninga on uþ 7 on ure

## Folio 107.

- piþtope næþde. Ne hit for þæm þrýn[e]  
 pandode þæþ hatan lezeþ 7 fýreþ þe him þæþ  
 onzean ac hit oþer eall þod 7 eode. Mið þý  
 ic þa zetþýmede þ mæzen. zþeca herizeþ  
 5 7 þe uþ þrið him ſcýlðan þoldon þa hit oþþloh  
 þona minþa þezna .xxvi. ane næþe 7 .lii.  
 hit oþþæð. 7 hie to loman zeþenode þæt  
 hie mec æniðne note nýtte beon [ne]  
 meahton. 7 þe hit þa unþoþte mið þæþ-  
 10 lum 7 eac mið longþceafum þpeþum oþ-  
 þcotadon 7 hit oþþlogon 7 acþæledon  
 þa hit þæþ foran to uhþeþ. þa æteorþe  
 þar þolþenende lýþ hþiteþ hioþeþ 7

eac miſſenliceſ. ƿæſ hio on hrinſſiſian  
 15 ƿaſ. ⁊ moniſe men ƿor heora þæm ƿol-  
 berendan ſtence ſƿultan. mid þare ƿol-  
 beorendan lſſte þe þær ſƿelc æteorþe  
 þa ðær cƿoman eac indſſce mſſ in þa  
 ƿſſ in ƿoxa ſelicniſſe [ac ma]ſia heora  
 20 micle ða þonne ure ſeþeſſotnietenū  
 8. note nſſte *delendum alterum.*

## Folio 107. verso.

etan ⁊ ƿundedon ⁊ moniſe ƿor hiora  
 ƿundum ſƿultan. þara monna hit þon-  
 ne ælc ſedriſþe þeah hie heora hƿelc-  
 ne ſepundodan. ða hit ƿæſ to ƿoran  
 5 dæſeſ þa cƿoman þær þa ƿuſelaf. nocti-  
 coraceſ. hatton. ƿæron in ƿealhhafo-  
 ceſ ſelicneſſe. ƿæron hie þa ƿuſelaf  
 [ſ]ſuney hioſeſ. ⁊ him ƿæron þa nebb ⁊ þa  
 [c]lea ealle blace. þa ƿuſlaf ſbſæton  
 10 eallne þone oſeſ þæſ meſeſ. ⁊ þa ƿuſlaf  
 uſ næniſe laðe ne ſſle ne ƿæron. ac  
 hie þa ſepunelican ƿiſaf þe in þæm meſe  
 ƿæron mid hiora cleam uptuſon ⁊ þa  
 tæron. ða ƿuſlaf þa ƿe hie ne onpeſ  
 15 ƿleſdon ne him lað dſdon. ac hi himſel-  
 ſe eſt ſepiton þonon. þa hit ða on  
 morſenðæſ ƿæſ ða het ic ealle mine  
 laðþeoraſ þe mec on ſƿelc earſeðo ſe-  
 læddon het hie þa ſebindan ⁊ him þa  
 20 ban ⁊ ſconcan ƿorbſecan. ðæt hie

## Folio 108.

on niht ƿæron ƿrom þæm ƿſſmum aſo-  
 zone. þe þ ƿæteſ ſohton ⁊ ic him het

eac þa honða ofaheapan. ꝥ hie be ze-  
 pýrhtum þej pitej pite ðruzon. þe hie  
 5 ær hiora þoncej uꝛ onzelaeddōn 7 Ʒ[e-]  
 bꝛohton. Ðet ða blapan mine býman  
 7 þa fýrð fapan fopð þý peze þe pe ær on-  
 zunnan hæfðon. fopān pe ða þurh ða fæjt-  
 lond. 7 þurh þa unzeferenlican eorþān.  
 10 þa pæj þær eft Ʒejomnad micel fýrð. m[e-]  
 ðiꝛea monna 7 þæra elpeorðizna þe  
 ða lond budon. 7 pe þa rið þæm Ʒefuhton.  
 Œið þý pe þa uꝛ eft onzeaton maran ze-  
 feoht topeard 7 mare Ʒepinn. ða fopleto[n]  
 15 pe þa fꝛecnan peƷaj 7 Ƴiðfæto 7 þa ðæm Ƴel-  
 nan pe feꝛdon. Ond Ƴpa mið mi-  
 ne peꝛode on Ƴunðe in patꝛiacen ꝥ lond  
 pe becpoman mið Ʒolde 7 ofꝛum pæolum  
 Ƴꝛiðe ƷepelƷode 7 hie uꝛ þær Ƴne[onð-]  
 20 hce 7 luꝛlice onfenzon. mið þý pe þa

## Folio 108. verso.

eft of þæm londe fopon of patꝛia-  
 cen. ða becpoman pe on þa londƷemæro  
 [m]edo 7 peꝛja. þa pe ðær eft edniopunƷa  
 [h]æfðon micel Ʒefeoht. 7 xx. ðaƷa ic  
 5 þær mið minne fýrðe rið him piode  
 Ƴioðþān pe þa þonon feꝛdon þa pæj hit  
 [i]n Ƴeoꝛon nihta fæce. ꝥ pe to þæm londe  
 7 to þære Ƴtope becpoman. þær popꝛiꝛ  
 Ƴe cýning mið hij fýrðe piode. 7 he Ƴꝛiðe  
 10 þæj lonðej fæjtenum tꝛupode þonne  
 hij Ʒefeohte 7 Ʒepinne. þa piɔnade he ꝥ  
 he me cuðe 7 mine þeƷnaꝛ. þa he þæj Ƴiæ-  
 zen 7 axꝛode fꝛom þæm feꝛendum minꝛa  
 piꝛtoꝛa. þa pæj ꝥ me Ʒeꝛæð ꝥ he piɔnade

15 me. to cunenne 7 min period. Ða alēde ic  
 minne þýne zýrýlan 7 me mid uncuþe  
 hræzle 7 mid lýþerlice zepelan me ze-  
 zereþe. ƿelce ic ƿæne hƿelc folclíc  
 mon 7 me ƿæne mete 7 ƿineƿ þearƿ þa  
 [*Hæc habet pagina versus undeviginti.*]

## Folio 109.

ic ƿæƿ in þæm ƿicum ƿorþneƿ ƿƿa ic æƿ iæþe  
 Ða ƿona ƿƿa he me þæƿ zeahƿode 7 him mon  
 iæzþe þ̅ þæƿ mon cýmen ƿæƿ of alexandneƿ  
 heƿepicum. þa het he me ƿona to him læþan.  
 5 Mid þý ic þa ƿæƿ to him zelæþeþ þa ƿræz[n]  
 he me 7 ahƿode hƿæt alexandneƿ ƿe cýningz  
 ðýþe 7 hulíc mon he ƿæne 7 in hƿýlceƿe ýlþo.  
 Ða býrþrode ic hine mid minum onþƿarum  
 7 him iæþe þ̅ he ƿonealþoþ ƿæne 7 to þæƿ ealþ  
 10 ƿæne þ̅ he ne mihte elcor zepearnizan  
 buton æt ƿýre 7 æt zleþum. þa ƿæƿ he  
 ƿona ƿriþe zleþ 7 zepreonde þara minra  
 onþƿaro 7 ƿorþa. ƿor þon ic him iæþe þ̅  
 he ƿƿa ƿonealþoþ ƿæne. 7 Ða cƿæþ he eac  
 15 hu mæz he la æniže zepinne ƿiþ me ƿƿo-  
 ƿan ƿƿa ƿonealþoþ mon. ƿor þon ic eom  
 meƿelƿ zeonz 7 hƿæt. þa he Ða zepornlicor  
 me ƿræzn be hiƿ þingum. Ða iæþe ic þ̅ ic hiƿ  
 þingza ƿeola ne cuþe 7 hine ƿelþon zepa-  
 20 ƿe ðone cýningz. ƿor þon þe ic ƿæne hiƿ

## Folio 109. verso.

[þ]ezneƿ mon 7 hiƿ ceapeƿ heorþe 7 ƿæne hiƿ  
 eohbiženza. þa he Ðaƿ ƿorþ zehýrþe  
 Ða ƿealde he me an zepriūt 7 ænne epiz-  
 tolan. 7 me bæþ þ̅ ic hine alexandne þæm



- 5 [k]ýninze azeafe 7 me eac meðe zehe-  
 zif ic hit him azýfan polde. 7 ic him ze-  
 het þ ic 7pa ðón polde 7pa he me bæð.  
 [7p]a ic ða þonon zepiten pæf 7 eft crom  
 to minum hepericum. þa æzþer ze æp  
 10 ðon þe ic þ zepjut næðde ze eac æfter  
 þon. þ ic pæf 7píðe mið hleahtre on-  
 7týreð. ðaf þinꝥ ic for þon þe recze  
 maꝥu7er. 7 olimpiade minre meder  
 7 minum zep7ur7num. þ ze zehýrdon  
 15 7 onzeaton þa ofepihýzðlican zebý7u-  
 7izne7re þæf elneopðzan kýninze7.  
 Þæfð ic þa þæf kýninze7 píc 7 hij pæf-  
 tenu zepceapod þe he mið hij fýrðe  
 inze7anen hæfðe. ða 7ona on mo7z-  
 20 ne þæf ða eode por7u7 7e kýninꝥ

## Folio 110.

- me on honð mið ealle hij ferðe 7 ðuzoþe  
 þa he hæfðe onzieten þ he píð me ze-  
 rinnan ne meahce. Ond of þæm feonð-  
 7cipe þe u7 æp betreonum pæf þ he 7eoð-  
 5 þan pæf me fpeonð 7 eallum 7peca he7u-  
 ze 7 min zepera 7 zepýlcea. 7 ic him ða  
 eft hij 7uce azeaf 7 þa ðæne unpendan  
 ape þæf 7uce7 þe he him7eolfa næmze7  
 7uce7 ne pende. þ he ða me eall hij zold  
 10 horð æteopðe. 7 he þa æzþer ze mec ze  
 eac eall min 7epoð mið zolde zepelzode.  
 7 herculij zelicne7re 7 lib7u ðana tpezea  
 zoda he buta of zolde zezeat 7 zepo7-  
 hte 7 hie butu a7ette in þæm ea7ðæle  
 15 miððanzeapðe7 : ða polde ic 7itan hpæ-  
 þer ða zelicn77a pæron zezotene eal-

le ꝥpa he ꝥæde. het hie þa þurhborian.  
 þa þænon hie buta of zolde zezotene  
 ða het ic. eft þa ðýnelo þe hioþa mon þon[ne]  
 20 cunnode mid zolde þorþýrcean ꝥ aꝥýllen

## Folio 110. verso.

[ꝥ ea]c þa ðæm zodum bæm onꝥæzðniꝥe on-  
 [ꝥ]æczan. þa þeridon þe þorð ꝥ polðan ma  
 pundeplicþa þinza zereon ꝥ ꝥceapian ꝥ  
 mæplicþa. ac þa ne zeparon þe ꝥpa ꝥpa  
 5 [ꝥ]e þa zepferidon noht elles buton þa þer-  
 tan þelðar ꝥ ruðu ꝥ ðuna be þæm zarpꝥec-  
 ze. ða þænon monnum unzeferðe þor  
 pilðeorum ꝥ þýrnum. þa þerðe ic hpæþne  
 be þæm ꝥæ to þon þ ꝥ ic polðe cunnian mea-  
 10 hte ic ealne midðanzeapð ýþferan  
 ꝥpa zarpꝥecz belizeð: Ac þa ꝥæzðon me  
 þa lonðbiꝥenþan þ ꝥe ꝥæ þære to þon  
 þioꝥþe ꝥ ꝥe zarpꝥecz eall. þ hine næniꝥ  
 mon mid ꝥcipe zepferan ne meahte.  
 15 Onð ic þa ða þýnþþan ðealꝥ indie  
 polðe zeonðþeran þý læꝥ me opiht in  
 þæm lonðe beholen oððe beðezled  
 þære. ða þeꝥ þ lonð eall ꝥpa þe zepfer-  
 don aþriꝥað ꝥ men ꝥ cannon ꝥ hpeað-  
 20 þæteþu. ða cþom þeþ ꝥemniꝥza þum

## Folio 111.

ðeor of þæm þenne ꝥ of ðæm þeꝥtene. þæ[ꝥ]  
 þæm ðeore eall ꝥe hꝥýcz acæzlob ꝥþelce  
 ꝥnoða hæþe þ ðeor þeonopealt heaꝥoð  
 ꝥþelce mona ꝥ þ ðeor hatte. quasi caput  
 5 luna. ꝥ him þænon þa þreoꝥt zehice me-  
 ceþe þreoꝥtum. ꝥ heaꝥðum toðum ꝥ miclum

hit pær ƷeƷýned Ʒ Ʒeteþeð. Onð hit þa þ  
 ðeop offlloh mine þeƷnaƷ tpeƷen. Onð pe  
 þa þ ðeop noþþer ne mið Ʒpere ƷepunðƷan  
 10 ne meahƷe ne mið næniƷe pærne. ac pe  
 hit uneaþe mið Ʒepnum hamerum Ʒ Ʒlec-  
 Ʒum ƷeƷýlðon Ʒ hit ofbeoton. ða becƷo-  
 man pe Ʒýðþan to þæm puðum indie Ʒ to þæm  
 ýtemeƷtum Ʒemærum þæƷ lonðeƷ Ʒ ic þa  
 15 heƷ þa Ʒýnð þæƷ ƷicƷan be þæƷe ea þe bi-  
 ƷƷicmon haƷte pærnon þa Ʒic on lenƷo .l.  
 ƷuƷlanƷa lonƷ Ʒ ƷƷa eac in þƷæðo. pol-  
 ðon pe þa to upum ƷƷæƷendum ƷƷtan. þæƷ  
 hit þa Ʒeo enðleƷte tīð ðæƷeƷ þa pær  
 20 ƷemniƷa Ʒeboden þ pæƷenu noman. Ʒ

## Folio 111. verso.

[Ʒe]tioloden. Ʒ uƷ pærne micel þeapƷ  
 [þ] pe uƷ Ʒcýlðan. þa ðýðon pe ƷƷa ƷenƷon  
 to upƷum pæƷnum ƷƷa uƷ beboden pær.  
 ða cƷom þæƷ micel mænƷeo elpenða  
 5 of þæm puðo unƷemethic peopod þaƷa  
 ðioƷa. CƷoman hie to þon þýðer þ hie  
 on ða úƷe Ʒic Ʒeohtan. þa heƷ ic Ʒona þa  
 [h]oƷƷ ƷeƷƷan Ʒ eopedmen hleapan up. Ʒ  
 [h]eƷ Ʒenuman ƷƷina micelne ƷƷæð Ʒ ðƷi-  
 10 Ʒan on hoƷƷum onƷean þæm elpendum.  
 ƷoƷþon ic ƷƷte þ ƷƷin pæƷnon ðæm ðeopum  
 laðe. Ʒ hioƷa ƷýmƷ hie meahƷe aƷýƷhton  
 Ʒ þa Ʒona þæƷ þa elpendaƷ ða ƷƷin ƷeƷaƷon  
 þa pæƷnon hie aƷýƷhte. Ʒ Ʒona on þone  
 15 puðu ƷeƷiton : Onð pe þa niht on þæƷe  
 ƷeƷtope ƷeƷunðlice Ʒicodon. Ʒ ic hæƷðe  
 mið ƷæƷtene ƷeƷæƷtnað þ úƷ noþþer ne  
 ðeop ne oðer eaƷfeðo Ʒceððan meahƷten

ða hit þa on morzenbæz pær. þa ferðon  
 20 þe on ofær þeodlonð india. ða croman

## Folio 112.

þe on jumne micelne feib. ða zerape þar  
 ruze rymen. 7 pærnedmen pærion hie ȝra  
 rupe 7 ȝra zehæpe ȝra rilðeop pærion hie  
 niȝon ȝota up lonze. 7 hie pærion þa men  
 5 nacod 7 hie næniȝer hȝæȝler ne ȝimdon.  
 ðar men inðeop hatað icȝafaronar 7 hie  
 of ðæm neaheum 7 merum. þa hȝonȝiȝar  
 upȝuȝon 7 þa æton 7 be þæm lifdon 7 þ̅ pæter  
 æfter ȝruncon. Mid þ̅ ic þa polde near  
 10 þa zereon 7 ȝceariȝon. ða ȝluȝon hie  
 ȝona in þa pæter 7 hie þær in þæm ȝtân-  
 holum h̅yddon. þ̅a æfter þon zeraȝon þe  
 betreoh þa puðubearȝar 7 þa tȝeo healȝ-  
 hundinȝa micle mænȝeo. ða croman to  
 15 þon þ̅ hie polðon uȝ punðiȝan 7 þe þa mid ȝȝræ-  
 lum hie ȝcotodon. 7 hie ȝona on peȝ aȝl̅m-  
 don ða hie eȝt on þone puðu zepiton. þa  
 ȝȝððan zereȝiðon þe in þa peȝtenn india.  
 7 þe þa þær noht punðerliceȝ ne mærliceȝ  
 20 zeraȝon. Onð þe þa eȝt in ȝariacen þæt

## Folio 112. verso.

[lanð] becroman þanan þe ær ferðon 7 þe þær  
 [ȝ]epicodon be þæm neahpætrum 7 þe þær ure  
 zetelð hræddon ealle on æfen. 7 þær pærion  
 eac ȝȝ þel moniȝo onæled. ða crom þær  
 5 ȝemninga ȝȝiðe micel ȝinð 7 zebnæc. 7 to  
 þær unheorlic ȝe ȝinð zepoex þ̅ he þara  
 ura zetelða moniȝe aȝȝiðe. 7 he ða eac  
 [u]ȝȝe ȝeȝerȝotȝietenu ȝȝiðe ȝȝencte

7a het ic ȝeȝomniȝan eft þa ȝetelð ȝ ȝeamaj  
 10 ealle toȝomne. ȝ hie mon þa ȝeamaj ȝ þa þinȝ  
 ȝana ura piȝtopa earfoðlice toȝomne  
 for þæm pinde ȝeȝomnode. Ond ȝa onȝe-  
 hliupan bene ȝ on ȝearmpan pe ȝepico-  
 dan. Mid þý pe ȝepicoð hæfdon ȝ ure þinȝ  
 15 eall ȝearo. þa het ic eallne þone hepe þ he  
 to ȝræjendum ȝæte ȝ mete þiȝde. ȝ hie þa  
 ȝpa dýdon. Mid þý hit æfenne nealehte.  
 ȝa onȝunnon þa pinðaj eft ȝeaxan. ȝ þ ȝederj  
 hpeozun ȝ unȝemetlic cele ȝepeox on  
 20 þone æfen ȝa epom þær micel ȝnap ȝ ȝpa

## Folio 113.

miclum ȝnipde ȝpelce micel flýȝ feoll.  
 ȝa ic þa unmætniȝe ȝ micelniȝe ȝæȝ ȝna-  
 peȝ ȝeȝeah. ȝa þuhte me þ ic piȝte þ he pol-  
 de ealle þa piȝtore forþeallan. ȝa het  
 5 ic þone hepe þ hie mid foȝum þone ȝna[p]  
 tȝædon. ȝ þa flýȝ eall ȝænon for neah for  
 þære micelniȝe þæȝ ȝnapet adpæȝete  
 ȝ acpencte. hþæþere ur þær ȝæȝ anet þin-  
 ȝet eþnet. þ ȝe ȝnap ȝær lenȝ ne punede  
 10 þonne ane tide. ȝa ȝona ȝæȝ æfter þon  
 ȝriðe ȝpeart polcen ȝ ȝenip. ȝ þa eac  
 epoman of þæm ȝpeartan polcne býnnen-  
 de flýȝ. þa flýȝ ðonne feollon on þa eorþan  
 ȝpelce býnnende þecelle ȝ for þæȝ flýȝet  
 15 hþýne eall ȝe feðð borð. ȝa epædon men  
 þte hie penðon þ þ ȝære ȝoda eorpe  
 þ uric þær onbecpome. ȝa het ic ealð  
 hþæȝl to ȝlitan ȝ habban rið þæm flýȝe  
 ȝ ȝcelðan mid. þa ȝeoððan æfter þon pe  
 20 hæfdon ȝmolte niht ȝ ȝode ȝriðþan

## Folio 113. verso.

- . . . uꝛic þa eaꝛfeðo foꝛleton. 7 pe ða  
 7ioðþan butan openum þinꝝum mete  
 7iꝝdon 7 uꝛic 7eꝛtan. 7 ic þæꝛ þa bebýꝛꝝde  
 [minꝛ]a þeꝝna .v. hund þe ðæꝛ betꝛeoh ða  
 5 [7na]paꝛ 7 eaꝛfeþo. 7 þa fýꝛ þe úꝛ þæꝛ in þæm  
 [feldu]m onbecꝛoman þ̅ hie foꝛpꝛuðdon 7 dea-  
 [de] 7æꝛon. Onð þa het ic of þæꝛne 7icꝛtoꝛe  
 7ioððan þa feꝛð faꝛan foꝛð 7 pe þa foꝛon foꝛð  
 [b]e þæm 7æ. 7 þæꝛ ða hean hoꝛ 7 bene 7 ȝaꝛ-  
 10 7eꝛȝ ðone æthioꝛia pe ȝeꝛaꝛon. 7ꝛelce  
 eac þa miꝝlan 7 þa mæꝛon ðune pe ȝeꝛa-  
 ꝛon þa mon hateð eneꝛioꝛ 7 þ̅ 7cꝛæꝛ libꝛi  
 þæꝛ ȝodeꝛ. ða het ic þæꝛ inbeꝛcuꝛan foꝛ-  
 ꝛoꝛhte men þ̅ ic wolde ȝeꝛitan hꝛeþeꝛ 7io  
 15 7eꝛȝen 7oð 7æꝛe þe me mon æꝛ be þon 7æꝝde.  
 þ̅ þæꝛ næniȝ mon inȝan mehte 7 eꝛt ȝe-  
 7unð æꝛteꝛ þon beon nýmþe he mið aȝeꝛend-  
 niȝȝeum meode in þ̅ 7cꝛæꝛ. 7 þ̅ 7æꝛ eac æꝛteꝛ  
 þon ȝeꝛýðeð in þaꝛa monna deaðe. foꝛ þon  
 20 ðý þꝛiððan ðæȝe hie 7ꝛuilton ðæꝛ þe hie in

## Folio 114.

- þ̅ 7cꝛæꝛ eodon. Onð ic eaþꝛmodlice 7 ȝ[eoꝛm-]  
 lice bæð þa ȝoðmæȝen þ̅ hie mec ealleꝛ  
 miððanȝeapdeꝛ kýniȝ 7 hlaꝛoꝛð [mið]  
 hean 7iȝum ȝeꝛeoꝛþeðon. Onð in ma[ceðo-]  
 5 niam ic eꝛt ȝelæðeð 7æꝛe to olimph[ia-]  
 de minꝛe medeꝛ 7 to minum ȝeꝛꝛuꝛtuꝛum  
 7 ȝeꝛibbum. ða wolde ic eꝛt in faꝛiacen þ̅  
 lonð feꝛan. mið þý ic þa feꝛde mið min[e]  
 7eꝛeðe. ða cꝛoman uꝛ þæꝛ on ðæm 7eꝛȝ[e]  
 10 7ꝛeȝen ealde men toȝeaneꝛ. ða 7ꝛæȝn  
 ic hie 7 ahꝛoðe hꝛæþeꝛ hie oꝛiht mæꝛli[ce]

in þæm londum riȝten. Ða onðjƿoriadon  
 hie mec ȝ jæƷdon ꝥ nære maria peƷ þonne  
 meahƷe on tȳn ðaƷum ƷeƷeran. hƿæþƿie  
 15 mid ealle mine peorede ȝomod ic hit Ʒe-  
 Ʒeran ne mehƷe ƿor þara peƷa neƿƿette.  
 ac mid ƿeoreþ þuȳeudum monna ic hit Ʒe-  
 Ʒeran meahƷe. ꝥ ic mærlliceȝ hƿæt hƿuƷo  
 ƷeƷape. Ða ƿæȝ ic ȝƿiðe bliðe ȝ ƷeƷeonde  
 20 ƿor þæm hioȝa ƿorðum. Ða cƿæð ic eƿt

## Folio 114. verso.

[to] him ȝ hine ȝƿ[riðe] liðum ƿorðum co[ȝtnode]  
 [ȝ]ecƷað la mec Ʒit ealðon hƿæt ꝥ ȝie  
 [mærl]liceȝ ȝ micellliceȝ ꝥ Ʒit mec Ʒeha[tað]  
 ꝥ ic þær ƷeƷeon mæƷe. Ða ȝƿarode [me]  
 5 þioȝa oðer ȝ cƿæð þu Ʒeȝieħȝt kȳ-  
 [n]wƷ Ʒiȝ þu hit ƷeƷeȝeȝt. ȝ þa tu tȝio  
 [ȝ]unnan ȝ monan on indȝc ȝ on Ʒƿecȝc  
 [ȝƿ]ƿecende. oþer þaȝa iȝ ƿæƿneðcȳnneȝ  
 ȝunnan tȝio oþer ƿiȝkȳnneȝ ꝥ monan  
 10 tȝio. ȝ hie ƷeȝecƷað þæm men þie hie  
 ƿƿuneð hƿæt Ʒodeȝ oþðe ȝƿleȝ him becu-  
 man ȝceal. Ða ne Ʒelȳƿðe ic him ac ƿen-  
 ðe ꝥ hi mec onhȳȝete ȝ on biȝmæȝ jæƷdon.  
 ȝ ic ȝƿa cƿæð to minum ƷeƷeran. Min  
 15 þȝiȳm iȝ ƿƿiom eaȝte ƿearðe midðanƷear-  
 ðe oþ ꝥ ƿeȝtan ƿearðne ȝ mec þuȝ ƿoreal-  
 ðoðan elħeoreðƷan nu heȝ biȝmæȝƷeað  
 mȳnƷe ic hie haton ȝƿlihan. Ða ȝƿoran  
 hie ȝƿiðe ꝥ hie ȝoð jæƷdon ȝ noht luƷon  
 20 þara þinƷa. Ða ƿolðe ic Ʒecunnihan

## Folio 123. huc revocato.

hƿæþer hie mec ȝoð jæƷdon. ȝ mec [þa]  
 mine ƷeƷeran bæðon ꝥ hie ȝƿelcȝ[e cune-]

þo beſcepede ne pæron. ac ðæt pe hiſ  
 cunneðon hƿæþer hit ſƿelc pære. Ða  
 5 hit næſ micel to ƿeferanne. Eno[m]  
 þa mið mec þreo þuſendo ƿ ſorlet mine  
 fýrð elcor in fariacen under po[r]ſe  
 þæm kýninge ƿ under minum ƿereſ[um]  
 ðær abidon. Ða ſoſian pe ƿ uſic þa lað-  
 10 teopar læddon þurh þa pæðlan ſtope  
 pætreſ ƿ þurh þa unarefnðon lond  
 riðea ƿ þýma þa pæron punðerlicum  
 nomum on inðirc ſeceged. Mid þý pe þa  
 nealehton ðæm þeodlonde þa ƿeaparon pe  
 15 ægþer ge riſ ge pærneð men mið palthe-  
 ra fellum ƿ tigrum þara ðeora hýðum ƿ[e-]  
 ƿýrýðe ƿ naner oðreſ brucan. Mid þý  
 ic þa fææn hie ƿ ahrode hƿelcſe ðeode  
 kýnneſ hie pæron. Ða onðſƿarodon  
 20 hie mec ƿ ſægzdon on hiora ƿeþeode þæt

## Folio 123. verso.

[hie pær]on inðor. pær ſeo ſtop num ƿ pýn-  
 [rum] ƿ balzamum ƿ ſecelſ ðær pær ge-  
 [n]ihtſumniſ ƿ eac þ of þæra tpeora tel-  
 zan peol ƿ þa men þær londeſ bi ðý liſdon  
 5 [ƿ þ]æton. Mid þý pe ða ƿeornlicor þa  
 [ſ]tope ſceapodon ƿ betrih þa beapſar  
 eodon. ƿ ic ða pýnſumneſſe ƿ fægeſneſ-  
 ſe þær londeſ punðraðe. Ða cƿom ſe  
 [b]iſceop þære ſtope úſ togeaneſ. pær he  
 10 ſe biſceop .x. foða upheah. ƿ eall him pær  
 ſe lichoma ſƿearc buton þæm toþum  
 ða pæron hƿite. ƿ þa earan him þurhþý-  
 nelode. ƿ eaſihunzar onhonzedon of  
 mænigfealdan ƿimcýnne ƿeƿorhte.



- 15 Ƴ Ƴær mid Ƴildeoria Ƴellum ƳeƳerƳeð  
 þa he Ƴe biƳceop to me cƳom ða ƳƳette  
 he me Ƴona Ƴ alette hiƳ leodþeape.  
 ƳræƳn he eac me to hƳon ic þideƳ cƳome  
 Ƴ hræt ic þær Ƴolde þa onðƳƳarode ic him  
 20 þ mec lýƳte ƳeƳeon þa halƳan tƳio

## Folio 124.

- [Ƴ]unnan Ƴ monan ða onðƳƳarode [he]  
 ƳiƳ þine ƳeƳeran beoð clæne ƳƳom ƳiƳ-  
 ƳehƳine þonne mioton hie ƳonƳan in þ[o-]  
 ne Ƴoðcundan beaƳo Ƴær minƳa ƳeƳer[e-]  
 5 na mid me þƳio hund monna. þa het [Ƴe]  
 biƳceop mine ƳeƳeran þ hie hioƳa ƳeƳi[oj]  
 Ƴ ealne heoƳa ƳeƳelan him ofaðýðon. O[nð]  
 het ic æƳhræt ƳƳa ðøn ƳƳa he úƳ bebeað. [Ƴær]  
 hit þa Ƴio endleƳte tīð ðæƳeƳ. ða bað Ƴe Ƴ[a-]  
 10 ceƳð Ƴunnan Ƴetl ƳonƳen ƳoƳþon Ƴunnan  
 tƳio aƳeƳeð onðƳƳaƳe æt þæm upƳonƳe  
 Ƴ eƳt æt ƳetlƳonƳe. Ƴ þ monan tƳioƳ Ƴelice  
 ƳƳa on niht ðýðe. ða onƳon ic Ƴeopnlicop  
 þa Ƴtope ƳceapƳan. Ƴ Ƴeonð þa beapƳaƳ Ƴ  
 15 tƳeopu ƳonƳan þa ƳeƳeah ic þaƳ balza-  
 mum þær betƳtan ƳtenceƳ Ƴenoh of þæ[m]  
 tƳeopum utpeallan. þ balzimum æƳþeƳ  
 Ƴe ic Ƴe mine ƳeƳeran þær betƳih þæm  
 Ƴundum nomian þæƳa tƳio. þonne Ƴæ-  
 20 non ða halƳan tƳio Ƴunnan Ƴ monan

## Folio 124. verso.

[on mid]ðum þæm oðƳum tƳeopum. mea[h-]  
 [t]e beon hundteontƳeƳ Ƴota úƳ heah. Ƴ  
 [ea]c þær ƳæƳon ofþƳe tƳeop ƳundeplicƳe  
 [heah]niƳe. ða hatað indioƳ bebƳonaf.

- 5 [þ]a tpiopa heannijre ic pundraðe  
 [ɟ] cpæð þ̅ ic penðe þ̅ hie for miclum pæ-  
 [t]an ɟ reznum jpa heazge peoxon. ða jæg-  
 [ðe] je biſceop þ̅ þær næfre in þæm londum  
 [re]zner ðiopa ne crome ne fuðel ne ril-  
 10 ðeor ne nænið ætern pýpm. þ̅ hej dorjre  
 zerecean. ða halgan zemæro junnan  
 ɟ monan. Eac þonne he jægðe je biſceop  
 þonne þ̅ exlýrij pære þ̅ i þonne ðær  
 junnan aſpungun oðþe þære monan  
 15 þ̅ ða halgan tpiop jriðe pepen ɟ mid micle  
 jāne inſýned pæron. for þon hie onðre-  
 don þ̅ hie hiopa zodmægne ſceoldon beon  
 benumene. ða þohre ic jægðe alexanderj  
 þ̅ ic polde onjægðinjre þæron jecgan. ac þ̅  
 20 forbeað me je biſceop ɟ jægðe þ̅ ðæt næf-

## Folio 125.

- [re pær] alýfed æniðum men þ̅ he þær ænið [ni-]  
 ten cpealde oþþe blodzýte porhte.  
 ac mec het þ̅ ic me to þara tpiopa  
 forcum zebæde. þ̅ janna ɟ mone me jof-  
 5 je onðjpareze onðpýrdum þara  
 þinza ðe ic frune jioððan þaj þinð þuj  
 zedon pæron. þa zeparon pe pejtan  
 þone leoman junnan ɟ je leoma ze-  
 hjan þæm treorum ufonpearðum.  
 10 ða cpæð je jacerð lociað nu ealle up  
 ɟ be jpa hpýlcum þinðum jpa ze pillon  
 frunan. þence on hij heortan deazol-  
 lice. ɟ nænið mon hij zepohre ope-  
 num porðum út ne cýðe. Mid þý pe  
 15 þa þel neah jrodan þam beapum  
 ɟ þæm zodjppicum. þa ðohre ic on

minum mode hræþer ic meahhte eal-  
 ne midðan gearþ me on onrealð ge-  
 rlean. 7 þonne riopþan mid þæm  
 20 riogorum gereorþað ic eft meahhte

## Folio 125. verso.

[cu]man in macedoniam to olimphi-  
 [a]ðe minre meder 7 minum gearpur-  
 trum. Ða onðrparade me þ 7riop  
 indircum porðum 7 þur cþæð. Ðu un-  
 5 oþerriþýðða alexander in gereohctum  
 þu reorðer cýnmz 7 hlaforð ealle  
 midðan gearðer. Ac hræþre ne cýmþ  
 þu on þinne eþel. Ðonan þu ferðer ær.  
 for þon ðin eþel hit þra be þinum heafðe  
 10 7 for haþað aræðed. Ða þæþ ic ungleap  
 þæþ gereoder þara indircra porða þe  
 þ 7riop me to þræc. Ða nehte hit me  
 re biþceop 7 jægðe. Mid þý hit mine  
 gereþan gehýrðon þ ic eft cþic ne  
 15 moþte in minne eþel becuman. Ða  
 þæron hie þriðe unroþe for þon. þa pol-  
 de ic eft on þa æþentīð ma ahþan. ac  
 þa næþ re mona þa zýt uppe. Mid þý  
 re þa eft eodon in þone halzan bearo  
 20 7 re þa eft be þæm treorum þtodan ge-

## Folio 126.

[b]ædon ūþ þa þona to þæm treorum þra [þe]  
 ær dýðon. 7 ic eác in mid mec zelæððe  
 mine þre ða zetreoþerþan þrýnd. Ða  
 þæron mine þýndriþe treozepoþan.  
 5 þæt þæþ æþerþ þerþicam 7 clitomum  
 7 pilotan. for þon ic me ne onðreð þ me

- þæra ænig beþrice. for þon þær næf riht  
 on þære 7tope ænigne to acpellanne  
 for þære 7tope weorþunge. Ða þoh-
- 10 te ic on minum mode 7 on minum ge-  
 þohhte on hwelcne 7tope ic 7peltan 7col-  
 de. Mid þý Ða æreft je mona up eode  
 þa zehpān he mid hif 7cūman þæm tpuo-  
 rum wepeardum 7 þ tpuop ondrparode
- 15 þæm minum zepohhte 7 þuf cpæð. Alex-  
 ander fulne ende þines lifes þu hæft  
 zeliþ. ac þý æftan geara þu 7pýlct  
 on babilone on mauf monðe 7rom  
 þæm þu læft penjt 7rom þæm þu bijt
- 20 beþricen. Ða þæf ic 7riðe 7arizeft

## Folio 126. verso.

- [moð]es. 7 þa mine 7pýnd 7pa eac þa me  
 þær mid þænon. 7 hie weoron 7riðe. for  
 þon him þære min zepýnto leofne  
 þonne hiofa 7eolfa hælo. Ða ze-
- 5 piton we to urum zepferum eft. 7 hie  
 poldon to hiofa 7pærendum 7ittan.  
 7 ic polde for þæm býgezum minef modef  
 me zereftan. ac þa bædon mec mine  
 zepferan þ ic on 7pa micelne modef un-
- 10 reto 7 neapomifre. mec 7elfne mid  
 fæftenne ne 7pencte. þizðe Ða tela  
 micelne mete rið minef modef pillan.  
 7 þa tidlice to minne wefte eode.  
 for þon ic polde beon gearo æt 7unnan
- 15 upzonze. þ ic eft inzeeode. Ða on  
 morzne mid þý hit ðazode. þa on-  
 bræð ic 7 þa mine zetweofetan  
 7pýnda wealte. þ ic polde in þa hal-

zan ƿtope zan. ac þa ƿeƿte hine  
20 ƿe biƿceop þa ƿiet. 7 mid ƿilðeopa

## Folio 127.

ƿellum ƿæƿ ƿeƿeƿeð 7 beƿƿigen. 7 [ƿe-]  
neƿ 7 leaðeƿ þa men on þæm londum ƿæð-  
hað 7 ƿolðeƿ ƿenihƿumiað. 7 be ðæm  
balzamu þa men in þæm londe hiƿƿeað  
5 7 of ðæm neah munte ƿealleð hluteƿ  
ƿæteƿ 7 ƿæƿeƿ 7 þ̅ ƿƿiðe ƿƿete. þonne  
ðƿincað þa men þ̅ 7 biƿhiƿƿeað. 7 þonne  
hie ƿeƿtað þonne ƿeƿtað hie (*vacat*)  
buƿon beððe 7 bolƿte. ac on ƿilðeop[*a*]  
10 ƿellum heopa beððing bið. ða aƿehte  
ic þone biƿceop. hæƿðe ƿe biƿceop þƿeo  
hund ƿintƿa on ýlðo. ƿið þ̅ he þa  
ƿe biƿceop aƿiaƿ. ða eode ic on þa ƿoð-  
cundan ƿtope 7 þa þƿiððan ƿiðe þæt  
15 ƿunnan ƿteop onƿon ƿƿunan. þƿiƿh  
hƿelceƿ monneƿ honð min ende ƿæƿe  
ƿeƿioð. oððe hƿelcne enðeðæƿ min  
moðoƿ oƿðe min ƿeƿƿuƿteƿ nu ƿebi-  
ðan ƿcolðon. þa onðƿƿaƿoðe me þ̅ ƿteop  
20 unƿƿecƿic 7 þƿuƿ cƿæð. ƿiƿ ic þe þone

## Folio 127. verso.

[ðæƿ] ƿeƿecƿe þineƿ ƿeoƿeƿ ýþelice  
þu ða ƿƿiðe oncƿƿeƿeƿe 7 hiƿ honð beƿeƿeƿe  
ac ƿoð ic þe ƿecƿe þ̅ ýb aneƿ ƿeapneƿ ƿƿƿiƿe  
7 eahta monað þu ƿƿýleƿe in babilone  
5 nalleƿ mid iƿeƿne acƿeald ƿƿa ðu ƿeƿeƿe  
ac mid atƿe. ðin moðoƿ ƿeƿeƿeð  
of ƿeoƿulðe þƿiƿh ƿconðlicne ðeað 7 un-  
aƿlicne. 7 heo hiƿeð unbeƿýƿeð in

peze fuȝlum to mete 7 pildeorum. þine  
 10 7 peo7top beoð lonȝe ȝe7ælȝe7 h7e7.  
 ðu þonne ðeah þu. þu lýtle hpile h7ȝe  
 hpeþne ðu ȝepeonðe7c an cýning. 7 hla-  
 forð ealle7 midðanȝearde7. Ac ne fruȝn  
 ðu unc nohte7 ma ne ne axa. for þon 7c  
 15 habbað o7e7hleoð7eð þ ȝemæ7e unce7e7  
 leohte7. ac to 7a7iacen. 7 7o77e þæm  
 cýninge. e7c ȝeh7o77e þu. 7 for ðý þa  
 peoron mine ȝe7e7an. for þon ic 77a  
 lýtle hpile lý7ȝan mo77e. ac þa  
 20 forbeað hit 7e bi7ceop þ hi ne peoron.

## Folio 128.

þý læ7 þa halȝan 77eop þu7h heo7a 7[op]  
 7 7e7a7 abulȝen. Ond ne ȝehe7eðe ða  
 onð77a7e þa7a 77eopa ma manna  
 þoune þa mine ȝe77eope77an 77eond.  
 5 Ond hit næniȝ mon utcýþan ne mo77[e]  
 þý læ7 þa el7eop7eȝan kýninga7 ðe ic  
 æ7 mid neðe to hý77umne77e ȝeðýðe  
 þ hie on þ 7æȝon þ ic 77a lýtle hpile h7-  
 ȝean mo77e. Ne hit eac æniȝ mon  
 10 þæ7e 7e7eðe ðon ma út ma7an mo77e  
 þý læ7 hie for ðon o77mode 7æ7on. 7 þý 7æn-  
 nan mine7 7illan 7 peo7ðmý7nðo. ðæ7 hie  
 mid mec to 77o777e7e ȝe7e7an 7colðon.  
 Ond me næ7 7e h7æðlica ende mine7  
 15 h7e7 77a mielum peo7ce 77a me 7æ7  
 þ ic læ7 mæ7ðo ȝe77e7eðe hæ7eðe þonne  
 min 7illa 7æ7e. ða7 þi7ȝ ic 77ite to  
 þon min 7e leo7a ma77e7e7 þ þu æ7e7c ȝe-  
 7eo in þæm 77o777e7e mine7 h7e7. 7 eac  
 20 bli77e in þæm peo7ðmý7nðum. Ond eac

Folio 128. verso.

[þ]te ecehce min zemýnd ȝtonde.  
 [ic] leonize oðrum eorðcýninzúm to  
 [b]ýrne ðæt hie ȝiten þý zearpor þ  
 [min] þrým ȝ min ȝeorðmýnd maran  
 [p]æron. þonne ealra oþra kýninza  
 [þ]e in middanzearde æfre ȝæron.  
 [f]mit.

## DE REBUS IN ORIENTE MIRABILIBUS.

MS. Cott. Vitellius, A. XV.

MS. Cott. Tiberius, B. V.

I. Seo landbuenð on fruman fram antimolima þam landum. þær landes ȝ on ȝime þær læȝran milzetæles. þe ȝtadia hatte fif hund. ȝ þær miclan milzetæles þe leua hatte þreo hund ȝ eahta ȝ ȝýxtiz. On þam ealande býð micel mænizeo ȝceapa ȝ þanon ȝ to babilonia þær læȝran milzetæles ȝtadia hundteontiz ȝ eahta ȝ ȝixtiz. ȝ þær miclan milzetæles þe leua hatte fiftýne ȝ hundteontiz.

II. Seo landbunef ȝ ȝriðoȝt cýpemonnum zefeted. þær beoð peðerap acennede on oxna micleŋeȝe. þa buað oð meda burh þære burze noma ȝ archemedon. fio ȝ mæȝt to babilonia býriz. þanon ȝ to babiloniam þær læȝran milzetæles ȝtadia .ccc. ȝ þær maran þe leua hatte .cc. fram archemedon þær ȝýndon þa micclan mæriða þ ȝýndan ða zepereþe þe þe micla macedonȝca alexander het zepýrcean. þ lond ȝ on lenze ȝ on bræde ðær læȝran milzetæles ðe ȝtadia hatte .cc. ȝ þær miclan þe leua hatte .c.xxxiii ȝ an halȝ mil.

III. Sum ȝtop ȝ mon feþð to þære peadan ȝæ ȝeo ȝ zehaten lentibelȝinea on þan beoð henna akende zelice þam þe

mid uf beoð reader hipej. 7 ȝýf hi hpýlc man niman pile oððe hýra æthrineð þonne forþærnað hí jona eall hij líc. ꝥ jýndon unȝefræȝelicu lýblac.

IV. Eac jra ðær beoð rilþeor kenneþe. þa þeor þonne hý mannej ftefne ȝehýnað þonne naðe hi fleoð. þa þeor habbað eahta fet. 7 þælkýrian eagan. 7 tpa hearþa. ȝif hi hpýlc man ȝefon pille þonne ȝerpaðað hý jona ȝrumlice onȝen ꝥ fýndon unȝefræȝelicu þeor.

V. Þarcellentia hatte ꝥ land. þonne mon to babilonia færð ꝥ ij þonne ðær læjran milȝetælej þe rtaðia hatte .ix. mila lanȝ 7 bnað ꝥ bueð oð meda rice ꝥ land if eallum ȝoðum ȝefýlled.

VI. Þeor jtop næddran harað. þa næddran habbað tpa hearþa þæra eagan jcinað nihtej jra leohte jra blæcern.

VII. On jumon lande arjan býð akenþe þa habbað jra micle horþaȝ jra oxan þa jýndon on ðam mæjtan þæjtene ꝥ ij on þa juð healfe fram babilonia. þa buað to þæne readan jæ for þæra næddrena mænizeo þe in ðam jtopum beoð. þa hatton corjtaȝ. þa habbað jra micle horþaȝ jra peðeraj. ȝif hý hpilcne monn jleað oþþe æthrineð þonne jpylc he jona. On þam loudum bið piporej ȝemhtjumnýf þone pipor þa næddran healþaþ on heora ȝeorþulnýffe. ðone pipor mon jra nimeð ꝥ mon þa jtope mid fýne onæleð 7 þonne þa næddran of ðune on eorðan ꝥ hi fleoð. forþan je pipor býð jreart. fram babilonia oð perþam þa burh þær je pipor peaxeð ij þær læjran milȝetælej þe rtaðia hatte eahta hund mila. of þam ij ȝeteald þær miclan milȝetælej þe leua hatte jýx hund 7 .iii. 7 .xx. 7 .i healf mil. Seo jtop ij unþæjtnberendlicu for þæra næddrena mænizeo.

VIII. Eac jpylce þær beoð cenþe healþhundinȝaȝ þa jýndon hatene couoroenaj. hý habbað horþeȝ manan 7 eorenej tucxaȝ 7 hunda hearþa 7 heora oruð bið jpylce fýneȝ liȝ. þaȝ land beoð neah þæm burȝum þe beoð eallum þoruldþelum ȝefýlled ꝥ ij on þa juð healfe eȝiptna landeȝ.



IX. On jumon lande beoð men akende þa beoð on lenge fýx foemæla lange. hi habbað bearðar of cneop ríde 7 feax oð helan. homodubii hý fýndon hatene þ̅ beoð trimen 7 be hreapum fuxum hý libbað 7 þa etaþ.

X. Capri hatte reo eá in þære ylcan ftope þe íf haten zojzoneuj. þ̅ íf pælkýrziuz þær beoð akende æmættan fpa micle fpa hundar hý habbaþ fet fýlce znpærhoppa. hý fýndon reader hirej 7 blacej. þa æmettan delfað zold up of eorþan fram foran nihte oð ða fiftan tid dæzej. þa men þe to ðam dýrftige beoð þ̅ hi þæt zold nimen þonne læðað hý mid him olfenda mýran mid hýra folan 7 ftedan. þa folan hý zefælað ær hý ofej þa ea faran. þ̅ zold hi zefætað on þa mýran 7 hý fýlfe onfittað 7 þa ftedan þær forlætað. þonne þa æmettan hý onfindað 7 þa hpile þe þa æmettan ýmbe ða ftedan abifzode beoð. þonne þa men mid þam mýran 7 mid þam zolde ofej þa ea farað hi beoð fpa hræðlice ofej þære ea þæt men penað þæt hý fleozon.

XI. Betpīh þýfjum tram ean íf londbuner. locotheo hatte þ̅ íf betpīh nile 7 brixonte zefeted. reo nil íf ealbor fallicra ea. 7 heo flopeð of egyptna lande. 7 hi nemnað þa eá archoboleta þ̅ íf haten þ̅ micle pæter. on þýfjum ftopum beoð akende þa miclan mænizeo olfenda.

XII. ðær beoð akende men ða beoð fiftýne fota lange. 7 hý habbað hrit lic 7 tra neb on anum hearðe bið þ̅ cneo fpyðe reað 7 lange noju 7 fpearf feax. þonne hý kennan pillað þonne farað hi on fcipum to indeum. 7 þær hýra zecýnda on peorold bpingaþ.

XIII. Liconia in gallia hatte þæt land þær beoð men acende þreofellicej hirej þara hæfða beoð zemona fpa leona hæfðo. 7 hi beoð trentizej fota lange 7 hý habbað micelne muð fpa fann zýf hi hpýlcne man on þam landum onzitað oððe zefeoþ oððe him hpile mon folligende bið. þonne feorriað hí 7 fleoð 7 blode hi fpaetað. þar beoð men zepenebe.

XIV. Bezeondan brixonte þære ea eaft þanon beoð men

acende lange 7 micle þa habbað fet 7 rceancan tref: fota lange rīdan mid bneortum feorfon fota lange. hi beoð rreartef hipef 7 hi rīndon hofter nembe. Cuplice rra hpylcne man rra hý zefoð þonne rretað hi hine.

XV. Ðonne rīndon on brixonre pildeor þa hatton lefrefef hý habbað eofelef eafan 7 rceapef pulle 7 ruzelef fet.

XVI. Þonne rīndon ofere ealond ruf þram brixonre on þam beoð men akende buton hearðum þa habbað on hýra bneortum heora eazan 7 muð hi rīndon eahta fota lange 7 eahta fota brade.

XVII. Þær beoð ðracan kende þa beoð on lenge hundteontizef fotmæla 7 fufizef lange. 7 beoð zreate rra rænene rreaf micle. for þara ðracena micelneffe næmiz man naht eaðelice on þ land zefaran mæg.

XVIII. Fram þiffe rtope if oðer rice on þa ruf healfe þæf zarrefcef. þ if zeteald þæf læffan milzetælef þe rtaðia hatte .ccc. 7 þneo trentiz 7 þæf miclan þe leuua hatte .cc. l. u 7 an mil. 7 þær beoð kende homodubu þ beoð tfulice hí beoð oð ðene nafolan on mennifcum zefceape 7 rýþþan on eofelef zelcneffe 7 hý habbað longre rceancan rra ruzelar 7 hþelice rrefne. Lrf hý hþlcne mon on þam landum onzýtað oððe zefeoð þonne feorruað hi 7 fleoð.

XIX. Þonne if ofef rtop elneorð[1]ze men beoð on. 7 þa habbað cýnungaf under him þæra if zeteald .cx. þ rīndon þa rýffrtan men 7 elneorðizefftan. þær rīndon trefzen feafaf. ofef if funnan 7 ofef monan. fe þe funnan if fe bið ðægef hāt 7 nihref ceald 7 fe þe monan if fe bið nihref hāt 7 ðægef ceald. heora rībe if .cc. mila þæf læffan milzetalef þe rtaðia hatte 7 þæf maran þe leuua hatte cxxxiii 7 an healf mil.

XX. On þiffe rtope beoð trefocýnn. þa beoð laurbeame 7 eletfeopum zelice. Of þam trefopum balzamum fe ðeortfeofeta ele bið eall kenned. feo rtop if þæf læffan milzetalef þe rtaðia hatte .cli. 7 þæf maran þe leuua .li.

XXI. Ðonne if rum ealand on ðære readan ræ þær if

moncýnn þ þ 17 mid 17 done777e 7enemned. þa 7ýndon 7e-  
 feaxene 77a 77uhter77. 77am ðan hearþe oð ðone nafelan. 7  
 7e oðer ðæl býð manner lice 7elc 7 hi cunnon eall menn77c  
 7e7eop7ð þonne hi 77emder kýnner man77 7e7eod þonne næm-  
 nað hi hine 7 hi7 ma7a7 cuð7a manna naman 7 mid lea7licum  
 7op7dum hine be77icað 7 hine on77oð 7 þænne æ77er þan hi  
 hine 77etað ealne butan hi7 hearþe 7 þonne 777að 7 7e7að  
 o7er ðam hearþe.

XXII. Ðanan 17 ea77 ðær beoð men akenned þa beoð  
 a7e77me 77777ne 77ota lan7e 7 on b7æde týn 77otmæla hi hab-  
 bað micle hearþa 7 earan 77a 77ann o7er earne hi him on niht  
 underb77e7að 7 mid oð7an hi 77eod him beoð þa earan 777e  
 leohte 7 hi beoð an lichoman 77a h7ite 77a meolc 7 777 hi  
 h7ýlcne man77 on ðam landum 7e7eod þonne ni7að hi heora  
 earan on hand 7 7eop 77e hi 77eod 77a h7æðlice 77a 17 7en  
 77e hi 77eozen.

XXIII. Ðonne 17 7um ealand 17 ðam beoð men akend  
 þa7a ea7an 777a7 77a leohte 77a 17 an micel blace77 on æle  
 on þý77e nihte.

XXIV. Ðonne 17 7um ealand þ 17 ðæ7 læ77an mil7etæle7  
 ðe 77a7ia hatte on len7e 7 on b7æde ccc. 7 lx. 7 þæ7 miclan  
 ðe leuua hatte .xc. þæ7 7æ7 777b7e7 on be7e7 ða7um þæ7  
 cin7e7 7 7obe7 7em77 o7 17e77um 7e7eop7cum 7 o7 æ77enum  
 7e7op7ht. 7 on ðæ7e ýlcan 77ope 17 ea77 ðanon eac o7er 7em77  
 77nnan hal77 to þam 17 7um 7e77un7en 7 7e7e7e 7ace77 to7e-  
 7e77 7 he ða ho7a 7e7eal7eð 7 be7ýme7.

XXV. Ðonne 17 7ýlben 7777eap7 æt 77nnan up7an7e 7e  
 ha7að be77an hund7eont7e7e7 77otmæla lan7e 7 777e7e7 on ðam  
 be77ean beoð cende 777ýlce me7e777ota oððe 7ým7a7.

XXVI. Ðonne 17 oðer 77ice on babilonia landum þæ7 17  
 7eo mæ77e dun be77eoh me77a dune 7 armenia. Seo 17 eal7a  
 duna mæ77 7 hi7e7 þæ7 7ýndon 7e7e7elice menn þa habbað  
 him to kýnedome 7 to an7ealde þa 7eaðan 7æ þæ7 beoð kende  
 þa ðeop7op7ðan 7um7a7.

XXVII. Ymb þa ƿtope beoð ƿif ða habbað bearðar ƿra ƿiðe oð heoƿa bƿeoƿt 7 hoƿƿeƿ hýða hi habbað him to hƿæzle zedðn þa ƿýndan huntizýrtƿan ƿriðe zenemðe 7 ƿone hundum tizƿar 7 leopaƿðoƿ. þ. hi feðað þ ƿýndan þa keneƿtan ðeoƿ 7 ealra ðæra ƿilðeoƿa kýnn þæra þe on ðæne ðune akende beoð þ hi zehuntizgað.

XXVIII. Ðonne ƿindon oðre ƿif ða habbað eoƿeƿeƿe zucƿar. 7 feax oð helan ƿiðe 7 on lenðenum oxan tæzł. þa ƿif ƿýndon ðƿeoƿýne ƿota lanze 7 heoƿa he bið on maƿmoƿƿtanef hƿitnýrre. 7 hi habbað olƿenða feð 7 eoƿeƿeƿe teð ƿoƿ heoƿa mýcelnýrre he zefelðe ƿurðon fram ðam micclan macedonizcan alexanðre þa he hi hƿenðe zefon ne mihte þa acƿealde he hi ƿoƿ ðam hí ƿýndon æƿiƿce on lichoman 7 unƿeoƿiðe.

XXIX. Be ðam zafƿecze iƿ ƿilðeoƿa cýnn. þa hattan catín þa ƿýndon ƿƿeaplitizze ðeoƿ. 7 þæƿ ƿýndon menn. ða be hƿeapan flæƿce 7 be hunizze hƿizgeað.

XXX. On þam ƿýnƿtƿian ðæle þæƿ ƿiceƿ þe ða ðeoƿ on beoþ catinoƿ 7 þæƿ beoð eaƿtliðenðe menn cýnizgar þa habbað unðer him mænizƿealde leobhatan. heoƿa lanð zemære buað neah þam zafƿecze 7 þanan fram þam ƿýnƿtƿian ðæle ƿýndan maneze cýnizgar.

XXXI. Ðiƿ mannkýnn hƿeað feła zepa 7 hi ƿýndon ƿƿemfulpe menn. 7 zýf hƿýlc mann to him cýmeð þonne zýfað hi him ƿif æƿ hi hune on ƿez lætan. Se macedonizca alexanðer þa ða he him to com þa ƿæƿ he ƿunðriende hýra mennizc-nýrre ne ƿolde he hi cƿellan ne him naƿiht laðef don.

XXXII. Ðonne ƿýndon tƿeoƿcýnn oƿ ðam þa ðeoƿƿeoƿftan ftanaƿ beoð acenðe 7 þanon þte hi zƿopað.

XXXIII. Ðær mannkýnn iƿ sýndan ƿƿeapteƿ hƿeƿ on anýne þa man hateð silheapƿan.

XXXIV. Ðonne iƿ sum lanð ƿinzeparðas ƿeaxat on ƿriðast þæƿ bið ƿeƿt oƿ elpenða bane zepoƿht ƿeo iƿ on lenze þneo hund ƿotmæla lang 7 ƿýxa.

XXXV. Ðonne is ƿum ðun aðamanƿ hatte on ðære ðune

bīð þ̅ fuzelcýnn þe zrifus hatte þa fuzelar habbað feoper  
 fet 7 hrýðer̅er̅ tægl 7 earner̅ hearod. On þære ylcan ftope  
 býð oðer̅ fuzelcýnn fenix hatte þa habbað cambar on hearde  
 7pa papan 7 hýra ner̅t þ̅te hi rýrcað of ðam deor̅peor̅ðer̅tan  
 rýrtzemanz̅um þe man cinnamomum hateð 7 of hij æðme  
 æfter̅ þur̅end zearum he fýr̅ onæleð 7 þonne z̅eongz̅ upp of  
 þam ýselum eƿt ar̅er̅þ. [*Lege fæðme.*]

XXXVI. Ðonne 7 oðer̅ dun þær̅ rýndon 7rearte menn 7  
 nænz̅ oðer̅ mann to ðam mannum z̅er̅fer̅an mæz̅ for̅ ðam þe  
 7eo dun býð eall býnnende.

---

## PASSIO SCÆ MARGARETÆ VIRGINIS.

MS. Cott. Tiberius, A. III. fol. 71. b. lin. 5.

EFTER þÆRE ÐROPVNGE 7 þære ær̅ufte. 7 þære  
 puldor̅æftan upaftiz̅ner̅re<sup>6</sup> uref̅ ðriht̅ner̅. hælenðef̅ cr̅ufteƿ.  
 to z̅od fæder̅ ealmihtiz̅um 7riþe<sup>7</sup> manz̅a mar̅týref̅ þ̅por̅ienðe.  
 7 þur̅h þa þ̅por̅unze to ece 7efte<sup>8</sup> becoman. mid þære halzan  
 teclan 7 7ur̅annan. 7 f̅riþe manez̅a eac<sup>9</sup> þur̅h deof̅lef̅ lape be-  
 f̅ricane þær̅an. þ̅ hi beeoðe ðumbe 7 ðeaf̅e deof̅olzel̅b. manner̅  
 hand z̅ereorc. þe naþor̅ ne heom. ne him 7ýlf̅um to nanre<sup>11</sup>  
 f̅reme beon ne mihton. Ic þa þeotimuf̅ þur̅h z̅oðef̅ z̅ýfe.  
 hr̅æt hr̅uz̅o<sup>12</sup> on bocum z̅eleornode. 7 z̅eor̅nfullice f̅meade. 7  
 fohte ýmb cr̅uftef̅ z̅eleaf̅an. <sup>13</sup> 7 ne f̅and ic næf̅re on bocum þ̅  
 ænz̅ man mihte to ece 7efte becoman <sup>14</sup> butan he on þa hal-  
 zan þ̅r̅ýnýr̅re riht z̅el̅f̅de. þ̅ 7f̅ fæder̅. 7 funu. 7 fe halza <sup>15</sup>  
 z̅aft. 7 þ̅ fe 7unu onf̅enz̅ menn̅iƿc hip. 7 z̅el̅þor̅aðe f̅pa f̅pa hit  
 her̅ bufan <sup>16</sup> cr̅ýþ̅. Blinde he onlihte. ðeaf̅um he 7ealde z̅e-  
 her̅nýr̅re. 7 ðeade he ar̅æhte <sup>17</sup> to liƿe. 7 ealle þa þe on hine  
 cr̅ýp̅lice z̅el̅æf̅þ he z̅ehær̅þ̅. Ic þa Ðeotimuf̅, <sup>18</sup> rilnode  
 z̅eor̅ne to ritanne hu 7eo eadeza. Mar̅z̅ar̅eta riþ̅ þone  
 deof̅ol <sup>19</sup> z̅er̅æht. 7 hine of̅er̅f̅riþ̅de. 7 ece puldor̅ beh. æt z̅oðe

onfenge. Geheþaþ <sup>20</sup> nu ealle 7 onzýtaþ hu fe eadeza mar-  
 zaretæ. zeþnopæde for zodes naman. <sup>21</sup> 7 þurh þ̅ zerpenc to  
 ece nefte becom mid þære halgan teclan 7 sufannan. <sup>22</sup> Seo  
 eadiza marzaretæ pæf. ðeodorig fe dohter. fe pær þære  
 hæpenne hehræderi. deofolzeald he purpode. 7 fædde hir  
 dohter. 7e pæf mid halgum <sup>24</sup> zafte zefýlled. 7 þurh fulriht  
 heo pæf zeedniriod. heo pæf zereald hire <sup>25</sup> fofter moder to  
 fædenne. nih antiochia ðære ceafte. 7 7ýþþan hire <sup>26</sup> azen  
 modor forþzefaren pæf. fe fofter modor hi miccle frýþor <sup>27</sup>  
 lufode þonne heo ær ðýde. heo pær hire fæder friþe laþ.  
 7 zode frýþe <sup>28</sup> leof. 7 mid þam þe heo pær xv rintra eald.  
 heo luftfullode on hire <sup>29</sup> fofter moder hufe. heo ze-  
 hýrde martýra zeflitu. for þon þe mæniz <sup>30</sup> bloð pæf  
 azoten on þam tidum on eorþan. for uref drýhtnef naman <sup>31</sup>  
 hælenðef crifter. 7 heo pæf mid halgan zafte zefýlþ. 7  
 hýre mæzþhad <sup>32</sup> zode oðfæfte. Sume dæge þa mid þý þe heo  
 zeheold hýre fofter modor <sup>33</sup> 7ceap. mid oþrum fæmnum.  
 hire heþðzemaçum. Ða ferde Olibriuf fe <sup>34</sup> zerefa fram  
 a7ia. to antiochia þære ceafte. þa zefeh he þa eadezan  
 (*fol.* 72) marzaretan be þam reze 7ittan. 7 hrædolice he  
 hire zýrnde. 7 cpæþ <sup>2</sup> to hir þeznum. Gonzaþ ofoflice. 7  
 zeneomaþ þa fæmnan. 7 ax7iaþ <sup>3</sup> zif heo biþ fneo þ̅ ic hire  
 onfo me to riþe. 7 zif heo þeop biþ ic 7ýlle riþ <sup>4</sup> for hire. 7  
 heo býþ me for cýfe7e. 7 hýre biþ peol on minum hufe. þa  
 cempa <sup>5</sup> þa eodan 7 hi zenoman. Seo eadeza marzaretæ þa  
 onzan crifte <sup>6</sup> clýpian 7 þur cpæþ. Gemilra me drýhten 7 ne  
 læt þu mine 7aple mid arleafum. Ac zedo me bliffian. 7 þe  
 fýmble herian. 7 ne læt þu næfne mine <sup>8</sup> 7aple ne min lichoma.  
 7ýrþan be7mitan. Ac zereñd me to minra 7riþran <sup>9</sup> healfe 7  
 to þære rint7an sibbe enzla7 to ontýnenne mine fe7an. 7 to  
 7fpariende mid býlde þýffum arleafum. 7 þiffum unrihtum  
 cpýllean. Ic eom <sup>11</sup> nu drihten 7pa 7pa nýtenu on midðan  
 feolde. 7 7pa 7pa fræp7e on nette. <sup>12</sup> 7 7pa 7pa 7urc on hoce.  
 Gefýlft me min drihten. 7 zeheald me. 7 <sup>13</sup> ne forlæt me on

arleasra handa. Ða ceampam þa coman to þam zerefan. 7  
 crædon. hlaforð ne miht þu hi onfon. for þon to zode heo <sup>15</sup>  
 zebiddaþ. se þe ræf ahangan fram iudeum. Olibriuf se ze-  
 refa hi het <sup>16</sup> to him zelædon. 7 hire to cræþ. of hpylcum  
 cynne eart þu. 7aza me eart <sup>17</sup> þu fru3 oðð þeop. Se eadega  
 marzapeta him to cræþ. ic eom fru3. <sup>18</sup> Se zerefa hire to  
 cræþ hpylce3 zeleafan eart þu ofþe hpat 17 þin <sup>19</sup> nama. heo  
 and3panode 7 cræþ. in dpyhtne ic eom zecizeð. Se zerefa <sup>20</sup>  
 hire to cræþ. hpylcne zod bezæft þu. Se halza marzapeta  
 him to cræþ. <sup>21</sup> ic zebidde on ealimhtizne zod. 7 on hif funu  
 hælend crift. se þe minne <sup>22</sup> mæzþhad unbesmiten zeheold. of  
 þý3ne 3peardan dæz. Se zerefa hire <sup>23</sup> to cræþ. clýpeft þu  
 on þone c3y3t þe mine fæde3a3 ahengon. Seo halza <sup>24</sup> mar-  
 zapeta him to cræþ. þine fæde3a3 crift ahengon. 7 þý hi  
 forpurdon. Ac he þurh punaþ on ecny3re. 7 hij rice if  
 a butan ende. Se zerefa <sup>26</sup> ræf þa f3iþe ý3re. 7 het þa halzan  
 marzapetan on karce3ne betýnan <sup>27</sup> of þ he zepohce hu he  
 hire mæzþhad for3pilde. Se zerefa hire to cþ. <sup>28</sup> 3i3 þu ne  
 zebiddest þe on min zod min f3urð fceal fandian þin lichaman  
<sup>29</sup> 7 ealle þine ban ic tob3ýfize. Gi3 þu me zehý3eft 7 on  
 minne zod zelæ3ft <sup>30</sup> æt foran eallum þiffum folce ic þe to  
 cpeþe. þ ic þe onfo me to ri3e 7 þe <sup>31</sup> býþ fpa pel fpa me if.  
 Marzapeta him to cræþ. for þon ic fýlle minne <sup>32</sup> lichoman  
 in tintrezo. þ min 3aple mid foþfæ3tum 3aplum zepesfe.  
 Se zerefa hi het þa ahon. 7 mid fmalum 3ý3dum f3ingzan.  
 Se halza marza<sup>34</sup>meta be3æh up to heofonum. 7 cþ. on þe  
 druhten ic zelæ3æ. þ ic ne 3i<sup>35</sup> zercend. loce on me. 7 ze-  
 milt3a me of arleasra honda. 7 of honda þý3ref<sup>1</sup> cpyllep3a3  
 þý læf min heorte he3 on eze fý. Send me hælo. þ fýn  
 leohce <sup>2</sup> mine 3itu. 7 þ min fap me cýme to zerefan. 7 mid þý  
 þe heo þuf<sup>3</sup> zebæð. þa cpellenaf f3unzon hire menpen licha-  
 man. þ blod fleop <sup>4</sup> on eorþan 3pa 3pa pæte3 deþ of þam  
 clæneftan 3ýllf3runge. Se zerefa <sup>5</sup> hire to cræþ eala mar-  
 zapeta zelæ3 on me. 7 þe býþ pel ofe3 ofþe <sup>6</sup> 3i3. 7 ealle þa

fæmnan þe þær ftoden peopen bitteþlice for þæm <sup>7</sup> blode. 7 crædon. eala marȝareta forlice þe ſarīaþ ealle. for þon þe <sup>8</sup> þe feoþ hnacod þinne lichaman beon cþylmeð. þeȝ zereþa iȝ ſrīþe <sup>9</sup> hatheort. 7 he þe pile forleofan. 7 þin zemýnd of eorþan adiliȝan <sup>10</sup> zelæþ on hine. 7 þu leoſarȝ. Se halȝa marȝareta him to cræþ. eala <sup>11</sup> ze ýpelan þehteſarȝ. zanȝaþ ze riȝ to eorþum hufum. 7 ze þeſarȝ to eorþum <sup>12</sup> peorcum. zod me iȝ fultumiende. for þon nelle ic eor zeheþan. ne ic <sup>13</sup> næþre me ne zebiðde on eoreȝ zod. fe þe iȝ dumb 7 deaþ. Ac zeleaſarȝ <sup>14</sup> on min zod. fe þe iȝ ſtranȝ on mæzenne. 7 hræðlice he zehýrþ þa þe <sup>15</sup> on hine zelæſarȝ. 7 heo cræþ. to þam zereþan. eala þu unzeþunȝzena hund [7 þu unzeþýlledlican ðracan manneſ oþen.] min zod me <sup>17</sup> iȝ fultumiend. 7 þeah þu min lichama zepealð hæbbe cſiȝt zeneþeþ <sup>18</sup> min faþle of þinre þare ezeſlican honda. Seo halȝa marȝareta befaeh to heoþonum 7 cræð. zeſtranȝie me liȝeſ ȝarȝ. þ̅ min zebed <sup>20</sup> þuſh heoþonum zeſare. 7 þæt hit aſtȝe æt foran þin zeſiþe. <sup>21</sup> 7 zeſend me þinne þone halȝan ȝaſt fſam heoþonum ȝe cýme <sup>22</sup> to fultum þ̅ ic zehealde unzeþæmð minne mæȝþhad. 7 þæt ic zeȝeo <sup>23</sup> mine riþerpeardan fe þe riþ me zeſihtarȝ fýnna to auſýna. 7 þ̅ ſý býren <sup>24</sup> 7 blæða eallum fæmnum þe on þe zeleuat. for þon þin nama iȝ <sup>25</sup> zebletȝod on peorulde. þa cæmpan þa eodon 7 cþýlmdon hiȝe lichaman. Ða beppah fe aþleaſa zereþa hiȝ anſýna mið hiȝ hacelan <sup>27</sup> for þon þe he ne mihte on hiȝe locian. for þæm blode. 7 cþ̅. to þære <sup>28</sup> fæmnan. for hpon ne zehýrȝumafȝ þu min þorð. ne þu ne þin fýlȝ <sup>29</sup> miðſiȝende. eþne þin lichoma iȝ cþýlmd. for minum þam ezeſlican <sup>30</sup> ðome. zeþaſa me. 7 zebid þe on min zod. þý læf þu deaþe ſpiltafȝ <sup>31</sup> ȝiȝ þu me ne zehýnarȝ. min ſpeorð ȝceal pealðan þin lihoman. <sup>32</sup> Giȝ þu me zehýnæſt æt foran eallum þiſſum folce. ic þe to <sup>33</sup> cpeþe. þ̅ ic þe onþo me to riȝe. Se halȝa marȝareta him to cræþ. eala. <sup>34</sup> þu unȝnotra. for þon ic ſýlle mine lichaman in tȝtſeȝo. þ̅ min <sup>35</sup> faþul fý zeſýzeþæſt on heoþonum. Se zereþa hie het on þýȝtrum car-



ceorne (*folio* 73) betýnan. 7 mid þam þe heo eode þær in. hio  
 zeblectfode eall inpe lichaman mid crísteſe rode tacne. 7 onzan  
 hipe handan 7 þuf cpeþan. Loce<sup>3</sup> on me 7 zemilðra me  
 drihten. for þon þe ic ane beo. 7 min<sup>4</sup> fæder he me forlet.  
 ne læt þu me min drihten. ac zemiltfa me<sup>5</sup> for þon þe ic  
 onzete þ þu biſt dema cruca 7 deaþe. dem nu betpux me 7  
 þýffum deoflum. efne ic farize on minum ritum. Ne ýrfa  
 þu<sup>7</sup> riþ me min drihten. for þon þe þu parc þ ic fylle min  
 farle for þe.<sup>8</sup> þu earc zeblectfod on peorlde. Ic þa þeotimuf  
 hipe pæf fædende mid<sup>9</sup> hlafe 7 mid pætne. 7 ic fæh þurh  
 ehþýrl eal hipe zeflit þe heo hæfde<sup>10</sup> rið ða arleafan deofle.  
 7 ic ppat eall hipe zebed. þa eode ut of<sup>11</sup> þæf karceþneſ  
 hpomme riþe egeflic draca. miſfenliceſ hipeſ. hiſ<sup>12</sup> loccaſ 7  
 hiſ bearpd pæron zýlben zepuht. 7 hiſ teþ pæron fpilc ſpa<sup>13</sup>  
 afniden iſen. 7 hiſ ezan ſcinan ſpa feāpaſým. 7 ut æt hiſ noſu  
 eode<sup>14</sup> micel ſmocca 7 hiſ tunzla eþode 7 micel pulneſſe he  
 dýde on þæm<sup>15</sup> karceþinne 7 he hiſ þa arærde. 7 he hpýft-  
 lode ſtranzlic ſtemne.<sup>16</sup> Ða pæf zeporþden micel leoht on  
 þæm þýrtan karceþn of ðæm<sup>17</sup> fýne þe ut eode of þæf dra-  
 can muþe. Se halzæ fæmnæ pæf þa zeporþden ſriþe fýriht. 7  
 zebizde hipe cneopu on eorþan. 7 aþenoda hipe<sup>19</sup> honda on  
 zebede 7 þuſ cpeþ. God adpýfc þæf miclan dracan mæzen.  
<sup>20</sup> 7 zemilðfa me þearþendra 7 earþoþra 7 ne læt ðu me  
 næfne forþýrðan. Ac zefcýld me riþ þýf rilbdeor. 7 mid þý  
 þe heo þuf bæd<sup>22</sup> fe draca fette hiſ muþ ofeſi þæne halzan  
 fæmnan hearod. 7 hipe<sup>23</sup> forþpealh. Ac críſteſe rode tacen  
 þe feo halza marzapeta porhte<sup>24</sup> dracan innoþe fe hine toſlat  
 on tpezen bælaf. 7 fe halzæ<sup>25</sup> fæmna eode ut of þæf dracan  
 innoþe unzepæmmed. 7 on þæne ilcan<sup>26</sup> tibe zefæh heo on  
 hipe pýnſtran healfe ænne deofol ſittend fpilc<sup>27</sup> an ſpeartne  
 man. 7 hiſ honda to hiſ cneopum zebundenne. 7 mid þý þe<sup>28</sup>  
 heo þinne zefæh. heo zebæd to drihtene 7 þuſ cþ. Ic þe  
 heſize 7 pulðriſe<sup>29</sup> þu undeadlica kýning. þu earc zeleafan  
 tþýmnyſſe. 7 ælcra ſnotra<sup>30</sup> fpuua. 7 æghýlcpe ſtrenzþo

ftaþol. Nu ic zefeo min zeleafan<sup>31</sup> blopende. 7 min fafle  
 zefeonde. 7 þýfne ðracan acpealdne hezean.<sup>32</sup> þancaf ic  
 þe fecze þu halza. 7 þu undeaðlica zod. þu eart ealra<sup>33</sup>  
 hælenðe hælenð. 7i þin nama zebilecfod on peorulde. 7 mid  
 þý<sup>34</sup> þe heo þuf zebæð. fe deofof up anaf 7 zenam þa halzan  
 fæmnan<sup>35</sup> honð. 7 cþ. þ zenihtjumaf þ þu dýðeft. Geþit  
 fram me for þon<sup>1</sup> þe ic zefeo þe on forhæfdneffe þurh  
 punian. Ic fenðe to þe hrufum<sup>2</sup> min bropur on ðracan ze-  
 licneýre. to þam þ he þe forfulze. 7<sup>3</sup> þin mæzþhad 7 þin  
 þlite forlure. 7 þin zemýnd of eorþan adýlzan.<sup>4</sup> þu hine  
 þonne mid cwiſtef noðe tacen acpealðeft. 7 nu þu wlt me<sup>5</sup>  
 acwýllan. Ac ic bidde þe for þin mæzþhad þ þu me ne ze-  
 fwinze.<sup>6</sup> Seo halza marzapeta zeznap þa deofof be þæm locce.  
 7 hine on<sup>7</sup> eorþan apearp. 7 hiſ fpýþnan eze ut artanz 7 ealle  
 hiý ban heo<sup>8</sup> to bryfde. 7 fetze hure ſpýþnan fotz ofeþ hiſ  
 fpýne. 7 him to cwæþ. Geþit fram minum mæzþhade. cwift  
 me if fultumend. for þon hiſ nama iſ ſeinend on peorulde.  
 7 mid þý þe heo þuf cwæþ. þær ſcan ſriþe<sup>11</sup> micel leoht on  
 þæm þýſtran quarternne. 7 cwiftel noðe wæý zefereþ fram<sup>12</sup>  
 eorþan up of heopen. 7 an hrit culþne ftod ofeþ þære noðe  
 7 heo<sup>13</sup> ſpræc 7 þuf cwæþ. Secz me marzapeta þu þe þurh  
 mæzþhad zýrnðeft þære eacan rice. 7 for þon hit biþ þe ze-  
 realð mid abraham<sup>15</sup> 7 mid Ifaac 7 iacob. Eaðiz eart þu  
 þe þone feonð ofeþſriþðeft.<sup>16</sup> feo halza marzapeta þa cwæþ.  
 pulðor þe fý cwift. þu þe ane ðeft mæniz pulðor. Ic þe pul-  
 ðrize 7 herize for þon þu eart halz 7 micel<sup>18</sup> on eallum  
 þingum. þu þe zemedomaſt zecýþ þonne þiure þeopen þ þu<sup>19</sup>  
 eart ane lihht ealra lþendra on þe. Seo culþnæ þa wæf eft  
 ſpreccende<sup>20</sup> 7 cwæþ. Marzapeta. axie þone þe þu hæfſt un-  
 ðeþ þinum fotum be<sup>21</sup> hiý dæðum. 7 he cýþ þe eall hiý weone  
 7 mid þý þe þu hine hæfſt<sup>22</sup> ofeþſriþð þu cýmzt to me. Seo  
 halza marzapeta þa cwæþ to þæm deofle hwæt if þin nama.  
 þu unclæne zarz. fe deofof hure to cwæþ þu<sup>24</sup> cwifteý þeop-  
 aheþ þin fot of min ſpina. þ ic mine ban lihþan<sup>25</sup> zereſte. 7

ic þe sæzce ealle mine dæda. Seo halza fæmne þa ahoƿ<sup>26</sup>  
 hiƿe ƿot of hiƿ ƿriƿe. þ̅ deoƿol þa cƿæþ an onzān. Manegra  
 ƿoþfæftra manna ic zenam 7 ic zefæht ƿiþ him 7 ne mihte  
 me nan<sup>28</sup> oƿerfƿiþan. ac þu min ege ut aſtunze. 7 ealle mine  
 ban to bƿiſdejt 7 min bƿoþor acƿealdeſt. Nu ic zefeo  
 cƿiſt ƿunian on þe. 7<sup>30</sup> þu dejt ealle foþfæfneſſe. Ic heom  
 ableonde hepa ſefan. 7 ic hi<sup>31</sup> zedýde oƿerzeotan þa heoƿen-  
 lican ſnýttero. 7 mid þý þe hý on<sup>32</sup> ƿlæpe ƿæron. ic com oƿer hi  
 7 þa þe ic ne mihte of þam bedde<sup>33</sup> adon. ic hi dýde on þæm  
 fýlpan ƿlæpe fýnziān. Nu þonne ƿƿam<sup>34</sup> anpe zinzre fæmnan  
 ic eom oƿerfƿiþd. hƿæt do ic nu ƿor<sup>35</sup> þon þe ealle mine  
 ƿæpne fýnt tobrēcenne. 7 me ealra fƿiƿaſt (*folio* 74) zedƿæfþ  
 þ̅ þin fæder 7 þin modor mine ƿæron. 7 þu ane ƿiþ me 7 ƿið  
 eall<sup>2</sup> hiƿe cneorife cƿiſtef zefýlzenдум þurh þone deofla  
 mæzen eall to nahte<sup>3</sup> zebif. Se halza fæmne him to cƿæþ.  
 ƿaza me þin cýnn. 7 hpa þe cende.<sup>4</sup> deoƿol hiƿe to cƿæþ.  
 Sæcz me marzaretā hpanon if þin hf. 7 þin lichama. 7 hpanon  
 if þin ſapul. 7 þin zeleaƿa. oþþe hu ƿæf cƿiſt ƿuniend<sup>6</sup> on þe.  
 Saazæ me þif. þonne fecze ic þe ealle mine dæde. Se halza  
 fæmne<sup>7</sup> him anſƿarode 7 cƿæþ. Nýf me aliƿed þ̅ ic þe to  
 fecza. ƿor þon þu ne earc<sup>8</sup> ƿýrþe mine ſteƿne to zehýpne.  
 Godeſ bebodu ic ƿille zehýpan. 7 þ̅ zecýþan<sup>9</sup> 7 þu deoƿol  
 adumbe nu. ƿor þon þe ic nelle nan ƿorþ ma of þinum<sup>10</sup> muþe  
 zehýpan. 7 hƿædlice je eorþe ƿorſƿalz þone deoƿol. zƿumlice.  
<sup>11</sup> Ða on oþƿan dæze zehet ſe zerefa þa halzan fæmnan to  
 him zelædan. 7 mid þý þe heo ƿæf ut azānzende. heo zeblet-  
 rode eall hiƿa<sup>13</sup> lichoma mid cƿiſtef rode tacen. Se zerefa  
 hiƿe to cƿæþ. eala marzaretā zelæf on me. 7 zebid þe to  
 minum zode. Se halza marzaretā<sup>15</sup> him to cƿæþ. foþlice þe  
 zedafenaf on min zod to zebiddanne. Se zerefa ƿearþ þa  
 fƿýþe ýrre. 7 het hi ahon 7 mid kandelum býrnan.<sup>17</sup> 7 fýþ-  
 þan dýdan þa nýxtan ſƿa heom beboden ƿæf. Se halza mar-  
 zaretā<sup>18</sup> þa cigde 7 cƿæþ. Nelle ic næfpe me zebiddan on  
 eorepne zod. ſe þe iſ<sup>19</sup> dumb. 7 deap. Ne maƿon ze oƿer-

frýþau clæne fæmnan. crift fylf ge<sup>20</sup> zebletfode min lichaman  
 7 min farule he fylleþ puldruf beh. Se arleafa zerefa het  
 þider brinzen mýcel leaden fæt. 7 het hit mid<sup>22</sup> pætere  
 aþýllan. 7 dýde hit ælen frýþe hat. 7 het bindan fet 7 honða  
<sup>23</sup> þare halzan fæmnan. 7 þær ondon. Ða cpýllaf dýden fra  
 heom be<sup>24</sup> boden pær. Se eadeza marzapeta locade on heo-  
 fonum. 7 cpæþ. Drihten god ealmihtig þu þe earðeft on  
 heofonum. zeunne me þ þif pæter fý me to hælo. 7 to liht-  
 neffe. 7 to fulrihtef bæþ. una fprinzende<sup>27</sup> þ hit me aþrea  
 to þam eacan lufe. 7 aþýpp me fram ealle mine fýnne<sup>28</sup> 7 ze-  
 hæl me on þinum puldre. for þon þe þu eart zebletrod on  
 peorulde.<sup>29</sup> 7 mid þý þe þ gebed pæf zefýld fra pearþ þær  
 micel eorþhræpneffe<sup>30</sup> zeporden. 7 on þære ylcan tid. com  
 culþne of heofonum hæbbende<sup>31</sup> beh on muþe. 7 naþe pæron  
 alýfde. fet. 7 honða þære halzan fæmnan. 7 heo eode up of  
 þæm pætere god herizende 7 puldrizende.<sup>33</sup> 7 þuf cpæþ. pul-  
 dor ic þe fecze drihten god hælend crift. for þon þe<sup>34</sup> þe þu  
 me onlihteft 7 puldradeft. 7 þu me pære mildfiend þinje  
 þeopene þu eart bletfod on peorlde. 7 mid þý þe heo cpæþ.  
 AMEN.

<sup>1</sup> Stefn pæf zeporden of heofonum þuf cpeþende. Cum  
 marzapeta. to heofonum. Eadiz eart þu þe mæzþhad  
 zýrnðeft. þurh þon þinzum þu<sup>3</sup> eart eadiz on ecneffe. 7 on  
 þære ilcan tid zelæfde þæf folcef . xv . þufenda manna butan  
 riþ 7 cilð. Olibriuf fe zerefa het acpýllan ealle þa<sup>5</sup> þæ on crift  
 zelæfdon. 7 hi pæron acpealde on limes feold butan ærime-  
 niza þære ceafþne. 7 æfter heom he het acpýllan þa eadezan  
<sup>7</sup> marzapetan 7 mid fpurde ofþlean. Ða cpýllaf læddon hi  
 þa butan þara ceafþne peallaf. 7 þa an of heom cpæþ. Ðif  
 nama pæf<sup>9</sup> malchuf gehaten. Apene þin freora 7 onfoh min  
 fpurð. 7 zemildfa<sup>10</sup> me for þon þe ic her zerefo crift ftandanð  
 mid his englum. Marzapeta þa cpæþ. Ic biðde þe þroþor  
 ziþ þu her crift zefeoft. aþe me of þ<sup>12</sup> ic me zebidde to him  
 7 min zaft ofpæfte. Se cpýllene hýne to cpæþ. bið<sup>13</sup> fra

hræt swa þu wille. Se eadega marzapeta þa ongan biððan 7 þuf  
 14 cweþan. God þu þe heoƿen mid honda gemettefst. 7 eorþan  
 on þinre 15 fýr betýndest. zeher mine bena. þ þra hwlc man  
 swa wuteþ mine 16 þrowunza. oþþe hi zeheraþ næðan of þære  
 tide fýn adýlzade hira 17 fýnna oþþe zif hwlc man leoht deþ  
 on minum cƿucan of hif zepinne. be swa hwýlcne zýlce swa he  
 biððe forzifeneffe. ne fi him 19 ge fýnna zeteold. Ic biððe  
 þe drihten. þ zif hwlc mon fi gemētod 20 on þinum þam egef-  
 lican dome. 7 he fi gemundiz minum naman. 7 þinef. ze-  
 freolfa hine drihten of tintrezo. Get ic þe biððe drihten 22  
 þ ge þe nærdeþ boc minef martirhadef. oþþe on hir hufe  
 hæbbe. fý 23 hif fýnna alætneffe for þon þe ge fýndon flæfc 7  
 blod. æfre fýnziende. 7 næfre ablinnende. Get ic þe biððe  
 þ ge þe cýrcan timbrize on 25 minum naman. 7 þær arrite  
 min þrowunz. oþþe of hif zepinne zebicze. fend on hine  
 drihten þone halzan zart. 7 þær boc fý minef martýrhadef.  
 ne fý þær zeboren blind cild ne healt. ne 28 dumb. ne deap.  
 ne fram unclænum zafta zefpencet. Ac fý þær fib 29 7 luƿu 7  
 soþfæstneffe zaft. 7 se þe þær biððeþ hir fýnna forzifneffe 30  
 zecýþ him drihten. Ða wæf stefn zeporden of heofonum  
 mid 31 þunre. 7 culfre com berende rode. 7 cwæþ. Arif  
 marzapeta eadiz 32 wæf se minoþ ge þe þe zebæri for þon þe  
 zemano ealle þinze 33 on þinum zebed. Ðurh engla mæzen  
 ic þe fpreize þ swa hræt swa 34 þu bæde eall hit biþ zehered.  
 æt foran zodef zefýhþe. 7 swa 35 hræt swa þu wære gemýndiz  
 þ forzifef þe zod. God zefættet (*folio 75*) on þinum cýrcan  
 þreo hund engla to þon þ hi onfoþ ælc þæra 2 manna  
 bena þe to drihten clýpaþ on þinum naman hira fýnna 3 fýnt  
 adýlzode. Nu zit ic cýþe þe þ englaf cumað onzean þe. 7  
 neamaþ þin heafod 7 lædaþ hit on neorxnara wonze. 7 þin  
 lichama biþ 5 purþful mid mannum. þ swa hwa swa ahwineþ þin  
 reliquaf. of 6 þære tide fram swa hwýlcne untrumneffe swa  
 he hæfþ he biþ zehælb. 7 þær þin reliquaf beoþ. oþþe boc  
 þinef martirhædef ne nealæcþ þær naþon ne ýfel ne se un-

clæne Ʒaft. Ac þær biþ sib<sup>9</sup> Ʒ lufru. Ʒ Ʒoþfæstneffe. Ʒ blif.  
 Ʒ Ʒerþean. Ʒ nænig on neorxnna ponƷe mare<sup>10</sup> Ʒemetod mid  
 meder ealra ƷerƷippender. nim þe þneo fæmnan. Ʒ se þe<sup>11</sup>  
 þin naman of ealra heortan ciƷeþ mid tearum azotenneffe. he  
 biþ<sup>12</sup> Ʒerfeolrað frā eallū hiſ fýnnum. EadiƷ þu earƷ Ʒ þa  
 þe þurh þe Ʒelæfað Ʒ se ſtop þær þu to Ʒerundefc. Cum  
 hræðlice to þære ſtope þe þe<sup>14</sup> if Ʒegearrod. Ʒ riƷ on þa  
 Ʒriþhan healfe þære eadeƷan teclan Ʒ fuſannan. EadiƷ þu  
 earƷ þu þe mæƷþhad Ʒeheolde. Cum nu Ʒodeſ lamb ic<sup>16</sup> þin  
 anbíde. Se halƷa marƷareta beƷæh on hiƷe embhrýrft Ʒ to  
 cræþ<sup>17</sup> Ic eop biðde þurh naman ureſ ðrihtneſ hælendeſ  
 xpēſ. þ he eop rýlle<sup>18</sup> eorþa fýnna forƷýfneffe. Ʒ eop Ʒedon  
 riƷian on heorona riƷe. þancaŷ ic þe ſecƷe ſe þe me Ʒepul-  
 ðraðe Ʒ Ʒepurþaðe on ſoþfæſtra noman.<sup>20</sup> Ic hine hepiƷe Ʒ  
 bleſiƷe ſe þe riƷaþ on porulde. Ʒ æfter þ Ʒebed<sup>21</sup> heo hiƷe  
 up ahræpðe Ʒ cræþ to þam crýllene. Broþor Ʒenim þin<sup>22</sup>  
 Ʒpurð Ʒ Ʒecpille me for þon þe nu Ʒet ic ofeſiſþýðde þýrne  
 midðanƷearð Ʒedem ic þæt. ne ic ne acpýlle halƷ Ʒodeðeſ  
 fæmne. God þæſ<sup>24</sup> Ʒrrecenðe beforian me to þe. ne eam ic  
 ðýrſciƷ þ to ðonne. Se halƷa<sup>25</sup> marƷareta cræþ to him. Ʒif  
 þu þ ne deſt næfrt þu ðæl nuð me on<sup>26</sup> neorxnna ponƷe. Se  
 crýlra þa mid Ʒefýrhto Ʒenam hiſ ſpurð. Ʒ<sup>27</sup> hiƷe heafod of  
 aſloh. Ʒ Ʒehpýrþe hine fýlfne. Ʒ cræþ. Ðrihten ne Ʒettæ<sup>28</sup>  
 þu me þif on fýnna Ʒ hine rýlfne mid hiƷ Ʒpurð of aſtaƷ Ʒ  
 Ʒefeol<sup>29</sup> to þære eadeƷan fæmnan Ʒrýþhan healfe þider coman  
 þa þuſenð<sup>30</sup> enƷla ofeþ þære halƷan marƷaretan lichaman Ʒ  
 Ʒebletfoðon hine.<sup>31</sup> Ða comian tpele enƷlaf Ʒ Ʒenaman hiƷe  
 heafod on hiƷa fæðmum<sup>32</sup> Ʒ hi funƷon. Ʒ cræðon. Ðu halƷa þu  
 halƷa þu halƷa. ðrihten Ʒoð<sup>33</sup> þeorða pulðor kýnncƷ, fulle  
 fýndon heoronaſ Ʒ eorþan þineſ<sup>34</sup> pulðneſ. Ʒ þuſ ſinƷenðe hi hiƷ  
 Ʒerætton on neorxnna ponƷe. Ʒ ealle<sup>35</sup> þa þe ponnhæle þæron  
 healtte. Ʒ blinde. ðumbe. Ʒ ðeafe. Ʒ hi Ʒe<sup>1</sup> Ʒehrimon þære  
 halƷan fæmnan lichaman ealle hi purðon Ʒehæle. <sup>2</sup> Ʒ enƷla  
 ſtefn þæſ Ʒehered ofeþ hiƷe lichaman þur cpeþenðe. EadiƷ <sup>3</sup>

earc þu 7 þa þe þurh þe zelæfeþ. for þon þe þu punne nefte  
 a of ende <sup>4</sup> mid halzum fæmnum. 7 ne be þu forþfull be  
 þinum halzan lichaman <sup>5</sup> for þon þe he if forlætan on eorþan.  
 to þon þ þ fra hýlc mann fra <sup>6</sup> hrineþ þine reliquiaf ofþe þine  
 ban. on þære tide fýn adilgode hira fýnna <sup>7</sup> 7 hira nama pritan  
 on lifef bocum. Ic þeotimuf zenam þa reliquiaf þære <sup>2</sup> halzan  
 fæmnan. 7 hi zefætte on nipe fcrin þ ic fýlf ær of ftane ze-  
 porhte. 7 mid frotum pýrtum zefpeotte. 7 ic hit zeheold on  
 jumef fiþ <sup>10</sup> riþef hure hure nama pæf finclética. Ic þeotimuf  
 pæf þe hure zepenode mid hlafe. 7 mid pætere 7 ic zefæh eall  
 hure zeflit þe heo hæfde <sup>12</sup> riþ þðne arleajan deoflā. 7 hure ze-  
 bed ic arnat. 7 ic hit zefende to <sup>13</sup> eallum criftenum mannum.  
 7 fe halza marzapeta zefýlde hure þropunz <sup>14</sup> on iuliuþ monþe.  
 on þone þreo 7 tpenzeþan dæze. Ealle þa þe þif <sup>15</sup> zehýraf on  
 heortan pefaf onbrýrðað 7 þa þe drihten crifc biððaf <sup>16</sup> 7 on  
 hure zelifaf. 7 zemundoþ þære halzan marzapetan. þ he mid  
 hira <sup>17</sup> benum uþ ofpæfte on fiþþe hælendes crifteþ. þam jý  
 puldor. 7 lof. 7 purðmýnt. 7 þrým 7 anpeald 7 micelnýr.  
 on ealra populda populð. forþlice <sup>19</sup> a butan ænizum ende.  
 Amen.

## DE GENERATIONE HOMINVM.

MS. Cott. Tiberius, A. III. fol. 38. b.

Ðer onginð reczan ýmbe manneþ zecýnde. hu he on hij  
 modor innoþe to men zepýrðeð. æreþ þæþ manneþ bræzen  
 bið zeporðen on hij moder innoþe. þonne bið þ bræzen utan  
 mid neaman bepeþen on þære jýxtan pucan. On oðrum  
 mon e þa ædron beoð zeporðen. on lxxv 7 þreo hundræð  
 jecýtran 7 lenzran hi beoð toðælede 7 þ blod þonne flopeð  
 on þa fet 7 uppan þa handa. 7 he þonne býþ on limum to-  
 dæled. 7 to romne zearað. On þam þriðdum monþe (*fol.*  
 39) he biþ man butan jarle. On þam feorþan monþe he

bið on limum ƿaþolƿæƿt. On þam ƿiftan monþe he biþ epica. 7 ƿeaƿeð. 7 ƿeo moðuþ lið ƿtleaƿ. 7 þonne þa ƿiþb beoð ƿeopriðen. þonne ƿelumpð þæra manigfeald ƿar þonne þæƿ býriþneƿ lic on hire innoþe ƿcýriƿende bið. On þam uþam ƿýxtan monþe he býþ ƿehýð. 7 ban beoð ƿeaƿende. On þam ƿeofoþan monþe. þa tan 7 þa ƿinƿraƿ beoð ƿeaƿende. On þam eahtoþan monþe him beoð þa bƿeoƿt þinƿ ƿexende. 7 heoƿte 7 bloð 7 he bið eall ƿaþolƿæƿtlice ƿeƿeted. On þam niƿoþan monþe ƿitodlice ƿifum bið cuð hƿæþer hi cennan maƿon. On þam teoþan monþe þ ƿif ne ƿeðiƿð hýre ƿeoƿe ƿif þ beaƿn accenned ne biþ. ƿor þam þe hit in þam maƿan ƿýrið hit to ƿeoƿhadle oƿtoƿt on tƿeƿ niht.

## MAMBRES MAGICVS.

MS. Cott. Tiberius, B. V. fol. 87.

Her ƿeƿð hu mambres ontýnde ða driȝlican bec hiƿ bƿeðer iamneƿ 7 him ƿeopenude þa heaƿoƿne ðæƿ deoƿelƿilðer hiƿ bƿoður.

Andƿƿarode him iamneƿ ƿaul þýƿƿum ƿ[orðum]. þu bƿoðor ic naht unƿihtlice eom deað ac ƿoðlice 7 ƿihtlice ic eom deað 7 ƿodeƿ [do]m ƿið me ſtandeð ƿor þam þe ic ƿæƿ ana ƿlicera [?] þonne ealle oðre driȝaƿ 7 ic ƿiðƿtod t[ƿam] ƿebƿoðnum moyſef hatte 7 aāron þa ƿorhtan ða micclan tacna 7 ƿonebeac[n] ƿor þan ic eom deað 7 ƿor þam ic eom ƿe-[1]eðð on helƿana ƿice mid. þæƿ is ƿeo miccle [býrn]nýƿ þæƿ ecan ƿiteƿ. 7 þæƿ iƿ ſe ſeað þæƿ ſinƿ [aleƿ] ſuƿleƿ þanon ne býð æniƿ upp adon. Nu [min] bƿoðer mambre beheald þe on þinum hiƿ[e] þ þu do ƿel þinum beaƿnum 7 þinum ƿƿeon[ð]-um ƿor þan þe on helle ne býð naƿiht ƿodeƿ nemðe unƿrotnýƿ 7 þýƿtƿu 7 æƿter þam þe þu deað biſt þonne cýmƿt þu to helle 7 beƿƿix deaðum mannum bið þin eaƿdiƿƿtoƿ niðer on eoƿðan 7 þin ƿeað bið tƿeƿea cubita ƿið 7 ƿeoƿna lanƿ.



## MS. Cott. Nero, D. VIII. fol. 169. a.

Semper memor tui etiam inter dubia bellorumque nostrorum pericula, karissime præceptor, ac secundum matrem meam sororesque meas, acceptissime, et quum te deditum philosophiæ noveram scribendum tibi putavi de regionibus indie ac de statu cœli innumerisque serpentum et hominum ferarumque generibus existimaui ut aliquid per nouarum rerum cognitionem studio et ingenio possit accedere [*ad fol. 104 b.*] quanquam in te consummata prudentia nullumque adiutorium exoptulet ratio doctrinæ. . . . Tamen ut mea gesta cognosceres, que diligis, et ne quod inuisitatum haberes ea que in india uidi per summos labores ac pericula macedonum scribenda tibi putauit. Etenim sunt digna memorie singula, ac multis coaceruata quemadmodum inspexi. Non crediderim cuiquam esse tot prodigia nisi subiecta meis oculis ipse prius cuncta ponderauissem. Mirandum est terra quantum aut bonarum rerum pariat aut malorum contemplatrix existat. et parens publica ferarum ac fructuum metallorumque atque animalium. quodsi omnia liceat intueri homini uix suffectura tot uarietatibus ipsa crediderim nomina. Sed ego de his que primum cognoui eloquar, daturus operam ne aut fabulæ. [*ad fol. 105.*] aut turpi mendacio dignus efficiar. Etiam naturam animi mei . . . non ignoras, solere me terminum equitatis custodire, et parcius loqui quam gesta sint omnia. Et nunc spero quod agnoscis, nichil me tanquam captantem iactantemque gloriam militiæ nostræ asserere. que utinam minus fuissent laboriosa . . . Ago gratias macedonie iuuenum uirtuti et inuicto exercitui nostro quod in patientia mea perseuerarent ut rex regum appeller. Quo tibi meo titulo misso, letare, karissime præceptor . . . nunc tibi et Olimpiadi matri mee sororibusque meis de singulis regni mei commodis scribebam, que tibi et illis communia esse arbitror. Idque nisi [*ad fol. 105 b.*] feceris parum de nobis simpliciter iudicare uideberis. Prioribus litteris significaueram de solis luneque eclipsi. et de constantia syderum aerisque indiciis, que non sine magna cura ordinata tibi misi. et has nouas explicaturus his-

torias omnia cartis commendabo. Que cum relegis: scito esse talia que cura alexandri tui complecti decuerant. Mense maio rege persarum dario apud gangem annem superato acceptaque in conditiones omni eius regione, ordinarios proprætoresque nostros proposuimus, orientis prouinciis multisque opibus regalibus ditati; ut in priori epistola significaveram tibi. Quare nunc ne sim scribendi multiplex [*ad fol. 106.*] priora facta iam præcognita prætereo. Mense iulio deficiente in india faciæ peruenimus, ubi mira celeritate poro rege deuicto, potiti ingentibus diuitiis regia gaza repleti sumus. sed . . . scribere de innumerabili exercitu eius in quo fuerint permultæ peditum copias (*copiæ*), xvi milia equitum, octingente quadrige, omnes falcate. captisque elephantis quadringentis qui superpositas cum armatis iactoribus turres gestauerant. [*ad fol. 106 b.*] Ipsam urbem regiam pori domumque armis inuasimus. In qua columnas aureas solidasque ingenti grossitudine atque altitudine cum suis capitulis ad modum quadringentas enumerauimus, auratosque parietes laminarum digitalium grossitudine. Quas cum estimare uellem aliquibus locis intercidi. Vineamque solidam auro argentoque inter columnas pendentem miratus sum. in qua folia aurea racemique cristallinis ligis erant interpositi, distinguentibus smaragdis. Talami cubiliaque margaritis unionibusque et carbunculis et ebenina lacunaria nitebant testudinibus cupressinis quibus lauari [*ad fol. 115.*] in insigni loco et in balnearibus erant soliti. Aureeque solideque cum crateribus aureis statue innumerique thesauri . . . . . Gemmea et crystallina electrinaque uasa potatoria et sextariola multa aurea inuenimus et rara argentea. Quibus in potestatem redactis interiorem indiam perspicere cupiens . . caspias portas peruenimus exercitu ubi cum fertilissimarum regionum admirarer felicitatem, quondam gaudio digna cognoueram loca, quanquam prædixerant nobis incolæ regionis eius ne [*ad fol. 115 b.*] serpentes et rapida ferarum genera incideremus, que plurima uallibus et campis siluisque ac montibus habitabant. nemorum saxorumque latebris occulta. Sed ego ut fugientem ea pugna porum primum assequeretur antequam in desertas orbis terrarum abiret solitudines compendiosa magis quam tuta itinera eligere malui. Acceptis igitur .cl. ducibus qui breuitates itinerum nouerant mense augusto per feruentes sole arenasque et egentia humoris loca profectus sum, pollicitus his præmia qui nos periti regionum ducebant per ignota indie loca si me cum

incolumi exercitu in bactriacem perduxissent penitusque remotos ad abditos seres que gens foliis arborum ex siluestri uellere [*ad fol. 116.*] uestes detexunt. Sed illi maiorem hosti quam mihi fauorem accommodantes efficere pergebant ut nos in execrabilia serpentum et rapida ferarum beluarumque genera ignotos regionum inducerent. . . Tum ego cernens ex parte mea id accidisse qui utilia consilia spreueram amicorum . . . et . . . hominum qui dixerant mihi ne festinarem, imperaui militibus omnibus ut armis induti agmen sequerentur. Propterea quod auri ex rapina margaritarumque non paruum secum prædam ueherent timendum esset ne occulto hostes sua ablaturi uictoribus insidiarentur. Et sane miles [*ad fol. 116 b.*] ita locupletatus est ut uix ferre pondus auri posset. Accedebatque armorum non parua grauitas quæ omnia ego aureis incluseram laminis. Ita totum agmen me ueluti sidere aut fulgore clarum radiantibus auro insignibusque sequebatur cum signis et uexillis. Fuitque inter uarietates spectaculorum in conspiciendo talem exercitum, qui ornatu pariter ac uiribus inter gentes ceteras eminebant. Ego certe respiciens felicitatem meam insigni numero iuuentutis immenso afficiebat gaudio. Sed ut aliquid plerumque in secundis rebus fortuna obstrepit [*ad fol. 117.*] accidit nobis siti laborare. Quam quum uix sustineremus miles seuerus inuentam mihi in lapide concauo aquam galea aurea protulit ipse sitiens, animeque mee magis quam suæ uite consulebat. Quam ego palam uocato exercitu effudi, ne me bibente magis sitire miles inciperet. Collaudansque seueri erga me beneuolentiam dignis eum muneribus honorauit. [*ad fol. 117 b.*] Quæ res quum anime quietiorem fecisset exercitum, ceptum iterum institui: nec longe mihi in desertis locis flumen apparuit. Cuius ripas pedum sexagenum harundo uestiebat pinorum abietumque robora uincens grossitudine . . . . Tum ego quia quadrupedia et exercitus sitiebant iussi continuo castra poni a metatoribus. Quæ dum ponuntur ipse sitim leuare cupiens amariorem elleboro fluminis aquam gustauit: quam neque homo bibere neque ullum pecus haurire siue tormento potuit. Angebar autem magis pro multis animalibus quam pro nostra necessitate, durabiliorem hominem cunctis in rebus recognoscens quam pecudes. [*ad fol. 118.*] Quippe mecum erant qui aurum uehebant elephantum ingenti[s] magnitudinis admodum mille. Quadringente quadrigæ equorum omnes falcate. bige ii mille ducente (*i. e. ducentæ*). Equitum turme xx milia peditum

ducenta quinquaginta. Duo milia sub armis mulorum castrensi-um et ad sarcinas militum uehendas curruum duo milia. Camelorum dromedarumque et boum duo milia qui frumenta uehebant. et armentorum ad usum carnis cotidiane ingens numerus sequebatur. Ceterum equis et mulis et elephantis et camelis aurea quoque frena. Luxus non parum nobis promiserat uictoriarum. Sed tunc in spectata aqua ipsa pecora uix se sustinere poterant. Milites quidem nunc ferramenta lambendo. nunc oleum gustando diram aliquo modo differre sitim. uel auferre conabantur. Vidi-mus etiam plerosque pudore amisso suam urinam uexatos ultimis necessitatibus haurientes. Quæ res dupliciter me torsit. Primo de statu [*ad fol. 118 b.*] exercitus magis quam de proprio meo sollicitus fui periculo. Iussi tamen ut armati agmen sequerentur. Legem dixi me in eum animaduersurum qui non legitimis indutus insignibusque armis in acie deprehensus esset. Quod ipsi quidem mirabantur, quod ita ubi nullus appareret hostis necesse esset in tanta siti armatos ingredi. Sed ego sciebam per bestiosa serpen-tiosaque loca nobis iter esse ne opposito periculo frangeremur. ac ne imprudentes circumueniremur uel inopinato periculo feriremur. Ripam igitur fluminis sequentes ad horam diei octauam ad oppidum peruenimus quod in medio [*ad fol. 119.*] amne in insula ex his arundinibus quas paulo ante descripsimus erat edificatum. pau-cosque indorum seminudos notauimus homines. qui uisis nobis continuo inter tectorum suorum culmina delituerunt. Quorum ego præsentiam uidere desiderans ut dulcem ignaris aquam de-monstrarent. apparente nullo paucas in ciuitatem deici sagittas imperaui. ut si uoluntate sua nollent procedere metu bellico acti exhiberentur. Tanto magis cunctis propter timorem abditis. diu apparente nemine. ducentos milites ex macedonibus leuibis armis misi per amnem nataturos. Jamque quartam fluminis partem natauerant. Tunc horrenda res uisu subito nobis conspecta est maiores elephantorum corporibus [*ad fol. 119 b.*] hypopotami inter profundos aquarum apparuerunt gurgites. raptosque in uortice crudeli pena uiros flentibus nobis assumpserunt. Iratus tum ego ducibus qui nos in insidias deduxerant. iubeo ex his .dc. in flumen mitti. Quibus propulsis natantibusque inuicti rursus hypopotami dignos iusta pena affecere. Sed maior explicatus nu-merus beluarum quam prius affuit ad spem inde contingentis cibi ubi cum apparerent ueluti formice efferbuere. Atque ne qua

noctu aquarum prodigiis bella gereremus; iussi dato signo buccine ad iter militem aptari . . . . . Igitur ab hora diei decima usque ad undecimam cum iter fecissemus. uidimus hostes per medium amnem factis ex harundine præteruehi nauiculis. Quos cum [*ad fol. 120.*] dulces aquas percunctaremur sua lingua ubi inueniri possent dixerunt. Ingens nos stagnum dulcissime aque inuenturos, quo et ipsi nos itinerum duces erant deducturi. Quare . . . nocte tota ambulauimus siti et onere armorum confecti. Quibus necessitatibus illa quoque adiciebantur incommoda, quod tota nocte incursantibus leonibus ursorumque tygridibusque pardis ac linibus pariter resistebamus . . . Tandem ad horam circiter octauam postero die . . . . . ad prædictum nobis stagnum peruenimus. quod erat coronatum uetustissima circumdatumque habundanti silua mille passus tum patens. Cum ergo ego dulci aqua potata gaudio alacer [*ad fol. 120 b.*] pecora et impedimenta cum exercitu pariter et lassa quadrupedia militum refecissem, metiri castra in longum stadia .xxii. totidemque in latum collocari iussi. Quibus celeriter erectis iubeo cedi nemus ut facilius aquatoribus esset accessus ad flumen . . . Igitur inter ipsa tentoria aggerebantur impedimenta et elefanti in media castrorum parte collocabantur. ut aptius contineri possent, [*ad fol. 121.*] si quis noctu . . . oriretur pavor tumultusque aliquis nouus. Cum iam mille quingenti extrinsecus essent ignes accensi sufficiente silua quantum uellemus deinde testante buccina cibum et ipse cepi et militibus capere imperaui. accensis lampadibus aureis ad modum duobus milibus. Cum ad primos lune radiantis ortus subito erectis caudarum aculeis a pascualibus indicis scorpiones consuetam petentes aquationem ad castra innumeri confluxere . . . Hæc prodigia insequuta est immensa uis cerastarum humidarumque serpentum uariis distincta coloribus. Nam quædam rubentibus scamis erant. quædam nigri et candidi coloris. quædam auri fulgori similes inspiciebantur [*ad fol. 121 b.*] sibilabat tota regio non paruum nobis inferentes metum. Sed frontem castrorum densabamus clipeis et in manibus longas habebamus hastas. quorum acutissimis spiculis malas pestes configebamus. et ignibus plures necabamus. Quæ res nos prope duas horas in eo opere sollicitos tenuit. Potata aqua minores abire ceperunt serpentes maiores cum ingenti gaudio nostro latebras petierunt. Cum ad horam noctis tertiam aliquam sperantibus nobis requiem binorum trinorumque capitum cristati serpentes indici columnarum

grossitudine aliquantulum proceriores ad potandum aquam ex uicinis montium speluncis processere. oribus scamisque suis [*ad fol. 122.*] humum atterentes. quorum pectora erecta cum trisulcis linguis fauces exerebant scintillantibusque ueneno oculis quorum halitus erat pestifer. Cum his hora non amplius una debellauimus. xxx. seruis. et xx. militibus amissis. Orabam macedones ne aduersis casibus cederent neue deficerent. . . . . (*fol. 171.*) . . . . Sed affuere albi leones taurorum comparandi magnitudinibus cum ingenti murmure . . . in nos impetum faciunt, exceptique uenabulis ruunt. [*ad fol. 122 b.*] Tantus repentinus oriebatur tumultus cumulante cera (*i. e. sera*) nocte. Nec minus apri ingentis forme iactis dentibus ueluti uallo horrentibus metuendi mixti maculosis lincibus tygribusque et horribilibus pantheris miscebant praelia nulli iam pesti comparanda. Sed et uespertilionum uis ingens columbinis corporibus equales in ora uultusque nostros ferebantur. habentes dentes in morem hominum quibus artus militum uiolabant. Vna praeterea noui generis bestia maior elephanto affuit, tribus armata in fronte cornibus quem indi appellare dentem tyrannum soliti sunt. equo simile caput gerens atri coloris. Haec potata aqua intuens castra [*ad fol. 107.*] in nos subito impetum dedit. nec ignium compositis tardatus ardoribus. Ad quam sustinendam cum opposuissem macedonum manum .xxxvi. occidit duos. et l. calcatos inutiles fecit uixque ipsis defixa est uenabulis. Antelucanum demum tempus quaedam animalia celopestes uenere candido uersi colore in modum ranarum. cum quibus mures indici in castra pergebant uulpibus similes quorum morsu uulnerata animalia quadrupedia statim expirabant. [*ad fol. 107 b.*] Hominibus idem morsus non usque ad interitum nocebant. Appropinquante luce nocticoraces uenere aues uulturibus similes corporum immanitate superabant colore fuluo. rostro pedibusque nigris totam stagni compleuere ripam non nobis perniciem ferentes sed solitos pisces consumebant. Quas nos aues neque fugare ausi eramus. Cuncte uero siccatis unguibus de conspectu nostro abiere. Tunc ego locorum demonstratores qui nos semper in insidias deducebant pessime meritos crurifragio puniri iussi. ut et nocte [*ad fol. 108.*] uiui spirantesque a serpentibus consumerentur, ut nos consumere uoluerunt. Manus quoque eis constringi imperaui ut merito pro factis suis uterentur supplicio. Habita deinde conione ut fortes milites essent neue

aduersis ut femine casibus deficerent ; castra concentu buccinarum repente ad noti uenti spiracula tetendi. ubi a collectis barbarorum indorumque uiris noua conspirari cognoueram bella. Militibus meis ingentes erant animi quibus et census uictoriarum suppeditabat et felicitas. Relictis periculosissimis locis minutum uix tandem iter calcauimus. et in loca bactrianorum auro diuitiisque plena peruenimus. benigneque excepti a commeantibus cum [*ad fol. 108 b.*] persarum confinia adiacerent. et ager. in reparando bello castra .xx. dies statui ocio facto. mox dierum .iiij. itinere peruenimus ubi cum collecto consederat exercitu porus. propere ditioni magis quam prælio se commissurus. nam et commeatus nobis palam non ut hostis dedit potestatem cupidusque me nosse ; milites meos subinde commeantes interrogabat ubi ego essem quidue agerem. Qui cum incerta responderent ipse auditis eius interrogationibus omnia enim mihi regi magno macedonum referebantur. sumpto habitu militari positoque meo cultu perueni in castra ut uini et carnis quidam emptor. Casuque porus suscitans [*ad fol. 109.*] me interrogabat quid faceret alexander aut cuius esset etatis . . . . . tanquam homo senior inquam dux noster in tabernaculo se accenso igni caleficat. Cum ille gaudio alacer quasi cum decrepito sene esset prælium commissurus. cum esset iuuenis elatus tumore. Quid ergo inquit non respicit etatem suam. Respondi uno id proposito ignorare me quid faceret alexander cum essem gregarius ex macedonico [*ad fol. 109 b.*] miles exercitu. Tradidit mihi minis plenam epistolam quam regi alexandro darem. pollicitus est præmium. cui iuratus dixi futurum ut in manus eius he littere peruenirent. Reuersus protinus in castra et antequam legerem et postquam legi epistolam magno risu sum dissolutus . . . (Epistola Pori) . . Mox contuli cum indis manum. superatisque his ita ut [*ad fol. 110.*] uolebam erepta armis regna poro restitui. Qui ut ei insperatus honor donatus est mihi thesauros suos manifestauit. quos ignorabam. ex quibus me et comites et uniuersum ditauit exercitum. Factusque amicus ex hoste macedonibus : in herculis liberique trophæa deduxit. In orientis autem ultimis horis aurea utraque deorum construxerat simulacra quæ an solida essent scire ego cupiens omnia perforaui. et id ipsum ut uidi solida simili metallo compleui [*ad fol. 110 b.*] liberumque et herculem directis uictimis placauit. Ultra deinde progressuri si quid memorabile cerneremus : nihil præter desertos in oceano campos.

siluasque ac montes audiimus in quibus elephanti et serpentes dicebantur. Pergebam ad mare tamen. uolens si possem orbi terrarum circumfluum nauigare oceanum. quem quum tenebrosum uadosumque mihi locorum incole affirmabant . . . quodque . . . nemine esset temptandus . . . . . sinistram partem indie sectari institui. nequid mihi in ignotis subtraheretur locis. Palus erat sicca et ceno habundans. per quam cum transire temptarem belua noui generis prosiluit [*ad fol. 111.*] serrato tergo duo capita habens. unum leene simile. hypopotami pectore. cocodrillo gerens alterum simillimum. duris munitum dentibus quod caput duos milites repentino occidit ictu. quam ferreis uix inquam comminui-mus malleis . . . . . Peruenimus demum ad siluas indorum ultimas. ubi cum castra in longum prope .l. stadia. et latum fere collo-cauissemus . . . ceperamus uelle epulari sub nocte hora diei .xi. cum subito pabulatores lignatoresque exanimes . . nunciabant ut celeriter arma caperemus [*ad fol. 111 b.*] uenire e siluis elephan-torum immensos greges ad expugnanda castra. Imperaui ergo thessalicis equitibus ut ascenderent equos secumque tollerent sues quorum grunntus timere bestias noueram. et occurrere quam primum elephantis iussi . . . . . Nec mora trepidantes elephanti conuersi sunt . . . . . Iussi tunc clipeis l lanceis ual-lum procingi. nequid iniurie nocte elephatorum uiolentia fera-rumque aliarum afferret. Quieta nox fuit usque ad lucem . . . . . Primo deinde aurore diluculo in alias indie profecti regiones [*ad fol. 112.*] in campo patenti mulieres uirosque pilosos in modum ferarum toto corpore uidimus pedum altos .ix. Hos indi faunos appellant. Hii assueti fluminibus necnon et stagno quum terris erant crudo pisce tantummodo et aquarum haustu uiuentes. Quos cum adire uellemus uicinius: marini fluminis se immersere uorti-cibus. Cinocephalis ingentibus deinde loca plena inuenimus ne-mora. qui nos adlaccessere temptabant et eiectis sagittis fugiebant. Iam deserta intransibus nobis nichil dignum spectaculo ab indis ultra superesse referebatur. Igitur rursus fasiacen [*ad fol. 112 b.*] unde ueneramus signa conuerti imperaui . . . cuncta erecta temp-toria . . ignes accensi. Tum repente euri uentus (*uenti*) tanta uis flantis exorta est ut omnia tabernacula principiaque nostra contur-bauerit euerteritque . . . . . Quadrupedia multo uehementius uexa-bantur . . . . . Vix tamen recollectis sarcinis ex integro in apriciore ualle sedem castrorum inueni ordinatisque rebus omnibus cenare



militem iussi. Nam et flatus euri deciderat et frigus ingens uespertino accrescebat tempore. Cadere mox in modum uellorum immense ceperunt nives [*ad fol. 113.*] quarum aggregationem metuens ne castra cumularentur: calcare militem niuem iubeo ut quam primam iniuria pedum tabesceret, proderentur et ignes aliquatenus qui in niue pene erant extincti. Vna tum res fuit salutis, quod in momento temporis he delapse sunt niues, imbre ueniente largo, quem protinus atra nubes sequuta est. Viseque nubes ardentes de celo tanquam faces decidere, ut incendio earum totus campus arderet. Verebantur dicere ne deorum ira premeret quod ego hero[is] herculis liberique uestigia transgredi conatus essem. Iussi ergo scissas uestes opponere ignibus. Nox serena continuo reddita est nobis orantibus. [*ad fol. 113 b.*] Tum ignes ex integro accenduntur et ab securis nobis epule capiuntur, et triduo continuo sine sole claro id nobis accidit pendente minaci nubilo. Quare ego sepultis admodum quingentis militibus qui inter niues perierunt castra inde mutari imperaui. Nam et edita celo promuntoria ad oceanum in ethiopia uidimus et enesios quoque uidimus montes, et antrum liberi quo aliquos perditos immisimus quum dicebantur tertia die febribus mori, qui speluncam introissent. Quod fuisse manifestum mortibus eorum probauimus, quum intrari propter religionem non poterat specus, et sine muneribus. [*ad fol. 114.*] Supplex orabam numina ut me regem terrarum cum sullimibus trophis triumphantem in macedoniam olimpiadi matri mee remitterent. . . . iussi [con]uerti signa in fasiacen . . . Tumque in itinere . . . duo senes nobis facti sunt obuiam. Quos cum interrogarem si quid nossent in illa regione dignum aliquid ad spectaculum responderunt mihi esse uiam non amplius decem dierum perquam difficilem tamen accessus propter penuriam aquæ tantisque impedimentis si cum uniuerso pergere uellem exercitu. Ceterum si commeatus .xl. milium hominum proponerem propter angustas semitas, et bestiosa loca: posse mihi contingere ut aliquod incredibile prospicerem negocium. Tum ego eo responso letus: [*ad fol. 114 b.*] dicite mihi inquam duo senes humanitatis lege eos mulcens: quid sit illud quod mihi tam illustre et tam magnificum pollicemini. Tum unus exhilaratus blanda mea uoce, uidebis rex quicumque es inquit duas solis et lune arbores indice et grece loquentes, quarum lignum uirile est solis, alterum est femineum lune, et ab his quæ tibi instant bona aut mala nosse poteris.

Quare tam incredibili re illudi me a barbaris senibus existimaui pena eos impingi et aliqua contumelia iussi notari: ita dicens. itane eo maiestas mea peruenit ab occidente usque in orientem ut a senibus barbaris ac decrepitis illudi me posse uidear. Quibus iurantibus se nichil falsi commiscere: experi mi me posse modo [*ad fol. 123.*] an uera dicerent. appariturum breui id non esse unum orantibus amicis comitibusque meis ne tante rei experimento fraudaremur: xl. milia mecum cum equitatu traxi. remissis in fasiacen copiis cum quibusdam prefectis exercituque cuncto elephantis et rege poro et impedimentis omnibus. Mox...ducentibus indorum senibus iter arripimus. Qui mox ut diximus per immania et egentia plerumque aquarum per aliquot serpentium ferarumque loca deduxerunt in proximam oraculi sedem. De quibus feris et serpentibus quamque innumere et indica lingua erant uocitate scribendum tibi non putauit. Cum appropinquaremus regioni a nobis petite: uidimus feminas uirosque aliquos pantherarum tygridumque pellibus contactos. a quibus con quærimus quinam homines essent [*ad fol. 123 b.*] indos se sua lingua esse dicebant. Lucus erat largus thure et opobalsamo habundans. quæ plurimus ramis eorum innascebantur nemorum. et uesci incole eius regionis consueuerant... pedum non amplius decem statura altior: nigro corpore dentibus caninis. antistes oraculi apparuit. perforatis auribus. ex quibus uniones dependebant: et erat pellibus uestitus. Atque cum me more rituque salutaret metum simulatione silentioque textit. Quare cum interrogaret quid ego uenissem: dixi me cupientem inspicere sacras arbores [*ad fol. 124.*] solis et lune. Tum barbarus. Si a coitu inquit puerili et femineo contactu uacas: scilicet intrabis diuinum lucum. Astantibus amicis et commilitonibus meis circiter trecentis: ponere amicos uestesque cum calciamentis imperauit: Parui per omnia homini: ut pareremus religioni. Vndecima diei hora expectabat sacerdos solis occasum. Nam solis arborem loqui ac responsa dare ad primos iubaris ortus affirmabat. Item noctis eadem tempora custodire lune enarrabat arborem... Igitur perambulare totum nemus incipio... uideoque opobalsamum cum optimo odore omnibus undique arborum ramis habundantissime manans. Cuius odore captus. et ipse dibulas (*hoc est, paropsidas*) peruellebam de corticibus. et idem comites mei faciebant. In media autem parte luci sacre arbores consistebant [*ad fol. 124 b.*] diuersis generibus fron-

dium circa astantibus. He pedum centum alte erant arbores quas brebionas indi appellant. Quas cum mirarer diceremque frequentibus imbribus in tantum creuisse sacerdos affirmabat mihi. nunquam in his locis pluuiam. neque feram. aut auem aut ullam adire serpentem. Terminos antiquitus ab indorum maioribus consecratos soli et lune affirmabat. easque in eclipsi solis et lune uberibus lacrimis commoueri de numinum suorum statu timentes. Et cum sacrificare instituerem et uictimas immolare prohibitus sum a sacerdote qui negabat licere [*ad fol. 125.*] aut thus in eo sacrario igni uri. aut animal ullum interfici: sed uolutos truncis arborum oscula dare. orareque solem et lunam. ut ueridica mihi darent responsa . . . . uidemus ab occidente iubare fulgentibus phebi radiisque percussa arborum cacumina. Et sacerdos ait. Sursum inquit omnes intuemini. et de quibus quisque rebus consulturus est occulte cogitet silentio. nemo palam pronunciet . . . . . Cogitabam . . si deuicto orbe terrarum in patriam triumphans ad [*ad fol. 125 b.*] olimpiadem matrem sororesque meas karissimas possem reuerti. Cum subito indico sermone tenuissimo arbor respondit. Inuicte belli alexander ut consuluisti unus eris orbis terrarum dominus: sed uiuus in patriam non reuerteris amplius. quum fata ita de tuo capite statuerunt. Hec ego audiens mente percussus sum: displicuit enim mihi quod tam multos adduxi mecum: ad sacras arbores. simul et amici mei et comites mei qui mecum uenerant fleuerunt ualde. et contristati sunt . . . . . Rursusque oracula auditurus que media nocte posse fieri sacerdos affirmabat quum tunc luna erat oritura assumpsi mecum tres fidelissimos amicos [*ad fol. 126.*] perdicam. et clitoricam. et philotam. quorum nullum metuebam in illo loco nec a me quicquam erat metuendum. ubi neminem fas erat interfici . . . . . Consulens ergo ubi moriturus essem. cum ad primum lune ortum percusso cornu splendoreque accepto. arbor grece respondit. Alexander inquit plenam iam etatis finem habes. sed sequente anno mense nono babilonia morieris. a quo minime speras decipieris. Tum lacrimas [*ad fol. 126 b.*] effudi et amici mei circumstantes flebant. nullum ergo ab his dolum aut scelus resurrecturum sperabam. sed magis pro mea salute mori paratos . . . . . Discessu deinde facto cum iam ad epulas reuerteremur ego animo eger ad requiem uado. Rogantibus amicis ne me anxietate et ieiunio condeficerem. paululum cibi contra animi uoluntatem sumere cepi. meque ut præsto

essem ad primum solis ortum in sacrario collocaui. Postero die matutino expergefactus diluculo. amicos etiam semisopore sonno excitatos uidi. Sed adhuc ipse quoque sacerdos uelatus pellibus ferinis [*ad fol. 127.*] quiescebat. positaque ante eum ingens clibatura (*intellige, placenta clibano cocta*) erat. quam illi (*ille*) ex pridiana cena sumpserat. et culter eburneus. Nam ere et ferro et plumbo et argento egent. auro habundant. opobalsamo et thure uescuntur. cadenteque riuo puram ex uicino monte potant aquam. Homines accubantes et quiescentes sine ullis ceruicalibus stratisque tantum pellibus ferarum . . . . Excitato sacerdote lucum intraui. tertio consuliturus eandem sanctissimam solis arborem. cuius mortem percussoris manu cauendam habeam. quemue exitum mater mea sororesque mee habiture sint. Arbor grece dixit. Si mortis [*ad fol. 127 b.*] tue tibi insidiatorem prodidero. sublato eo facile instantia fata mutabis mihique tres irascent[ur] sorores . . . clotos. lachesis. atropos. Igitur post annum et menses nouem babilonia morieris. non ferro quod suspicaris. non auro neque argento. neque ullo metallo. sed ueneno. Mater tua miserando turpissimoque exitu sepultura carebit. iacebitque in uia præda auium ferarumque. Sorores tue felices erunt fato diu. tu ipse etsi breue superest tibi tempus. dominus tum orbis terrarum eris. Nunc modo caue ne nos ulterius scisciteris iam excede terminos luci nostri. et ad fasiacen porumque reuertere. Sed et monuit sacerdos ut pergeremus [*ad fol. 128.*] fletum ululatumque nostrum sacras arbores dicens offendisse . . . . Eas uero uoces . . . . . ex sua fide et meo tegebant consilio . . . . .  
. . . . . [*ad fol. 128 b.*] Nouum perpetuumque statuimus uirtutibus monumentum ut inuidendum immortalitas esset perpetua et nobis opinio et animi industria optimi aristotelis iudicium. [Alii aliter hæc postrema habent codices.]

## MS. Cott. Tib. B. V.

I. Colonia est initium ab antimolima quia habet stadia numero quingenta quæ faciunt leuuas trecenta sexaginta octo. quæ insula habet multitudinem ouium. et inde ad babiloniam stadia sunt centum sexaginta octo numero quæ faciunt leuuas. \* \*

II. Hæc colonia est maxime negotiatorum ubi nascuntur ber-

bices magnitudine boum habitantes usque ad medorum ciuitatem cui nomen est archemedon. que maxima est ad babiloniam excepto babilonia inde sunt stadia ad babiloniam numero .ccc. que faciunt leuuas .cc. ab archemedone. Ibi sunt illa magna insignia que magnus alexander operari iusserat. quæ terra habet in longitudine et latitudine stadia numero .cc. quæ faciunt leuuas .cxxxiii. et dimidium miliarium.

III. Est locus euntibus ad mare rubrum qui dicitur lentibelsinea. in quibus: galline nascuntur quales apud nos rubicundo colore. has cum aliquis apprehendere uoluerit manum suam quam tetigerit totumque corpus comburit.

IV. Preterea ibi bestie nascuntur hæ cum sonum audierint hominum statim fugiunt. pedes habent octenos oculos habent gorgoneos bina capita habent. si quis eos uoluerit apprehendere corpora sua inarmant.

V. Hascellentia babiloniam profiscentibus habet stadia .ix. quæ subiacet regionibus medorum omnibus bonis plena.

VI. Hic locus serpentes habet capitâ bina habentes. quorum oculi nocte sicut lucerne lucent.

VII. Nascuntur et ibi onagri cornua boum habentes. forma maxima hi in dextera parte ab babilonia ducunt se in occulto ad mare rubrum propter serpentes qui in illis locis nascuntur qui uocantur corsias habentes cornua similia arietibus hii quem percusserunt moritur. Ubi nascitur abundantia piperis quod serpentes seruant sua industria hoc piper sic tollunt incendunt ea loca et serpentes sub terram fugiunt. ideo nigrum est piper. A babilonia usque persiam ciuitatem ubi nascitur piper stadia sunt .dccc. quæ faciunt leuuas .dcxx et dimidium miliarium loca illa sterilia sunt propter multitudinem serpentium.

VIII. Similiter ibi nascuntur cenocephali quos nos conopoenas appellamus habentes iubas equorum. aprorum dentes. canina capita ignem et flammam flantes. hic est ciuitas uicina diues. omnibus bonis plena dexteriore parte ducitur illa terra ab ægypto.

IX. In aliqua nascuntur homines statura pedum vi. barbas habentes usque ad genua. comas usque ad talos qui homo dubii appellantur et pisces crudos manducant.

X. Capi fluuius in eodem loco appellatur gorgoneus ibi nascuntur formice statura canum habentes pedes quasi locuste rubro colore nigroque fodientes aurum. et quod per noctem fo-

diunt sub terra profertur foras usque diei horam quintam. Homines autem qui audaces sunt illud tollere. Sic tollent apud camelos masculos et feminas illas quæ habent foetas. Foetas autem trans flumen gargulum alligatos relinquunt et camelis foeminis aurum inponunt. Ille autem pietate ad suos pullos festinantes. ibi masculi remanent. et ille formicæ sequentes inueniunt eos masculos et comedunt eos. Dum circa autem eos occupatæ sunt fœmine transeunt flumen cum hominibus. Sunt autem tam ueloces ut putes eos uolare.

XI. Inter duas has amnes colonia est lochothea quæ inter nilum et brixontem posita est. Nam nilus est capud fluuiorum et per ægyptum fluit quam ægypti archoboleta uocant quæ est aqua magna in his locis nascitur multitudo magna elephantorum.

XII. Nascuntur et ibi homines habentes statura[m] pedum .xv. corpus habentes candidum duas in una [uno ?] habentes capite facies rubra genua naso longo capillis nigris. cum tempus gignendi fuerit suis manibus transferuntur in indiam et ibi prolem reddunt.

XIII. Item liconia in gallia nascuntur homines tripartito colore quorum capita capita leonum pedibus .xx. ore amplissimo sicut uannum hominem cum cognouerint aut si quis persequatur longe fugiunt et sanguine sudent [sudant ?]. hi putantur homines fuisse.

XIV. Trans brixontem flumen ad orientem nascuntur homines longi et magni habentes femora et surras .xii. pedum latera cum pectore .vii. pedum colore nigro quos hostes rite appellamus. Nam quoscunq[ue] capiunt comedunt.

XV. Sunt et alie bestiolæ in brixonte quæ lertices apellatur auribus asininis uellere ouino pedibus ouum [auium ?].

XVI. Est et alia insula in brixonte ad meridiem in qua nascuntur homines sine capitibus qui in pectore habent oculos et os alti sunt pedum .viii. et lati simili modo pedum .viii.

XVII. Nascuntur et ibi dracones longitudinem habentes .cl. pedum uastitudine columnarum. propter multitudinem draconum nemo facile adire potest trans flumen.

XVIII. Post hunc locum alia est regio oceano dexteriore parte. stadia .cccxxiii. quæ faciunt leuuas .cclui. et miliarium unum ubi nascuntur homodubii qui usque ad umbilicum hominis speciem habent reliquo corpore onagro similes longis pedibus ut aues. lena uoce sed hominem cum uiderint longe fugiunt.

XIX. Est et alius locus hominum barbarorum habens sub se reges numero .cx. genus pessimum et barbarorum est. Sunt et alibi loci [lacus?] duo. Unis [unus?] solis et alius lunæ qui solis est die calidus nocte frigidus qui lunæ est nocte calidus die frigidus longitudo eorum .cc. stadia sunt qui faciunt leuvas .cxxxiii. et dimidium miliarium.

XX. Hoc loco arbores nascuntur similes lauro et oliuæ. In quibus arboribus basamum [balsamum?] nascitur et inde proficiscentibus locus est qui habet stadia cli. qui faciunt leuvas .l. et .i. miliarium.

XXI. Itaque insula est in rubro mari. in qua hominum genus est quod apud nos appellatur donestre quasi diuine. a capite usque ad umbilicum quasi homines reliquo corpore similitudine humana nationum linguis loquentes cum alieni generis hominem uiderint ipsius lingua appellabunt eum et parentum eius et cognatorum nomina blandientes sermone ut decipiant eos et perdant. Cumque comprehenderint eos perdunt eos et comedunt. et postea comprehendunt caput ipsius hominis quem commederunt et super ipsum plorant.

XXII. Vltra hoc ad orientem nascuntur homines longi pedum .xv. lati pedum .x. caput magnum et aures habentes tamquam uannum unam sibi nocte substernunt de alia se cooperiunt et tegunt se his auribus leue et candido corpore sunt quasi lacteo homines cum uiderint tollunt sibi aures et longe fugiunt quasi putes eos uolare.

XXIII. Est et alia insula in qua nascuntur homines quorum oculi sicut lucerna lucent.

XXIV. Est et alia insula stadia habens longitudine et latitudine .ccc. lx. quæ faciunt leuvas .cx. ubi est belis templum in diebus regis et iobis aereo et ferreo opere constructum quod etiam beliofiles dicitur. et inde est edis solis ad orientem ubi est sacerdos quietus qui illa oppida maritima obseruat.

XXV. Est et uinea aurea in oriente ad solis ortum quæ habet uuas pedum .cl. de qua nascentes pendent margaritæ.

XXVI. Est et altera regio in terra babilonie et mons ibi est maximus inter mediam et armeniam mons maximus et altissimus. Sunt ibi homines honesti. hi retinent mare rubrum imperio ubi nascuntur margarætæ pretiosissimæ.

XXVII. Circa hunc locum nascuntur mulieres barbas habentes

usque ad mamillas pelliculas equorum ad uestimentum habentes et hæ uenatrices. maxime pro canibus tigres et leopardos nutriunt et omnia genera bestiarum quæ in eodem monte nascuntur cum illis uenantur.

XXVIII. Et aliæ sunt mulieres ibi dentes aprorum habentes capillos usque ad talos. in lumbis caudas boum. quæ sunt altæ pedum .xiii. specioso corpore quasi marmore candido. pedes habentes cameli. apinos. [dentes aprinos?] quarum multæ ex ipsis ceciderunt pro sua obscenitate a magno nostro macedone alexandro. quia illas uiuas adprehendere non potuit occidit. ideo quia sunt publicato corpore et inhonesto.

XXIX. Secus oceanum sunt genera bestiarum quæ catini nuncupantur. Isti formosi sunt et ubi sunt homines cruda carne et melle uescentes.

XXX. In sinistra parte regio est catinorum et ibi reges sunt hospitales sub se multos habentes tyrannos confines secus oceanum. A sinistra parte sunt reges complures.

XXXI. Hoc genus hominum multos uiuit annos homines sunt benigni et si qui ad eos uenerint cum mulieribus eos remittunt. Alexander autem macedis cum ad eos uenisset miratus est eorum humanitatem nec uoluit eis nocere nec ultra uoluit occidere.

XXXII. Sunt arbores in quibus lapides pretiosi nascuntur et ibi germinabuntur.

XXXIII. Aliud genus est hominum ualde nigrum qui &hiopes [i. e. ethiopes] uocantur.

XXXIV. Est et uineola ubi est lectus eburneus longitudine .ccc. ui. pedum

XXXV. Est et mons adamans ubi est griphus auis quæ .iiii. pedes habet caput aquilinum et caudam bonis [l. bouis]. In eo etiam monte est auis fœnix que habet xpāf [i. e. cristas] quasi orbes pauonis nidum habet de cinnamomo ipsa in sinu suo post mille annos ignem incendit et noua de sa filla [l. se filia] exurget.

XXXVI. Est et alius mons ubi sunt homines nigri ad quos nemo accedere potest quia ipse mons ardet.



## MS. Cott. Tiberius, B. V. fol. 87.

Aperuit mambres libros magicos fratres [l. fratris] sui iamnis et fecit nicromantiam et eduxit ab inferis idolum fratres [l. fratris] sui.

Respondit ei anima iamnes dicens: Ego frater tuus non iniuste mortuus sum. Sed uere iuste et ibit aduersum me iudicium quum sapientior eram omnium sapientium magorum. Et astiti duobus fratribus moysi et aaron qui fecerunt signa et prodigia magna propter hoc mortuus sum et deductus sum e medio ad inferos. Ubi est combustio magna et lacus perditionis unde non est ascensus. Et nunc frater mi mambre adtende tibi in uita tua ut benefacias filiis tuis et amicis apud inferos enim nihil est boni nisi tristitia et tenebre et postquam mortuus fueris . . . . . feros inter mortuos fuerit abitat . . . . . lata cubitis et longa cubitis quattuor.

## NOTÆ IN EPISTOLAM ALEXANDRI.

Codex ambustus atque incendio pessumdatum hic illic literas ad marginem amisit. Ex quibus facile pleræque reponi possunt, quæ igitur uncinulis inclusæ reperiuntur; ne quid additum suspiceris. Eadem extat narratio Latine scripta pluribus in exemplaribus; consului in uno alteroque loco difficiliore MS. Cott. Nero D. VIII., MSS. Reg. 12. C. iv., 13. A. i., 13. A. v., 15. C. vi. Conferendus est Wartonus, vol. i. p. 104, Weberus King Alisaundre. Cum linguæ antiquæ nostræ maxime studerem, non erat mihi in harum origine fabularum commorandum: pecuniæ quoque meæ parcebam, ægre hos sumptus sustinenti: quod tamen lectori in commodum cessit, arctissimis libello finibus comprehenso.

Alexandri Epistola Latine scripta bis est impressa; imprimis sub titulo "Alexandri Epistola de situ Indiæ, a Cornelio Nepote in Latinitatem versa. 4<sup>o</sup>." Deinde "Ex recensione Andr. Paullini. 4<sup>o</sup>. Giess. 1706." Neque vero his usus sum sed libris manu scriptis. Post Herodotum auctor largus talium fabularum fuit Ktesias. Σκιάποδες . . . . ἔθνος ἐστὶ Διβυκόν. Κτησίας ἐν περίπλῳ

Ἀσίας φησίν. Ὑπὲρ δὲ τούτων Σκιάποδες ὄνομα, τοὺς τε πόδας ὡσπερ οἱ χῆνες ἔχουσι κάρτα πλατέας, καὶ ὅταν θέρμη ᾖ, ὕπτιοι ἀναπεσόντες, ἄραντες τὰ σκέλη, σκιάζονται τοῖς ποσίν. Harpokration in Lexico. Pariter Plinius, lib. vii. Quæ narrat Ktesias de Martichora aliisque rebus prodigiosis servavit Photius, Biblioth. no. 72.

Aulius Gellius, "adductus mira atque insperata vilitate," Brundusii libros quosdam emit. "Erant autem isti omnes libri Græci, miraculorum fabularumque pleni; res inauditæ, incredulæ; scriptores veteres non parvæ auctoritatis: Aristæas Proconnesius et Isigonus Nicænsis, et Ctesias, et Onesicritus et Polystephanus et Hegesias." (A. Gell. lib. ix. c. iv.) Nec mirandum hos apud veteres auctoritatem habuisse; erat enim Ktesias Artaxerxis, qui Mnemon dicitur, medicus; Onesikritos autem Alexandri navis gubernator. Narraverat hic in Indicis fluviis hippopotamos gigni: accepisse se famam de duobus serpentibus cubitorum, altero octoginta, altero centum quadraginta: unde Strabo (xv. 28) οὐκ Ἀλεξάνδρου μᾶλλον ἢ τῶν παραδόξων ἀρχικυβερνήτην eum appellat: enimvero fatetur omnes qui Alexandrum comitarent admiranda veris antehabuisse: ὑπερβάλλεσθαι δὲ δοκεῖ τοὺς τοσοῦτους ἐκείνος τῇ τερατολογία. Onesikritos etiam narrabat de hominibus ore carentibus; de aliis aures talaes habentibus, in quibus dormirent. De Hegesia quædam dixit Agatharchides, libro quinto Historiæ de Rubro Mari, apud Photium Biblioth. cci. Aristeam Proconnesium commemorat Suidas; erat epicus poeta. Isigonus a Plinio citatur. Iulius Valerius, qui ad calcem Q. Curtii, ab Ang. Maio editus, extat, ex his ineptiis quasdam Latine scripsit. Idem fabulam narrat de Candace quam apud Weberum legere licet. Satis de hoc argumento, opinor, dixi. Vide etiam Kyng Alisaundre, vol. i. p. 200 et notas, vol. iii. p. 311.

Editoris officio me functum esse vix dixerim; lectoribus enim ea tradidi, quæ inveneram; quod a me hæc ætas postulabat. Interpunctionem qualemcunque nihil mutavi. Constat autem fuisse, qui ad mentem suam scripta, quotquot ederent, immutarent, corruptelas, ut perhibebant, tollentes. Id etiam certum, adhuc esse, qui grammaticæ, quam venditant, nimis rationem habeant, quique proavis nostris irascantur, si minus ad regulas hasce hodiernas locuti sunt.

Poema de Beowulfo eodem volumine continetur, atque, etsi Kemblius sæpius operarios vituperavit, quibus codex reficiendus mandatus est, quasi quod integrum fuisset, mutilassent, non sunt,

quod sciam, hoc nomine culpandi. Ut libro sua forma constaret, folia corrugata discerpta et vinculis soluta, cartis papyraceis validis, ut necesse erat, densisque interserebant, et quod vix evitandum, aliqua ex parte superimponebant. Unde fit, ut versa paginarum facie litteræ aliquot discerni nequeant. Si tanti est, venia data, locis illis Beowulfanis interpreti molestioribus, quodcunque legenti officit, abradere licebit.

Paginæ aliquot, ab instauratoribus libri loco non suo dispositæ, in iustum erant restituendæ ordinem; quod per nexum orationis iam factum, Latina narratione postea confirmatum. Versiculos eodem, quos habet codex, imprimendos curavi, quo facilius dignoscas quid in margine mancum, et quare emendatum sit.

Maiores nostri in vocabulis compositis, arctior an laxior iunctura esset, et quid in hac re vellent nesciebant. Plerumque autem libri manu scripti ita voces ordinatas habent ut casus forsque tulerit; aliquando vel eiusdem syllabæ litteræ longius inter se absunt, quam alibi voces diversæ; ut regula nulla extet, neque fieri possit, ut in his pergamena sequamur. Incerti etiam nos in hac re versati sumus; et fol. 127. a. 7. nunc býlfgeað quod substantivo býleoŕa responderet, nunc bý lfgeað, ut ellipsis pronominis esset, voluimus: pariterque in aliis.

Fol. 104. a. 10. Dubia pericula; MSS. Reg. 13. A. 1, 12. C. iv., *que* omissio.

Fol. 104. a. 16. *geŕeteniffum* Lat. *statu*, iis accedit, quæ dativum singularem in -um antiquitus exiisse indicant. Vide et *gemýndum memoria*, fol. 104. b. 8.

Fol. 104. a. 20. Tota sententia male concepta atque ordinata. Latinis "possit accedere" quæ respondeant in Anglicis deesse videntur. Manifesto autem pro *abæðað* legendum *abæðað*, "expostulet." Eadem medela in loco Cædmonis adhibenda, ubi Thorpius aliique ea interpretabantur, quæ sensum nullum habebant. Legendum erat

Æp ðon engla pearð.

ŕop ofepþýgðe.

ðæl on geðpílðe.

*Donec angelorum pars ob superbiam in errorem lapsa est.* Verbum autem *bæðan* aliquando ut in Beowulfanis *cogere, to compel* significat, quod Kemblius *compellere* dixit: Cf. *gebæðan*: neque tamen a *bíððan* multum differt, ut *poscere, postulare*, significet.

Fol. 104. b. 14. Intellige *æteopenð*. Fieri potuit ut hæc mutatio,

non omnino insolens, ex ratione participiorum immutatorum, ori-  
retur: participia omnia, seu activa seu passiva, olim in -end exiisse  
opinor, ut eadem sint æteopeð, æteopend, zelyþeð, zelyþend.

Fol. 104. b. 15. Turbata atque impedita hæc sunt. Parens pro  
*pariens* accepit.

Fol. 104. b. 16. Post pihta interpungendum. Eall ut alibi ter-  
minatione neglecta: cf. not. 116. b. 5.

104. b. 19. zemýnd. De genere huius vocabuli adeas notas  
Goodwini in Guðlac, p. 103. Infra fol. 105. b. 6. femininum est.  
Thorpium in Analectis neutrius generis esse voluit quamvis p. 100  
legerat þærpe eadezan zemýnde.

Fol. 105. a. 2. þa zecýnd; grammatici nostri vel þa zecýnde vel  
þæt zecýnd postulant. In 3 etiam þæt zemþc in singulari, vel  
þa zemþc plurali.

Fol. 105. b. 13. ƿe kýmng. Initio sententiæ sæpissime Angli  
nominativum quasi pendentem, ut loquuntur grammatici Græci,  
ponebant, postea pronomine usi in regimine suo posito. Cf. Oros.  
p. 258. l. 15, p. 260. l. 32. l. 36. ed. Thorpe.

Fol. 106. a. 1. Interpunctione sensus est intercisus. Bætan cui  
respondet *prætereo*, verbum puto aliunde ignotum.

Fol. 106. a. 17. ƿýlþ gen. ƿýlþer masc.: cf. Homil. i. 166. Cor-  
rigenda lexica.

Fol. 106. b. 12. Ðon, Latine *ligis*, hoc est, ni fallor, *capreolis*,  
*claviculis*, *pampinis*. Vocabulum aliunde mihi incognitum. Apud  
Ælfricum in glossario sunt Capreoli ƿingearða zepýnd vel ƿingearða  
hocar.

Fol. 106. b. 20. Lau ad Laurum spectare potest sed Latina  
magis Larjan indicant. Lauede Lazamon, i. 320.

Fol. 115. a. 4. Legitur zoldhopð: in plurali etiam zoldhopðar,  
zoldhopðu.

Fol. 115. a. 8. þopenne, id est, þopene.

Fol. 115. b. 1. Ðriþ, *rapax*, lexicis ignotum. Videtur cognatum  
cum ƿearþan etc. pro †þƿearþan, hƿeáþepe est *latro* in Euangeli-  
orum libro Lindisfarnensi. Rapere pro †hrapere, †grabere. Post  
þý littera nescio quæ stetit.

Fol. 115. b. 10. zen, *compendiosus*; lexicis addendum. Cf. Ormu-  
lum, ii. 276, Promptorium Parvulorum, glossaria vocum nostrarum  
provincialium, lexica Suecica etc.

Fol. 115. b. 11. ƿiðþato gen. plur. Inter vocales breves finales  
apud nostrates vix quidquam interest.

Fol. 115. b. 14. Post þæm videtur deesse þe. Sed relativus aliquando abest. Rask, § 388.

Fol. 116. a. 7. of ðæle absurdum videtur pro *ex parte mea*. Healþe hoc sensu usitatus.

Fol. 116. b. 5. Eall pro ealle ex incuria, opinor, loquentium, terminationibus obsolescentibus : cf. fol. 120. b. 2. 11, 113. a. 6, 104. b. 16. Hexameron xiii. Boeth. p. 20. l. 5.

Fol. 116. b. 5. ic hie ; deest ut videtur het.

Fol. 117. a. 2. ȝio hioþ contra morem.

Fol. 117. a. 5. ȝepæcte, *afflictatos*.

Fol. 117. a. 16. þȝȝtan sensu causativo incredibile. Deest igitur aliquid.

Fol. 118. 7. ealþapena, magis lubricum quam ut ego interpretari audeam. Non coniecturis opus, sed exemplis. "Mulorum castrensiū ad subarmilia et sarcinas militum uehendas circiter ī. Camelorum .d. Dromidumque et bubulorum ī. Sumedumque et boum ī. qui frumenta uehebant." MS. Reg. 13. A. i. "Mulorum castrensiū ad subarmilia et sarcinas militum uehendas circiter ī. Camelorum .d. Dromedanorumque et bubalorum ī. Equorum honeratorum clitellas ferentium boumque qui frumenta uehebant ī. Armentorum uero ad usum carnis cotidie ingens numerus sequebatur." MS. 12. C. iv. Eadem fere 15. C. vi. "Sumedum" habet quoque 13. A. v. Apud Du Cangium *Sumerius* est *Sagmarius*, *iuumentum sarcinale*, quod nostrum *SUMPTER*, unde et "Sumedum" interpretandum. Nec tamen video quid hæc omnia ad ealþapena conferant. Noli etiam de Deahþope cogitare cum sit scriptura certa.

Fol. 119. a. 20. meþa, *equorum* sc. *hippopotamorum*. Hoc loco meþ, seu meþh, meaph, pro masculino accipiendum, ut in Runlióð. 5. meape mægenheapðum ; idem est Celticum March, *equus* ; *equus admissarius*, ne dicam Hebraicum Paras etc. Islandicum Marr, masc.

Fol. 119. b. 10. Post ȝeappe omissum ȝ videtur.

Fol. 120. a. 11. þ̅ : vide fol. 109. b. 11.

Fol. 120. a. 13. Addidi ȝ ut sit upe magis Latinum *uri* quam Anglicum. Sed potius ex duobus pronomibus uȝ, upe delendum alterum, ut, in syntaxi verborum incerta, ehtan vel accusativum vel, ut apud Lyeum, genitivum regat. "Tota nocte incursantibus leonibus ursisque et tigribus pardisque ac lincibus." MSS. quatuor.

Fol. 120. b. 5. xx. εγ: cf. fol. 124. b. 2. Deuteron. i. 15. Mirabil. Orient. xvii. xxv.

Fol. 121. a. 3. pullατε: cf. Cod. Exon. notas, p. 528, 529.

Fol. 121. a. 7. το αρενη, Rask, § 407. Cf. Weber, Kyng Alisaundre, line 5253.

Fol. 121. a. 15. κεραστις.

Fol. 121. b. 19. Post pundoϕlice interpungendum.

Fol. 122. a. 4. γλι[τ]τε in libro manu scripto litera aliqua deest. eḗδον, Grimm, Elene, 1107.

Fol. 122. a. 11. cf. Weber, Kyng Alisaundre, 5354.

Fol. 122. b. 1. γπελc εαρεδο: cf. fol. 107. b. 18, fol. 111. b. 18. Septem tantummodo litterarum vestigia leguntur.

Fol. 122. b. 3. λαροπαγ *leopardi*.

Fol. 122. b. 17. Ὅ μεντοι ποταμὸς ὦν δυσπέρατος διὰ τὸ ὀδοντότυραννον ζῶον: καὶ γὰρ οὗτος ἀμφίβιον μέγιστον, ὥστε καὶ ἐλέφαντας καταπίνειν. Michael Glycas. p. 270=142, 143. Τὸν δὲ ποταμόν φασι δυσπερατότατον εἶναι διὰ τὸν λεγόμενον ὀδοτύραννον. ζῶον γάρ ἐστιν ἀμφίβιον, μέγιστον λίαν, ἐν τῷ ποταμῷ διατῶμενον καὶ δυνάμενον ἐλέφанта καταπιεῖν ὀλόκληρον. Georg. Cedrenus, vol. i. p. 269=153. c. "Nomen autem Odontotyrannum vocant ex bestię:" (ita edidit Maius) "ac ferme viginti et sex de occursantibus viros morti dedisset." Iulius Valerius, p. 185. Corrigendus Weberus Kyng Alisaundre, 5415, "dentyrauns."

Fol. 122. b. 6. Coniicio bape feminino genere: ut Bera apud Islandos: apud Ælfricum Gram. Vrsa est býpen. Μονιζ pro singulari accipi potest: cf. Weber, Kyng Alisaundre, 5404.

Fol. 122. b. 15. βρ[ι]e in MS. aliquid deest. In 17. ινδεογ est *Indis, apud Indos*.

Fol. 107. b. 2. hit MS. sed delendum erat.

Fol. 107. b. 6. pealhhaϕoc, *vultur*.

Fol. 107. b. 9. ýb. sic et 110. b. 10, 127. b. 3. ýmb 116. b. 10.

Fol. 107. a. 19. Megasthenes huius fabulę auctor primus fuisse videtur. (Strabo, xv. 44.) Vide Weberum Kyng Alisaundre, 5430.

Fol. 107. b. 5. Weber, Kyng Alisaundre, 5444.

Fol. 108. a. 7. γýρδ, ad fidem codicis. 16. Post γπα rasura est.

Fol. 108. b. 9. Corrigendum videtur γρῖδορ.

Fol. 109. a. 3. pæγ. In oratione obliqua aut subiunctivo uti licebat aut indicativo: infra statim, vv. 9. 20, pæpe subiunctivus est. Eodem fere modo aut optativo aut indicativo utebantur Hellenes.

Fol. 109. a. 9. Cf. Weberum Kyng Alisaundre, 5500.

Fol. 109. b. 11. þ sæpius ita ponitur, ut vix quidquam sententiæ conferre videatur. Cf. fol. 110. a. 4, 113. b. 6. Orientis Mirabil. vii. þte quod idem est xxii., xxvii. bis, iv. MS. V., xiii. MS. V., Deuteron. xxxii. 13.

Fol. 109. b. 17. Dæfð scriptum.

Fol. 110. a. 8. þa ðæpe aliquantum hic turbatum videtur: et sequenti versu þe pro þeh = þeah scriptum.

Fol. 110. a. 13. Cf. Weberum Kyng Alisaundre, 5584.

Fol. 110. b. 19. cannon, vocabulo, ut videtur, Latino, cœnum.

Fol. 111. a. 2. acægloð. Hæc vox satis certo non potest legi, sed mihi recte videor expediisse: est autem nihil nisi interpretatio vocis "serato" pro "serrato." Mox tamen ynoð idem est quod ynoð "serra," quod prioribus pugnat. Weber, Kyng A. 5722.

Fol. 111. a. 3. Seonopalt = ynepealt *convexum, rotundum*. Le-gerat "lunæ" pro "leænæ." Cf. Weber. vol. i. p. 236. Νιϕορ, *hippopotamus*, potius in aliis locis, *Equus marinus, Walrus*, interpretandum.

Fol. 111. a. 5. bþeoγt plurali numero.

Fol. 111. a. 10. meahte. Quæ dixit Raskius, Gram. § 197, non in universum vera erant. Thorpius qui in Raskii iurat verba, id sæpius viderat, in opinione tamen sua perstitit: inquit enim, "Sohte for the plural Sohton. A similar inaccuracy frequently occurs:" (Orosius, not. ad p. 280) itemque, "Þyγte an error for þyγton, singular for plural, of frequent occurrence in Orosius." (not. ad p. 468.) Doctum et tenacem propositi virum non lingua plane talia respuens, non codicum consensus iste mente quatit solida. Raskius fortasse de solo præsentis loqui voluit ut in § 197. Cf. þopðþypon hi, Cod. Vercell. ii. p. 86. v. 91. γculon þit, id. p. 106. v. 199. hiγ beapn ðýðe, Cædmon, p. 53. v. 5, ubi Thorpius de more suo "For ðýðon; probably an error of the scribe." þaþa þe healdan þile; id. 92. 19, ubi tacet criticus noster. Infra fol. 111. b. 20, 112. a. 1, ubi conicere licet zeyape þe. 112. a. 2. 3. 4. 10. 12. 18, 113. a. 12. 15, 114. b. 2, 125. a. 5, 126. b. 5, 127. a. 8. Orient. Mirab. passim.

Fol. 111. a. 20. Etsi pronomen sæpissime desideratur, ægre tamen þe hic caremus.

Fol. 111. b. 12. þýmz, *grunnitus*, ex Latinis; est autem cum zþýmetan 'grunnire' cognatum et pro þzþýmz capiendum. We-

ber, Kyng Alisaundre, 5740. For hy ne haue so mychel drade Of nothing as of hogges grade. (cry.)

Fol. 112. a. 7. Quominus hic quidquam mutandum censeas, obstat vocabulum idem in fol. 112. b. 2. Ex Latinis atque etiam ex ipsis verbis constabit neah esse *aqua profunda*, "*stagnum, vortex*," *vorago*.

Fol. 112. b. 5. ȝeþræc, "*a boysterous wind*," Somner. Infra 112. b. 19. þpeoȝun infinitivo. Cf. Islandicum Brak, *strepitus, stridor, fragor*.

Forr shep iss all unnskaþefull  
ȝ stille der ȝ liþe  
ȝ makeþþ itt nan mikell bracc  
ȝiff mann itt will bindenn.

Ormulum, 1176.

'Namque ovis est omnino innocens quietaque bestia et lenis, nec facit magnum strepitum, si quis eam vult constringere.' Id. 1186. 1233. Quid differt nostrum Bark? Cf. Stemn ȝ ȝeþlagen lýrt. ȝeþpedenlic on hlýrte. ȝþa micel ȝþa on þæpe beoþcnunge ȝ. Ælfric Gramm. p. 2.

Fol. 112. b. 13. ȝehliupan adjectivus in comparativo, *apricus*. Cf. hleoþ *umbraculum, apricitas*, et Islandicum Hlyr, Hlær; "En ginnungagap var svo hlætt sem lopt vindlaust;" Snorra Edda, p. 4. "eratque chaos tam tepidum, quam aer sine ventis." Conferenda omnino existimo Αλεη, Αλεεινος, Αλεεινειν.

Fol. 112. b. 15. Vide notam ad 116. b. 5, sed cum hoc sit prædicatum, aliter res se habet. Cf. 112. a. 5.

Fol. 113. b. 8. ȝeþð scriptum.

Fol. 113. b. 9. Ðo. Dubium vix erit, quin in hac voce adsit Scoticum Haugh, "Low lying flat ground properly on the border of a river and such as is sometimes overflowed." Jamieson. *Masculinum erit*.

Fol. 114. a. 6. neapret, *angustia*; aliter nýpepett, Oros. III. viii. =384. 4. ed. Thorpe.

Fol. 114. a. 9. mine; vide infra 15: fol. 115. a. 12: potest autem ȝeopeþe pro plurali accipi, ut ealle upe eopeþu, Euangel. Nicodemi, xxviii.

Fol. 114. a. 10. Weber, Kyng Alisaundre, 6749.

Fol. 114. a. 14. meahte; nominativus deest: an man? an ic? Durissime tamen aliquando, ut in transitionibus, pronomen præ-



termittitur. þa þoplez he Ieþno. 7 þop ham to hīȝ laude. Exod. xviii. 17. Discessit Moses ab Iethro; ille autem domum reversus est.

Fol. 114. b. 1. Totus hic versus igne atque fumo pene deletus: et pro hinc sensus postulabat hie; sed satius duxi id lectori tradere quod oculis caperetur.

Fol. 114. b. 16. oþ ƿ pro oþ.

Fol. 123. a. 2. ȝpelce cuneþo. Quod pro supplemento apposui est id quidem inauditum, sed vestigiis insistit litterarum. Ut equidem opinor recte se habent omnia, cuneþ est *experimentum*, a cunnman *experiri*. ΚΗΝΨΙ neutrius est generis: scientiam significat. Pro beycepede in Latinis *fraudaremur* passive.

Fol. 124. a. 1. Post monan interpungendum. "Id tamen esse in hisce arboribus admirabile: namque oriente sole marem illam arborem itemque cursus sui meditullium possidente vel certe occiduo loquacem fieri, et consultantibus tertio respondere: idem vero nocturnis horis atque lunaribus arborem feminam." Iulius Valerius, p. 188.

Fol. 124. a. 2. Pro ƿiȝ legisse videor ƿiȝl, ut non sit oculis in omnibus credendum.

Fol. 124. a. 6. In Latinis "amicos" quod interpres vertit. Sed posuit scriba amicos pro amictos, hoc est, amictus. In alio etiam loco ab interprete Anglico prætermisso (fol. 173. c.) legitur, "His amictis contacti. uiuunt ibidem fere annis trecentis." Vsitata erat hæc forma substantivi. Vide Du Cangium.

Fol. 124. b. 5. heannȝȝe pro heahȝȝe, ut aliis in locis, e.g. Homil. vol. i. pp. 492, 582.

Fol. 124. b. 11. Punctum delendum.

Fol. 124. b. 13. ƿæȝ ȝunnan, þæpe monau; mira hæc.

Fol. 125. a. 4. ȝoþpe. Ita scriptum inveni.

Fol. 125. b. 9. eþel expectabam ȝȝpð.

Fol. 126. a. 1. ƿe fortasse non erat supplendum, ut in proxime præcedente versu ȝebædon stetit.

Fol. 126. a. 17. þȝȝ æȝtan ȝeape. Ita scriptum.

Fol. 126. a. 18. Post monðe interpungendum.

Fol. 127. b. 1. ƿeap *decessus de vita*.

Fol. 128. a. 8. Si lexicographis credendum esset, corrigendum ƿæȝnoðon: sed verbum vetustius extabat ƿæȝzan, unde derivatum ƿæhæƿs, χαρα; unde etiam ȝeȝeon compositum atque adjec-

tivum fæzen e participio formatum. Huius igitur verbi erat præteritum singulare †fæz, †fæaz, plurale fæzon. Eodem modo pene obsoleverat **ƑKΛΓΛΝ** 2 Kor. xiii. 5. MS. B. si fides Massmanno, unde **ƑKΛΗ**, **ƑKΕΗΝΝ**, **ƑKΛΙΗΛΝS**; pro præsentī **ƑKΛΙΗΝΛΝ** ubique fere usurpabatur. Antiquior autem forma apud Germanos vel hodie servata.

Fol. 128. a. 10. manan *divulgare*: cui respondebat **ΜΕΚΘΛΝ**, *κηρυσσειν*, atque Islandicum, at Mæra, *laudare, celebrare* (B. H.), Angli mæpe *illustris*, mæpð *fama*, mæpγian *celebrare* frequentabant. Hoc autem ab illo per sibilationem efformatum, ut a **ƑKΛΓΛΝ**, **ƑKΛΙSΛΝ**, quod miror linguæ Mæsogothicæ eruditus non innotuisse. Mæpðo infra 16 genitivus est singularis pro mæpðe, per inconstantem vocalium usum. Kemblīus in Beowulfo suo Mæpðo pro nominativo exhibuit, citans 1311 ubi accusativus extat: "et cetera." Nolim hac de causa totum illud carmen denuo perlegere; id unum moneo, terminationem þ, si feminina est, vocalem ex usu Mæsogothorum, qui regulas orthographicas sibi habebant, non recipere; ideoque apud Anglos quodcunque hos fines excurrit, pro suspecto habendum esse.

Fol. 128. b. 1. þætte. Quæ de huius vocis compositione Raskius, § 149, somniavit, a vero quam longissime absunt. Eadem est quæ þæt, et Mæsogothico **ΨΛΤΛ** respondet. Habent adiectiva neutrius generis terminationem hanc ut **ΒΛΙΝΔΛΤΛ**. Quomodo hæc cum Latinis, Græcis, Sanskriticis concilianda sint, quaerendum est.

## ORIENTIS MIRABILIA.

Liber MS. Cott. Tiberius B. V. optime conservatus atque imaginibus pictis mira pulcritudine adornatus. Scriptura tenuior, et illi, quam habet Liber Dunelmensis, seu Euangelia Lindisfarrensia, similis. Alter autem ex eodem volumine, Vitellius A. XV., quo continetur Alexandri Epistola, mancus, obfuscatus atque incendio ereptus: pariter autem res, de quibus narratur, depictæ sunt. Priorem librum plerumque secutus sum, varias lectiones præcipuas adiecturus.

VAR. LECT. I. antimoleime þam [1]andē. Vit. on zepime. V.

leoney pro leuvas, id est, leucas, *leagues*, ubique. V. γαδιο V., ex indiscreto sono vocalium, puto.

II. ρεδραγ. V. acenned. V. an quia prædicatum est? το babilonia buh þonon γύνδον V.: in T. impersonaliter constructio facta. In V. post mæɽt plene interpunctum. miclan V. quod verius. peorc. V. ζεργύκαν. V. halɽ, an omisso, V.

III. ρερεδ. V. Erant qui interesse aliquid inter ρερεδ et ρερδ docere vellent. haten V., quod magis probandum, cum sit usus simplicium vetustior quam compositorum. þæm pro on þan. V. acenned onlice þonne. V. Eratne iam igitur E littera muta? oþþe him o æthpneð. V.; ubi o pro á accipiendum, ut *unquam* significet. unζεppelica. T.

IV. Spa omisit V. acenned. V. prædicatum. þonne fleoð hý peop. V. onþon. V. þonne hiepa lichoman þ hý onælað. V. Post γύνδον addidit þa. V.

V. Omissum in V.

VII. Θογελαγ. V. þære mæɽtan pæɽtine. V. þæm peádan ræ. V. pæɽten generis neutrius, ræ alterutrius accepimus. man. V. á æthpneð. V. id est, *unquam*. γγύlteð. V. quod antiquius, ut docent linguæ cognatæ. geneopneɽre. V. pro cneopðneɽre opinor. peaxet. T. cf. xxxiv. ɽ xxiii ɽ healɽ ml. V. unpæɽtmbeplicu. V.

VIII. Leɽ. V. on þa omisit T. eɽýptana. V.

IX. Lange omisit V. τριlice. T. λιγιαð. V.

X. Ðabbað ɽpelce ɽpa ɽpæɽhoppa V. quæ lectorem torquere poterant. nimað hi. T. olþendan. V. ɽετιγαð. T. þone ɽedan. V. abɽcode. T. το þam ɽpɽte þ ða men penað þæt hi fleozende ɽýn. T.

XI. Βετριν. T. Fulliɽa. T. eɽýpta. V. ýlpenda. T. "*elephantorum*," Latina.

XII. Men hý. V. τύ. T. ɽ cneopu ɽpýðe peaðe. V. on ɽcipum omisit. T. ɽ hýpa ɽecýnd. T.

XIII. Ciconia. V. acenned. T. onðpýɽ heopeɽ. V. ɽemonu. V. ɽpæpou. V. monnan V. accusativus singularis ut in Ælfrici præfatione ad librum Geneseos, p. 3. v. 13. uton ɽpɽcean mannan το upe anlicneɽre. Genes. xx. 4. Infra xxi.=100. b. 17. V. xxii.=101. a. 14. V. oððe ɽeɽeoþ omisit. T. þonne peop þ hi fleoð. V. ɽeɽende. V.

XIV. ɽiðan. T. hi beoð ɽ. h. omisit. V. hý ɽýnd nemnað. V. ɽelæccað. V. pro ɽeɽoð.

XV. on bp. omisit. V.

XVI. 17 oþer. T. men akende. omisit. V.

XVII. ðpacan omisit V. ex incuria. ne mæz nan man þaýþe-lice. V.

XVIII. þær omisit V. tþlice omisit V. long. T. efne. V. per errorem. fleoð hý feop. V.

XIX. ellfeorþe. T. c. V. elfeorþeþtan. V. et 7 bis omisit. V. fe runnan feað. V. fe monan feað. V. riþe. V. mila omisit V. ut necessarium.

XX. lafeþnbeabe. V. quod vix intelligeret, qui legerat. onlice V. id est anlice. bið acenned. V. miclan. V.

XXI. nemned. V. zepeaxene. T. feaxene. V. fpeþtepaþ. V. menniþce onlic. V. cunnon menniþce. V. zepeorþ neutrius est generis. Homil. I. p. 318, p. 322. An hic pluralem voluit V.? ze-foð. V. 7 þænne omisit V. þon V. pro hiþ.

XXII. ðonne. V. acende. V. on pærtme. V. micel heafod. V. fpeþan. V. oþþe onzýtað addidit V. eapan bun. V. id est bezen. 7 fleoð fpyðe. fpa hræðlice fpalepen þæt hý fleozen.

XXIII. acende. V. fpa ma. T. on omittit. V.

XXIV. þær cinzeþ omiserat V. of iþerþnum zepeorcum 7 of zlaþzegeotum 7 on þæpe ilean ftope 17 æt runnan upzange fecl quietur þær ftillerþtan biþceopeþ fe nænine oþerne [me]te ne þize buton fe oþrum 7 be þam he hþede. V.

XXV. beoð cende fpaþimmar. V.

XXVI. hýht. V. aliquot verba omisit V.

XXVII. piþ acenned. V. hundiczean. V. nemde. V. 7 fþom tizpaþ 7 leon[er] toxaþ. V. mid heopa fem . . . þ hý tohunciaþ. V. quæ quis intelligeret?

XXVIII. hiþneþþe. V. olþendan. V. of V. pro foþ.

XXIX. hþiað. V.

XXX. zæftliþeude. V. quod verum. feþa cýmunga. V.

XXXI. fceþfulle (?) men. V. cýmeð. V. nan laþ. V.

XXXII. ðeoppýþþtan. V. fýnd of acende. V. þte omittit V.

XXXIII. moncýnneþ feonþon. V. figelþapa. V.

In V. cætera desunt.

## NOTÆ.

I. Seo landbuenð *colonia*, eodem sensu quo II. landbuner. Est autem landbuenð substantivum participiale, cuius syllaba finalis

-enð plerumque in -unȝ mutatum legimus; ut sit pro landbuunȝ accipiendum: quæ quidem commutatio iam eo usque progressa est, ut ipsa participia per hos trecentos annos in -ing exeant. Fœminini autem generis est, ut sunt illa in -unȝ substantiva desinentia. Cultus, bigȝenð; Ælfric Gram. p. 15. vs. 18. Antimoleime Brixonte, cæteraque nomina eiusmodi apud Stephanum Byzantinum non reperiuntur.

III. Spilce mon ȝepð expectare poteras: quod tamen non legebam.

VIII. Quæ Plinius, vii. 16, dixit de hominibus binum cubitorum, quos Conopas appellat huc vix trahenda. "Cynopæne aut Sciapodes," vol. V. p. 24. "Cynopennæ aliqui vel Sciapodes," V. 140, in edd. Tertulliani. Cynopendices, Iulius Valerius, p. 184.

IX. Mæl mensura. Cf. Islandicum Mál: hæc significatio autem ex altera antiquiore *pars* profecta videtur: cf. Lat. Malleus, **ΜΑΛΥΓΑΝ**, pieceMeal, etc.

X. Confer Herodoti narrationem. Quamvis sit Maph pro †maph masculini, est tamen mýpe femininum, et pro *femella* usurpatum. Genesis, xxxii. 15. ȝeȝælað *alligant, colligant*. ȝeȝætæn *convasare, consarcinare, a ȝæt, vas*.

XI. Fallic *pulcer*: cf. Islandicum Fallegr, Latinum Pulcer. Non recensetur Archeboleta inter nomina duodeviginti, quæ Nilo annumerat Partheyus in Indice Geographico. Sed tamen Copticum videtur; **ἔβολοϋτε** saltem *præ* significat: et **ἄρχωος** *aquarius*.

XIII. Onðryȝ *terribilis*. MS. V. onðryȝne *terribilis* Lye. ȝe-  
mona, *iubata*.

XVI. Aulus Gellius legerat "quosdam etiam esse nullis cervicibus, oculos in humeris habentes." (Lib. IX. iv. 9.) Ktesias hoc narraverat. (Plinius, vii. 2.)

XXI. Fȝuhtepe *hariolus*. Cf. ȝȝihtunȝ *hariolatio*, et Latine "divine" pro "divini," 'divinatores.' Imago subiecta virum exhibet promissa cæsarie comatum.

XXII. Onesikritos hæc tradiderat (Strabo, xv. 57) Apæȝtme: præpositio cum substantivo coaluit. Pæȝtm vi sua *incrementum* significat; derivatur a verbo quod Latine dicitur Vigere, Anglice cum sibilatione Pacȝan, cuius radicem credimus Kvikv- Islandorum, Quick nostrum. Frequentant autem Teutonicæ linguæ sibilationis id genus, quod in **ST** exit: **ΛΙΣΤΑΝ** *vereri* ex

**ΛΓΛΝ** *pavere* pendet; ut cadat suspicio, quæ vocem hanc esse ex Latinitate mutuam voluit; “Æstimare” potius est Teutonicum: **ƒKΛISTHBN** ex deperdito †Fraistan formatum est, Islandico at Freista, cuius parens erat Fragen in hodierna Germanorum dialecto conservatum. **ƒASTAN** a **ƒAHAN**. Finalis M in *Pæȝtm* participium in -mentum indicat. Quum autem ex ratione linguæ *Pæȝtm* *incrementum* esset, facile in *statura* atque *fructus* abiit.

XXIV. Iobeȝ, Iovis.

XXV. *Ƴnȝearð* *vinea* Anglice ex corruptela pro *vitis* sumitur. Hic etiam *Beȝȝe* pro *racemus*.

XXVII. Ne hic nos fugiat Ƴ neutro genere et numero singulari, relativi sensu, antecedentibus masculinis et pluralibus. Hodierni nostri sermonis id est, atque in altero codice libelli “fente Marharete” passim usurpatum.

XXIX. *Fnea* apud Kilianum quæras, quæso. “Fraey, Bellus, scitus, comptus, lepidus, venustus, pulcer, elegans, lautus.” Quod addit, “anglice Fair” id falsum est, cum sit Fair, *Ƴæȝeȝ*. Apud Lyeum composita aliquot invenies, fortasse etiam derivata.

XXX. *Eaȝtl̥ðende* ita pro *ȝaȝtl̥ðende* positum est, ut litera *ȝ* in nostrum *y* abiret, quod cum potestate consonantali vocalium *i* et *e*, vim communem habet: sic *eop*=*you*. *G* pro *I* accipiendum tum ex aliis, cum e versione nominum propriorum patet: ut pro Iannes et Mambres scripserit Ælfrædus Geameȝ ȝ Mambȝeȝ. (Orosius, I. vii.)

XXXI. *Fȝemȝulle*. MS. T. *ȝc . . ulle*. MS. V. *Fȝemȝulle* saltem scribendum.

XXXIII. *Mankýnn* *ȝ* lege *Mankýnneȝ* quod sensu partitivo accipiendum.

XXXV. *Fæðme* ex Latinis necessarium: in eadem pagina Anglica Latinis subiecta sunt; ut pateat ex his illa conversa esse. Quod si secus esset, bene se haberet *æðme*.

## SCA MARGARETA.

Wanleius duorum exemplarium huius passionis e bibliotheca Cottoniana mentionem fecit, unum MS. Tiberius A. xxxiii., quod hic, nunc A. iii., exhibui, alterum MS. Otho. B. xxxiii. quod non reperri. Idem aliud extare in bibliotheca Collegii Corp. Chr. Cant.

meminit, cuius initium *ƒrter Drihtnes ƒropunge 7 hij æpıte.* þæt he of deaðe arar Hælanð Crıst on þam dagum hij halgan ze-þropodon for hij þæra micclan leofan lıfan, atque finem Ealle hi hale 7 zefunde on heora zege ham zepænton. 7 upef Drihtnes ænzles þıder comen. 7 þa rapla undeppenzon 7 heo on heofone rice zebrohton. 7 nu hi ıf mıd Gode and mıd eallum hij halzum. 7 ƒær hi puniað nu. 7 ærpe punian rceal in ealra populða populða a butan ende. Amen. Ex his patet quod verba attinet, non posse conferri illum librum Cantabrigiensium cum hoc nostro.

Si ex scriptura codicis huiusce coniectura capienda est, non lingua corruptæ sæculum præ se fert, sed fortasse circa annum millesimum exaratus est. Neque vero grammaticam sive Ælfrianam sive Raskianam audit. Sunt omnia manifesta, pulera, accurata, optime conservata, sed dialectus non quam legere solemus. Vel passim vel ubique articulus masculini generis *Se* pro feminino *Seo* usurpabatur; non semper sed plerumque adiectivus cum articulo in —a femininum exit, aliquando in —æ; illud correctori offensæ erat, qui *Seo* posuit; hoc autem non tetigit. Corrector unus, an essent duo, dubitavi; ita tamen locutus sum, quasi duo extiterint. Hic illic aliam recensionem versare videtur alter, vide fol. 75. a. 10, fol. 73. b. 31, fol. 72. b. 16; sæpissime alia uti dialecto, vide præsertim fol. 74. a. 3. Veri simile erit non simul omnes casuum terminationes desuevisse, quod et, opinor, ipsi libri testificantur. Inter alia adiectivum eall mature indeclinabilem evasisse, mihi persuasum est. Sed de his disputare alienum a proposito fuit.

Vitam Scæ Margaretæ ex Actis Sanctorum exscribendam curavi, ut hic apponerem; sed parum utilitatis habitura videbatur; Anglo enim prodigiosa, mira, ornata placebant; Latinus auctor simplex humilis, inficetus. Multo propius accedit Anglica manifesto ex his nostris, vita sive passio desumpta, A.D. circa 1230, cum rhythmo atque alliteratione, scripta: cuius titulus “Seinte Marharete þe Meiden ant Martyr,” e prelo iam iam proditura. Quo melius autem ingenium sæculi atque ecclesiæ perspicias, hic ea proferam, quæ de diabolo Margaretam vexante in Actis Sanctorum dicta sunt, ut cum Anglicis fol. 43. b. 19 composita ostendant, quanto ornatior et iucundior sit noster historicus. “Ecce, caput nequitie cum mille nocendi artibus, variis machinationibus atque phantasticis præstigiis illam terrificare aggressus est. Quippe in draconis specie apparens, se in diversas formas transtulit atque ex ore simul

et naribus ignem teterrimum evomens, Dei famulam vorare nitebatur. Sancta autem Virgo istiusmodi phantasmata cernens, ad solitæ orationis arma cucurrit, signumque sanctæ crucis contra hostem depingens, his verbis auxilium deposcebat. Domine Iesu Christe tuorum militum propugnator, qui superbiam diaboli per crucis victoriam humiliasti; exurge in adiutorium mihi. Dic animæ meæ; Salus tua ego sum. Tu enim dixisti: Super aspidem et basiliscum ambulabis et conculcabis leonem et draconem. Ad hanc igitur vocem antiquus coluber confusus recessit, nihilque mali contra Virginem exercere valuit." Locum suum tenuit Margareta in calendario Anglicano secus ac Thecla et Susanna: hæ autem in Missali commemorantur vel hodie.

Fol. 71. b. 6. Expectabas ȝoðe. 8. De Thecla videnda Acta Sanctorum Sept. 23: de Susanna Aug. 11. 9. Beeoðe suprascriptum on ut sit beeoðon; eodem atramento. 14. Riht; expectabas rihte; additum hie. 15. Geþpoðaðe additum ðeað for eall (*sic*) mannum; eodem atramento. 16. ȝehernýrre; est ȝe literis minoribus intrusum. 17. ȝelæfþ; suprascriptum a ut esset ȝelæfaþ, eodem atramento. 18. Post Marȝapeta eodem atramento scriptum pær. 19. Post ȝ eodem atramento additum þone. 20. Postera manu additum o, ut feo esset: a prima manu pro feminino se ubique habitum. 22. Seo sed o ex correctione. þæpa hæþenpa, si grammaticos audis. 26. Ex correctione pæf of þifan hfe: feo eodem atramento. 28. xv. eodem atramento suprascriptum firtýne. 29. Post hufe additum to beonne, eod. atr. 32. þý; suprascriptum am ut þam esset: eod. atr. 33. Correctum heafoð, eod. atr.

Fol. 72. a. 5. Seo; sed o intrusum postea. 6. mine sed e ex manu correctoris (recentioris?). 7. Post aplearum additum forþýrþan (a vetustiore?). 8. min factum eod. atr. minna: mavisne lichoman? In minra duæ literæ ultimæ a correctore (priori?) profecta. 9. Side? 10. An corrigendus MS. ȝfparienne; an inter infinitivum et participium nihil interfuit? Vid. "Spoon and Sparrow." 11. feolde; supra est feolde, eod. atr. 13. apleaypa additum eod. atr. manna. 17. Se a correctore factum Seo. 20. Se halȝa suprascr. eod. atr. o ut sit Seo. 21. Post ȝebiddæ insertum me; verbum plerumque reflexivum est. 22. mæȝþhað; hað a corrigente profectum sententiæ necessarium erat. 23. Seo; o e corr. 24. hi additum ealle. 26. kapceþne ultima litera recentior. 27. MS. potius forþýrþæ. 28. min factum minne; et þin, þine (voluit þuue?) et lichaman ab emendatore. 32. rincteȝo cf. 72. b. 34,



74. b. 21; pro masculino habetur ut Islandicum est Tregi. 33. *spingau* additum *spýðe*; correctum *Seo*.

Fol. 72. b. 1. Ante *leohƿe* additum *on*. 2. Post *þuf* additum *hiz*. 3. Post *þ*, *hýpe*. 7. Post *ealle*, *míð þe*. 8. Correctum *zeƿeþ þe* *hnacode*, et *zeczýlmed*, (recentiore manu?). 9. Additum *man*. Pro *leofan* scriptum *ýpillan*; et (recentiore manu?) *adilizian*. 10. *Se* factum *Seo*. 13. Correctum *eopepne*; et 14. *minne*. Fuerat *zehýpaþ*. 15. Verba uncinulis inclusa (a recentiore?) deleta sunt. 17. Correctum (recentius?) *minney lichaman*. 18. Eod. atr. emend. *mine*. In *Seo* est *o* intrusum. 19. *fæh* additum *up*. 20. Correctum (a vetustiore?) *þunpe*. 22. A correctore *þultume* et *unzefæmedne*, et 23. *minne*. 24. *þe on þe zeleuat* in rasura scripta, alius fortasse codicis collationem et linguam mutatam indicant. *Blæða* = *blæde* nominativus est. 28. Ab emendatore (priore?) *minan þorde*. ne *þu þinef sýlþeþ* ne *eart*. 29. Ab eodem *zebide*. Cf. fol. 74. a. 14, 74. b. 12. Manningius ex Num. xxi. 7. *zebide* pro imperativo citat. Thorpius *zebide* Psalm. xlv. 13. in *zebide* mutavit: quod non iure factum: habet quidem in eodem loco Spellmannus *zebiddað*, quæ scriptura usu venit; habentque Germani Bitten, sed potius ad Mæsogothos provocandum, apud quos constanter **BIÐGAN**; Quare autem Thorpius ducem suum Raskium § 230. cf. § 226. in hac re deseruerit, dicat ipse. Cum sit imperativus Mæsogothicus **BIÐEI** (Matth. vi. 6) respondebit *Bide*, ut et respondent **BLAÐ**, *Bæð*, **BEÐNM**, *Bæðon*, in preterito, **BIÐANS**, *Beden* in participio præteriti: ita apud Islandos *Biðja*, *Bað*, *Baðum*, *Beðinn*. Massmannus de terminatione secundæ personæ singularis imperativi verborum Gothicorum suspensus dubitabat, nota (?) apposita (p. 799.) Sed apparet hanc personam in verbis vocalem radicis commutantibus omni terminatione carere, **GLAÐ**, **GIÐ**, **LAET**, **STIÐ**, **VALIÐ**; in iis autem quæ in **-GAN** exeunt, **-EI** habere: et hoc Bidyan præsentis uti a ceteris temporibus alieno apud Islandos talia sunt *Biðja*, *Sitja* (cf. ad fol. 75. a. 14), *Liggja*, *þiggja*, *Fregna*, “debilia” in præsentis, “robusta” in ceteris temporibus. Etiam *minne* correctum. 31. A vetustiore(?) *þinne lichoman*. 32. Ante *zehýpaft*, ne ut videtur rasura sublatur: finalis *τ* etiam a correctore in rasura. 33. *Seo* ab emendatore (antiquiore?). 34. Correctum *minne* eodem atramento. 35. *Capcepne*, est finalis *e* ab emendatore.

Fol. 73. a. 1. Correctum *eallne hýpe*. 2. Post *handan* additum

blesian. 3. Beo sed b semirasa est et eō scriptum ut sit eom; additum et heþ inne: omnia eodem atramento. 4. A recentiore (?) ƿoplæt. 5. Correctum pro biſt eaþt; at quid profecimus? Etiam ƿrucana 7 deaðra. 7. Correctum mine et 8. hi, atque 9. zefæh þuþh an. 10. Fuisse scriptum ðone videtur, sed ða in rasura. Mox correctum appat ealle hiþe zebedu; an tanti erat? 12. Mutatum in zepuhte. 14. micelne rasura emendatum, sed hiþ non attigit, deest muð fortasse, *os eius globos ardentis spirabat*. 15. hiþ in rasura: melius erat hine: post þa additum up: correctum ſƿanglice (?). 16. Kapceþn additum e. 17. Se correctum Seo. In zebede videtur e finalis intrusa. Additum post God ælmhtī et pro þæf datum þifef. 20. þeaþþend pro substantivo þeaþþunþ accipiendum, ut eaþþoð. Vide Orient. Mirab. I. landbuend pro landbuunþ. 21. Rasura corrigebat þýfne ƿilðdeope: mox mid þam emendatum et zebæd hiþ to xp. 22. Scripserat hiþe sed duas literas erasit corrector ultimas. 23. Seo cum o intrusa. Post pophte additum inuan þæ[f] et sequitur 24. initio versus rasura cum feo pro fe. Sententia tamen non expedita; fuit fe in þæt mutandum, ut ad tacen referretur. 26. Mutatum in heo zefeh: scripserat ſƿilc ſƿa. Correctum ſittende ſƿilcne anne. 27. Leges zebundene. 28. Legendum hine. Post zebæd additum hi ut sit, quemadmodum solet, reflexivum. Si legitur him zebiddan Oros. VI. i.—p. 472. 8. ed. Th. putes him accusativum deterioris sæculi esse pro hine: accusativus certe est Homil. I. 570 bis. 576. si fides editori. 29. Ante þu eaþt supra scriptum ƿuſt quod inquietam theologiam olet. ƿrýmnyrre non turbatum, cf. fol. 74. b. 23, fol. 75. a. 9. Quod in lingua Mæsogothica respondeat est terminatio -**NASSNS**; cavendum igitur ne nimis grammaticam nostram prementes corruptelam arguamus ubi nulla fuerit: erat etiam apud Gothos masculini generis. 30. Correctum minne. 31. bloþiende sed i erasa. Correctum mine, et pro zepþeonde positum anht. Quid igitur? 34. Post zebæd additum, ut supra 28, hi: þa in þaþ (f) obscurius scriptum est mutatum.

Fol. 73. b. 2. Correctum minne, et 3. þinne bis: adýlþian ubi expectabas adýlþige. 4. tacen in tacne correctum. 5. þinne correctum, si correctio est, nec potius diversæ dialecti. 6. Seo sed o inserta. Pro þa þane a correctore: quis unquam þa pro masculino singulari accepit? Post deoþol þa additum nihil adiuvat sententiam. 8. Correctum ſƿýþan. 10. ſcennende et mid þam. 16. Seo sed o

inserta. 18. Sententia gecyþan postulabat: stat þeopen. 19. Ex hƿiendƿa fecit gehƿendƿa. Seo culƿræ, sed o est inserta. 20. Correxit axia: idem fol. 73. 2. loce non sollicitabat. 21. ealle corrector. 22. Seo sed o inserta. 24. þeop supra additum ƿe, ut fiat femininum: item aheƿe et þinne et minan. 25. Seo, o intrusa. 26. Emendatum ƿƿpan; pro þ, ƿ fe; pro an ongan, onan; pro Manegra, Manigne. 27. Pro ƿoþƿæftƿa manna, ƿoþƿæftna man. 28. min ege absque emendatione stat. 29. Emendatum minne. 30. Post soþƿæfneffe (*sic*) additum ƿeopc et si recte capio emendatum Ic hine (?) ableonde ƿƿam hepa zeraþan. 31. Pro snýttro substitutum zefælþe. 33. Cum per fýngian auctorem suum verteret, lapsus est; melius interpres recentior in "Seinte Marharete," ilke bigon to zeien ant to zuren. 35. Corrigendum erat tobpecene sed hoc prætermissum; ut plurima alia.

Fol. 74. a. 2. Verba ab ƿ ad zebiþ linea notata sunt, credo, quia sensum idoneum non præbent. 3. Se supra additum o. Saga mutatum in ƿezc; cende in zecende. Recensio hæc est potius quam, si quando peccatum erat, emendatio. Se factum Seo idque ægre. 7. fecga in feczæ mutatum. 10. ƿe in ƿeo conversum: post þone additum ƿælhpƿeopan. 11. zehet, sed ze sublatum. 13. tacen additum e. 14. Hac vice zebið þe a prima profectum est manu. Se factum Seo. 15. min in mine (non minne) mutatum. 16. hi, ni fallor, scriptum erat hiz sed litera per rasuram sublata et up additum. 17. fýþþan linea notatum et supra hio scriptum. nýxtan etiam eodem modo signatum. Se in Seo commutatum. 20. mine lichaman ƿ minne a correctore. 23. Post dýðen additum þa. Se relictum et Ðrihten. 25. þif; ut videtur, þifne scripserat. 26. bæþe ab emendatore. unafƿringende linea notatum; quod facillimum fuit, upafƿringendum, noluit. 27. Fuerat ealle, ni fallor, eallæ. 29. Nominativus in -neffe solœcismus non videbatur. 30. tid etiam præteritum: sed ante culƿre nimis sollicite an illatum. 34. þe supervacaneum est. 35. Ante bletfod datum ze.

Fol. 74. b. 1. Post ƿæf additum þa. 2. þuph in ƿop mutatum. 3. tid relictum sed 4. ƿƿan ƿ cildan quamvis butan sæpissime cum nominativo construatur. 5. ƿeolða. 7. Rasura hipe correxit: pro accusativo dativus usurpabatur, ut apud nos hodie. 8. ƿealþaf stat. 9. þinne sƿeopa nu ab emendatore: qui sƿeopan cupiunt, sibi ipsis id debeant. 10. Post englum additum mid þe. 11. ape, *parce*, sed scriptum fuerat aƿze. 12. minna zaft him emendatum

et bide quoque datum; cf. fol. 72. b. 29. Se cpyllepe cf. Se cpylpa fol. 75. a. 26. Prius autem genuinum est. 13. Se præteritum 14. heoſenan illatum. 15. Scriptum fuerat minne bena: rasura subventum. 16. hīpa mutatum in hīpe, unde quid profecit? 18. zefpīnge emendatum, id est, zefpīnce: in hpylcne duæ literæ ultimæ rasura deletæ, et hpylcan emendatum. 19. Pro ſe, ſeo alter. 20. Sententia postulabat minney. 21. tīntpezan emendatum. 22. næpndeþ (intellige nædeþ) hoc modo emendatum mai...a (maciaþ?). 24. Post bīdde dpuhten additum. 25. mine þropunze emendavit. 30. zecyþe ab emendatore et additum hīf bene post dpuhten. 31. þunpe in rasura, ubi, ni fallor, steterat þunpode. Post ʒ additum an. 32. zemýndest emendatum.

Fol. 75. a. 1. englaf maluit alter. 2. dpuhtene correxit. 5. ahþineþ; a videtur inferta: þine emendatum, ut et in 7. ubi etiam zenealæcþ. 8. Post se rasura in qua fuerat scriptum miclan̄ aut miclum. 10. Verba ʒ næniſ ad þæmnan ʒ linea subducta damnata: quod theologiæ, puto, erat. 11. þinne emendatum: teapum azotenneffe Hebraicum potius quam Anglicum: corrigas sis teapa. 14. ʒite ab emendatore: Site datur (Marc. xii. 36) sed rationi linguæ (vid. ad fol. 72. b. 29) convenientius Sit, quod et Mæsogothica habent eodem loco. 19. Pro se correxit þuy; debuerat þu. Dedit quoque zepuldradeft et zepurþadeft. Id grammaticam spectat: cf. præteritum verbi apud Raskium pp. 71, 82, ed. Th. Nec tamen dubitari potest quin antiquior forma secundæ personæ in -sti exierit, ut Latinum Vidisti; quod fere integrum conservatum apud nos ipsos vel hodie; ut "Thou knewest not," atque in verbis, quæ vocalem radicis mutant, apud Mæsogothos (Massmann. p. 801), æque ac aliis. 20. ʒuxaþ emendatum. ʒ gebed in þam gebede mutatum; ærceþ quidem cum dativo construi accepimus; sed **ΛΕΛΚ**, et Isl. Eptir accusativum etiam admittunt. 21. In hīpe duæ ultimæ erasæ dant literæ hī. Grammatici illud damnari sunt; an igitur sunt Acc. Dat. me, þe, uy, eoþ corruptelæ nomine arguenda? Omnes ubique linguæ ab exemplari vetustissimo defecere. In ahþæpde h erasa est; etiam Vlphilas **KAISGAN** scripsit. Post zemum nu additum. 22. Pro zecpelle, oþyleh me, quod, ut alia, recensionem indicat. 23. Post zearp prætulit ʒ he cþ. ne zedeme ic þæt. In haliz zodebef þæmne nihil videbatur molesti. 24. Seo corrector. 28. ʒpupde idem. 29. Post þuseud additum manega. 35. Pro ponn maluit pann.

Fol. 75. b. 1. onhjunon correxit, relicto priore ze. 3. zepunpe maluit, et 4. beo. 5. Pro he aliud quid erat scriptum, credo hit. 6. hīpa mutatum in heo. 7. apptane. 8. hī fuerat hit; fcpin in fcpine mutatum, etsi on sæpissime cum accusativo construitur; þ in þe. 9. Pro hit, hio; pro sīþ, zodef. Sīðefull mann *Vir moratus* occ. Homil. I. 596. vs. 31. Cf. Islandicum Sīðaðr. 14. In Actis Sanctorum etc. Iul. 20. 15. Pro þesaf onþrýrðað posuit alter beon bliðe. Nonne diversa fuit dialectus? 16. hīpe emendatum in hīne, zemundof mutatum in zemundyt a recentiore, ut videtur. Idem 17. zefihþe maluit.

## DE GENERATIONE HOMINVM.

Versionem, ut dicunt, vel potius eadem sæculi recentioris lingua reperire licet in "Popular Treatises on Science," London, 1841, p. 138, line 38.

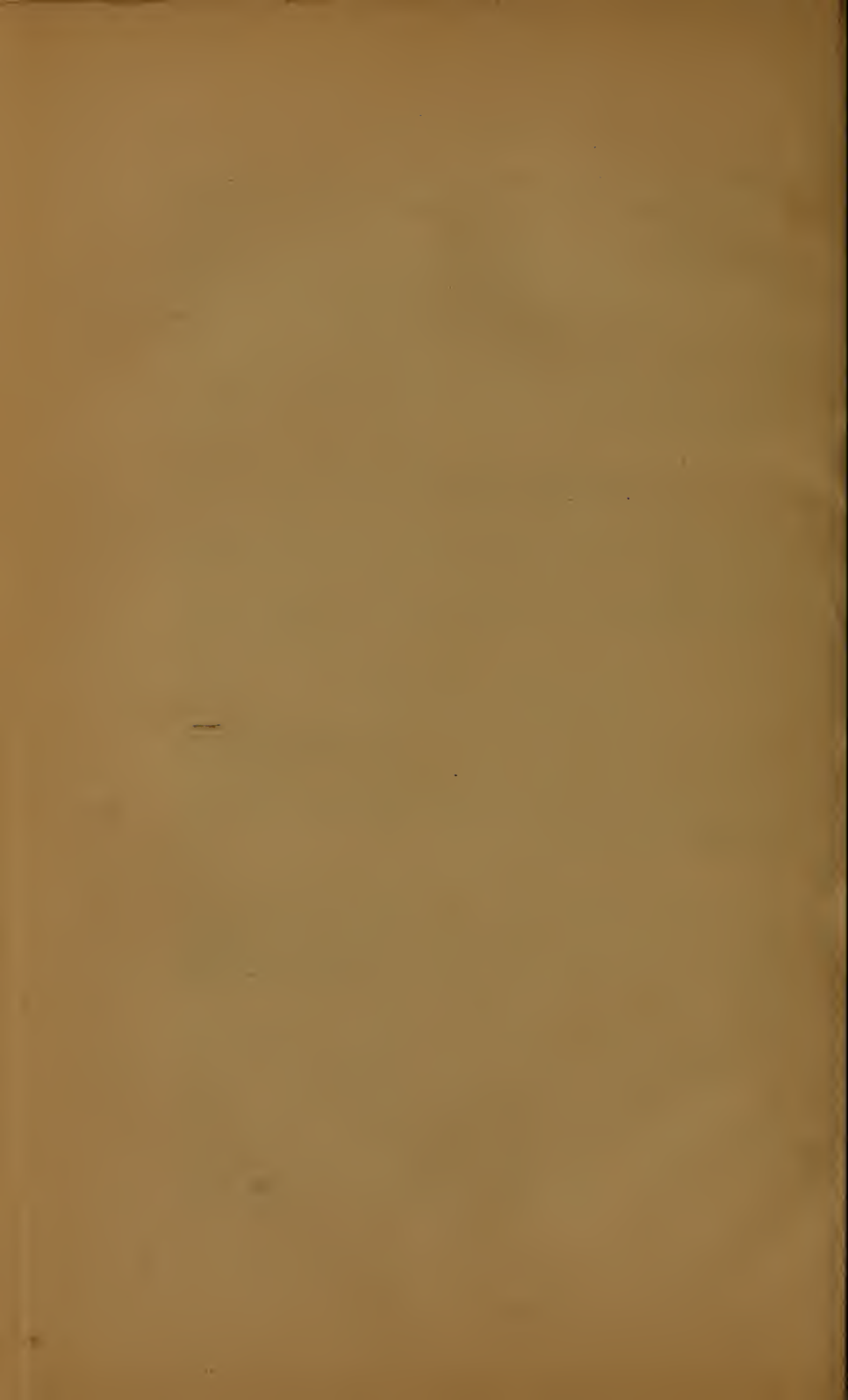
Vs. 6. lege γcýrτpan. V. 8. lege zpeapað. V. 14. nþam, ita MS.

## MAMBRES MAGICVS.

Mambres II. Timoth. iii. 8. lectio est plurimarum versionum Italicarum, Vlphilæ, patrumque.

Vs. 2. heaz hic pro *veneficus, magicus* sumendus; nostrum HAG. V. 7. γliceπα? γlæπα? MS. Est autem nostrum SLY, Islandicum Slægr, Germanicum Schlau.

In his tribus ultimis formam servavi literarum: in "Orientis Mirabilia" non licuit, cum duobus codicibus uterer; in "Epistola Alexandri" idem vellem factum, sed sero commode fieri posse rescivi.





# SPOON AND SPARROW;

OR,

ENGLISH ROOTS IN THE GREEK, LATIN, AND HEBREW :

BEING

A CONSIDERATION OF THE AFFINITIES OF THE OLD ENGLISH,  
ANGLO-SAXON, OR TEUTONIC PORTION OF OUR TONGUE TO THE LATIN  
AND GREEK ; WITH A FEW PAGES ON THE RELATION OF  
THE HEBREW TO THE EUROPEAN LANGUAGES.

BY THE

REV. OSWALD COCKAYNE, M.A.,  
FORMERLY OF ST. JOHN'S COLLEGE, CAMBRIDGE.

PARKER, SON, AND BOURN.

---

*By the same Author.*

In the Press,

SEINTE MARHARETE þE MEIDEN ANT MARTYR.

In Alliterative Rhythm and Old English of about 1200 :  
from the skin-books.

WITH

SEINTE MARGARETE.

A Poem in Riming English of the fourteenth century : from the  
Harleian Collection, hitherto unpublished.

WITH REMARKS AND ILLUSTRATIONS.

JOHN RUSSELL SMITH, SOHO SQUARE.

---

*By the same Author.*

A GREEK SYNTAX.

WITH EXAMPLES SUITED TO MEMORY.

Price 3s. 6d.

PARKER, SON, AND BOURN.



























Decidified using the Bookkeeper process  
Neutralizing agent: Magnesium Oxide  
Treatment Date: Feb. 2009

## Preservation Technologies

A WORLD LEADER IN COLLECTIONS PRESERVATION  
111 Thomson Park Drive  
Cranberry Township, PA 16066  
(724) 779-2111



LIBRARY OF CONGRESS



0 009 251 486 9

